

Til
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

Dokumenttype
Rapport

Dato
19. juni 2025

Kartlegging av det foreldrestøttende arbeidet i kommunene

Kartlegging av det foreldrestøttende arbeidet i kommunene

Oppdragsnavn **Kartlegging av det foreldrestøttende arbeidet i kommunene**
Mottaker **Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet**
Dokument type **Rapport**
Versjon **3**
Dato **19.06.2025**
Utført av **Rambøll Management Consulting**

Rambøll
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://no.ramboll.com>

Innholdsfortegnelse

	Sammendrag	3
1.	Om undersøkelsen	7
1.1	Bakgrunn og kontekst for oppdraget	7
1.2	Bufdirs virkemidler og støtte til kommunenes foreldrestøttende arbeid	8
1.3	Fokus, definisjoner og begrepsbruk i kartleggingen	9
1.4	Leseveiledning for rapporten	10
2.	Metode og gjennomføring	12
2.1	Dokumentstudier	12
2.2	Kvantitativ datainnsamling og analyse	13
2.3	Kvalitativ datainnsamling og analyse	18
2.4	Refleksjoner rundt datagrunnlaget	19
3.	Kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid	20
3.1	Oppsummering av hovedfunn knyttet til kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid	20
3.2	Forståelse og tolkning av begrepet «foreldrestøttende arbeid»	20
3.3	Foreldreveiledning som en del av det lovpålagte forebyggende arbeidet	21
3.4	Endringer rundt det foreldrestøttende arbeidet de siste årene	21
4.	Organisering av det foreldrestøttende arbeidet i kommunene	23
4.1	Oppsummering av hovedfunn om kommunenes organisering av foreldrestøttende arbeid	23
4.2	Planer, mål og strategier for det foreldrestøttende arbeidet	24
4.3	Tjenester i kommunen som tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning	28
4.4	Valg og forankring av foreldreveiledningsprogrammer og tiltak	33
4.5	Samarbeid om foreldreveiledning	35
4.6	Integrering av foreldreveiledning i introduksjonsprogrammet	40
5.	Kommunenes praksis og tilbud om foreldrestøttende arbeid	42
5.1	Oppsummering av hovedfunn om kommunenes praksis rundt foreldrestøttende arbeid	42
5.2	Kommunenes tilbud om foreldreveiledning	43
5.3	Lavterskeltiltak innen foreldrestøtte	55
5.4	Kommunenes kunnskap om foreldreveiledning og kjennskap til eksisterende ressurser	57
5.5	Kommunenes finansiering foreldreveiledningstilbud	62
6.	Utfordringer og suksessfaktorer i det foreldrestøttende arbeidet	65
6.1	Oppsummering av hovedfunn knyttet til kommunenes utfordringer og suksessfaktorer i det foreldrestøttende arbeidet	65

6.2	Suksessfaktorer og utfordringer i det foreldrestøttende arbeidet	65
6.3	Råd til statlige myndigheter for å fremme foreldrestøttende arbeid	70
7.	Oppsummerende analyse	71
7.1	Positiv bevegelse i kommuners bevissthet rundt foreldrestøttende arbeid	71
7.2	Utfordrende rammevilkår i kommunene	72
7.3	Krevende å imøtekomme bredden av behov og finne riktig balanse mellom universelle og spesialiserte tilbud	72
7.4	Hvordan kan Bufdir støtte kommunene fremover	72
8.	Vedlegg	74
8.1	Litteraturliste	74
8.2	Intervjuguider	76
8.3	Spørreskjemaer	85

Sammendrag

Barne- og familiedepartementet og Bufdir har arbeidet med å styrke kommunenes forebyggende og foreldrestøttende arbeid i mange år, men særlig gjennom den nasjonale, tverrdepartementale foreldrestøttestrategien 2018–2021 – Trygge foreldre, trygge barn (BLD, 2018).

Rambøll har, på oppdrag for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, gjennomført en kartlegging av foreldrestøttende arbeid i kommunene. Formålet har vært å belyse status for foreldrestøttende arbeid i norske kommuner, hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med arbeidet. Dette har blitt kartlagt gjennom spørreundersøkelse til henholdsvis kommunedirektører, ledere for barnevernstjenester og ledere for helsestasjoner i alle norske kommuner, samt gjennom intervjuer med ansvarlige for foreldrestøttende arbeid, tjenesteledere og ansatte fra til sammen 14 kommuner.

Samlet har vi innhentet et omfattende datagrunnlag, som vi mener gir gode forutsetninger for å både beskrive omfang og variasjoner i kommunenes foreldrestøttende arbeid, og gi utdypende svar og eksempler på hvordan kommunene arbeider. Overordnet har vi opplevd stort engasjement rundt deltakelse i kartleggingen, både gjennom svar på spørreundersøkelsene og ved at kommunene som ble invitert til intervju i stor grad ønsket å delta. Nærmere detaljer om metode og datagrunnlag beskrives i kap. 2.

Kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid

Foreldrestøttende arbeid er ikke lovpålagt i seg selv, men det er lovpålagt å jobbe med forebygging i kommunene (se bl.a. Bufdir, u.å., g og Sjøvold m.fl. 2024) og foreldrestøtte vurderes som et av de mest effektive forebyggende tiltakene for å redusere vold, overgrep og omsorgssvikt (Bufdir, u.å., c).

Kartleggingen indikerer at foreldrestøtte og foreldreveiledning anses som en viktig del av kommunenes forebyggende arbeid. Funnene tyder på at foreldreveiledning som en del av det forebyggende arbeidet har fått et økt fokus i kommunene, og noen av kommunene kobler dette til blant annet barnevernsreformen og økt politisk oppmerksomhet rundt temaet de senere årene. Flere legger også merke til endringer i behovene til foreldregruppen, som har medført økt etterspørsel etter foreldreveiledning, råd og veiledning.

Kartleggingen viser at kommunene har en bred forståelse av hva foreldrestøtte er. Begrepene «foreldrestøtte», «foreldreveiledning» og «foreldresamarbeid» brukes litt forskjellig i de ulike kommunene og noen bruker begrepene litt om hverandre. Forståelsen av foreldrestøtte varierer også mellom tjenester. Overordnet forstås foreldrestøttende arbeid som det å gi foreldre veiledning, hjelp og støtte til å stå i de situasjonene de er i og bidra til at foreldrene føler seg trygge i sin rolle og i oppdragelse. Begrepet forstås altså som noe mer enn kun foreldreveiledning.

Kommunenes organisering av foreldrestøttende arbeid

Kartleggingen viser hvordan og i hvilken grad kommunene forankrer foreldrestøttende arbeid i planer, mål og strategier. Foreldreveiledning er inkludert i et bredt utvalg kommunale planer, noe som viser at foreldreveiledning anses som relevant innenfor flere av kommunens ansvarsområder og er på dagsorden i de aller fleste kommuner. Et overordnet funn er at forankring i sektorovergrepende planer og strategier i tillegg til i tjenestespesifikke planer, virker å være et reelt bidrag til å sikre prioritering og til at kommunen jobber helhetlig på feltet. Kommuner som mangler slik forankring på kommunenivå, opplever i større grad å ha et fragmentert tilbud uten

tydelig retning og oversikt. Enkelte kommuner etterlyser nettopp en tydeligere forankring og overordnet strategi og plan for samarbeidet på tvers i sin kommune.

To tredjedeler av kommunene opplever at foreldreveiledning er forankret i kommuneledelsen, og at kommuneledelsen har god oversikt over hvilke tjenester som tilbyr foreldreveiledning. Overordnet viser kartleggingen at det tilbys og gjennomføres foreldreveiledning av et bredt utvalg tjenester. Helsestasjon og barnevern er de vanligste tilbyderne av foreldreveiledning i flertallet av kommunene, etterfulgt av skolehelsetjeneste og flyktningetjenesten.

Når det gjelder organiseringen av ansvaret for kommunenes foreldrestøttende arbeid, viser kartleggingen en tydelig tendens til at kommunedirektører delegerer ansvaret for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet. Samlet sett tyder funnene våre på at ansvaret er plassert hos nokså ulike roller, enheter og sektorer, men det mest vanlige er at kommunalsjef oppvekst får dette ansvaret.

Gjennom dokumentstudier og intervjuene med kommuner som ble gjennomført i starten av kartleggingsprosjektet, ble det tydelig at samarbeid mellom kommunale sektorer og tjenester er nyttig og avgjørende for kvaliteten på det foreldrestøttende arbeidet. Kartleggingen viser at nær samtlige kommuner har samarbeid på tvers av tjenester og sektorer. Samarbeidet vurderes som godt og de fleste opplever at samarbeidet styrker tilbudet og bidrar til bedre koordinering mellom tjenestene. Tilstrekkelig kapasitet til å følge opp samarbeidet trekkes imidlertid frem som en utfordring. Et fåtall kommuner har samarbeid med frivillige organisasjoner eller trossamfunn om lavterskeltiltak.

Kommunenes tilbud om foreldreveiledning

Selv om mange kommuner ser nytteverdien av foreldrestøttende arbeid, påpeker flere kommuner at det forutsetter politiske prioriteringer og forankring i kommunens planer, som følge av at det ikke er lovpålagt i seg selv og fordi stram kommuneøkonomi tvinger kommunene til å prioritere. Kartleggingen viser nettopp det at foreldreveiledning stort sett finansieres av midler satt av i kommunebudsjettet. En betydelig andel helsestasjoner finansierer tilbudet gjennom en kombinasjon av midler satt av i kommunebudsjettet til tjenestene og ulike tilskuddsordninger, hvor Bufdirs «Tilskudd til foreldrestøttende tiltak» er en særlig viktig finansieringskilde. Kommunene påpeker et stort behov for slike tilskuddsordninger og forteller hvor viktig det er for å kunne ha et godt tilbud til foreldrene.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at kommunene samlet sett tilbyr et bredt utvalg foreldreveiledningsprogrammer. Det desidert mest utbredte tiltaket er *Circle of Security Parenting* (COS-P), som tilbys av de fleste helsestasjoner og av de fleste barnevernstjenester. Dernest er det mest vanlige tilbudet i helsestasjoner *Psykologisk førstehjelp*, *Foreldrepakken Stine Sofie*, *International Child Development Programme* (ICDP) og *Newborn Behaviour Observation* (NBO). Dette er primært universelle tiltak. Det vanligste tilbudet i barnevernstjenester er derimot *Familieråd*, *Parenting Young Children* (PYC) og *Parent Management Training Oregon* (PMTO). Dette er tiltak som ligger på selektivt eller indikativt nivå. ICDP og *Motiverende intervju* tilbys av både helsestasjoner og av barnevernstjenester i likt omfang. Nær samtlige kommuner tilbyr også lavterskeltiltak innen foreldrestøtte.

Kommunene oppgir at de velger typer foreldreveiledningstilbud basert på *foreldrenes behov*, at *tilbudene er evaluert og forskningsbasert*, og *tilgjengelig sertifisering blant de ansatte*. Samtidig viser kartleggingen at svært mange kommuner mener de har et begrenset foreldreveiledningstilbud som følge av manglende kompetanse, ressurser og dels etterspørsel. Resultatene fra kartleggingen viser tydelig at kommunenes foreldreveiledningstilbud til ulike

foreldregrupper oppleves som utilstrekkelig. Dette gjelder især familier der foreldre eller barn har *nedsatt funksjonsevne*, foreldre med *skadelig rusmiddelbruk*, foreldre med *psykiske vansker* og foreldre med *minoritetsbakgrunn*, som rundt halvparten av kommunene ikke opplever å ha tilstrekkelig tilbud til.

Funnene viser også at det varierer mellom kommunene og tjenestene om de tilbyr foreldreveiledning på dagtid, ettermiddag eller kveldstid. Ressurser og kapasitet kan stå til hinder for å tilby en bredde av ulike tidspunkter. Få tjenester tilbyr digitale veiledningstjenester, men barnevernstjenestene tilbyr dette i større grad enn helsestasjonene.

Rekruttering og deltakelse

Kartleggingen viser videre at helsestasjoner rekrutterer til åpne foreldreveiledningstilbud og samlivstiltak gjennom ulike metoder. De mest hyppige rekrutteringsmetodene er deling av informasjon i møte med foreldre og andre tjenester, og bruk av ulike informasjonsplattformer. Funn fra intervjuene viser at begge foreldre i de fleste tilfeller deltar i foreldreveiledning. Kommunenes opplevelser er at fedre deltar i større grad enn tidligere, uten at det finnes tydelig dokumentasjon på dette.

Nær samtlige helsestasjoner oppgir at de henviser til familievernnet, mens to tredjedeler henviser foreldre til barnevernstjenesten. Foreldrene henvises også til familietjenesten, men i noe mindre grad.

Kommunenes kunnskap om foreldreveiledning og kjennskap til Bufdirs nettressurser

Kartleggingen indikerer at ledere og ansatte generelt har et høyt kunnskapsnivå om foreldreveiledning, men at det alltid er behov for mer kunnskap. I underkant av halvparten av ledere og ansatte har kjennskap til *foreldrehverdag.no* og *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid*, noe som viser et potensial for å nå bedre ut med kunnskap, informasjon og råd gjennom disse kanalene. De som kjenner til disse nettressursene bruker de både som kunnskapskilde og som oppslagsverk, men i mindre grad for å finne riktige foreldrestøttende tiltak ut fra individuelle behov.

Utfordringer og suksessfaktorer i det foreldrestøttende arbeidet og behov fra statlige myndigheter

Kommunene har oppgitt hva de mener er sentrale suksessfaktorer og utfordringer for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet. Mange trekker frem forankring i kommuneledelsen og det å ha et bredt nok tilbud som kan treffe mange ulike behov som viktig. Universelle lavterskeltilbud er spesielt viktig for å være tidlig nok ute med å forebygge. For å klare dette trengs både et velfungerende tverrfaglig samarbeid, god, riktig og nok kompetanse. Videre er en suksessfaktor å nå ut med informasjon til alle, men især til grupper som trenger det mest, og å få foreldre til å delta. Dette er også noe av det kommunene opplever som mest krevende.

Kommunene ser en rekke utfordringer knyttet til disse suksessfaktorene, spesielt det å lykkes med tverrfaglig samarbeid og å ha og beholde nok og riktig kompetanse. Kommunene knytter dette til ressursutfordringer. Informasjonsarbeid og rekruttering oppleves også som en utfordring, men også det å få foreldre til å forplikte seg til å fullføre en hel kursrekke. I selve gjennomføringen av foreldreveiledningen legger kommunene vekt på hvor viktig det er å lykkes med å etablere tillit blant foreldrene som deltar og sikre høy kvalitet på veiledningen. Kommunene trekker også frem at det er sentralt å senke terskelen for å delta gjennom praktiske forhold, som tidspunkt og sted for gjennomføringen. Variert tilbud til ulike tider, knyttes imidlertid til en økonomisk utfordring.

Med tanke på hva statlige myndigheter kan gjøre for å styrke det foreldrestøttende arbeidet i kommunene, så ønsker informantene seg mer samstemte og konkrete føringer fra statlige myndigheter.

Oppsummerende analyse

Overordnet viser våre analyser en positiv utvikling i kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid som forebyggingstiltak. Forankring av foreldreveiledning i kommunens strategiske planer pekes på som særlig viktig for et helhetlig tilbud i kommunen og prioritering av arbeidet i tider med trang kommuneøkonomi. Det kommer tydelig frem gjennom kartleggingen at kommunenes tilbud utfordres av rammevilkår – som økonomi og det å rekruttere og beholde riktig og bred nok kompetanse, men også dels intern organisering og samarbeid. Konsekvensen er at tilbudet i dag ikke ser ut til å møte bredden av behov i foreldregruppen. Dette virker å gå spesielt ut over foreldre med særlige utfordringer, som antakelig har aller størst behov for hjelp.

1. Om undersøkelsen

Barne- og familiedepartementet (BFD) og Bufdir har arbeidet med å styrke kommunenes forebyggende og foreldrestøttende arbeid i mange år, men særlig gjennom den nasjonale, tverrdepartementale foreldrestøttestrategien 2018–2021 – Trygge foreldre, trygge barn (BLD, 2018).

Rambøll har, på oppdrag for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), gjennomført en kartlegging av foreldrestøttende arbeid i kommunene. Formålet har vært å belyse status for foreldrestøttende arbeid i norske kommuner, hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med arbeidet. Dette har blitt kartlagt gjennom fire kartleggingstemaer med tilhørende kartleggingsspørsmål, som vist i tabellen under.

Tabell 1-1 Kartleggingstemaer og kartleggingsspørsmål

Tema	Problemstillinger
Forståelse	• Opplever kommunene at foreldrestøttende arbeid er en viktig del av det lovpålagte forebyggende arbeidet, jf. barnevernsreformen?
Praksis	• Hvilke typer foreldreveiledningsprogrammer og andre typer tiltak tilbyr kommunene, fordelt på universelt, selektivt og indikativt nivå? Hvilke tiltak tilbys mest?
<i>Kunnskap</i>	• Hvilken kunnskap har ledere og ansatte i kommunen om foreldrestøttende arbeid?
<i>Kjennskap og bruk av ressurser</i>	• Kjenner nøkkelsatte og ledere i kommunen som arbeider med målgruppen foreldre og barn til Bufdirs nettressurs med oversikt og beskrivelser over foreldreveiledningstilbud og til foreldrehverdag.no?
<i>Finansiering</i>	• Hvordan finansierer kommunene de foreldrestøttende tiltakene?
Organisering og samarbeid	• Hvordan er det foreldrestøttende arbeidet organisert og forankret i kommunene?
Erfaringer, utfordringer og suksessfaktorer	• Hva er kommunenes erfaringer, opplevde utfordringer og suksessfaktorer for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet? • I hvilken grad har kommunene større bevissthet om og styrket sitt arbeid med foreldrestøtte de siste årene?

1.1 Bakgrunn og kontekst for oppdraget

Sikre og kompetente omsorgsgivere øker sjansen for gode oppvekstvilkår, at barn utvikler selvtillit, et naturlig følelsesliv, bedre evne til å håndtere motgang, og sosiale ferdigheter (BLD, 2018). Verdens helseorganisasjon (WHO) vurderer foreldrestøtte som et av de mest effektive forebyggende tiltakene for å redusere vold, overgrep og omsorgssvikt (Bufdir, u.å., c).

Foreldrestøtte varierer i form og innhold, fra veiledning og kunnskapsbaserte programmer, til mer uformelle og lavterskeltiltak på åpne møteplasser og til støtte i egen familie. Foreldrestøttende arbeid gjennomføres på mange ulike arenaer og av mange ulike aktører, herunder helsestasjon, barnevernstjeneste, barnehage og skole, Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), familievernkontor, Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), NAV, samt av frivillige og trossamfunn.

Tiltakene kan omtales som universelle, selektive eller indikative, som viser til hvilket forebyggingsnivå tiltaket ligger på. «Universelle tiltak» viser til tiltak som retter seg mot alle foreldre. «Selektive tiltak» retter seg mot grupper som lever med risikofaktorer, hvor barn har risiko for negativ utvikling. «Indikativt nivå» omfatter tiltak som retter seg mot barn og foreldre som allerede har utviklet utfordringer og utfordringene har vedvart over tid (Bufdir, u.å., f). Figur 1-1 illustrerer dette hierarkiet.

Figur 1-1 Illustrasjon av forebyggingsnivåer

I 2018 lanserte regjeringen Norges første nasjonale strategi for foreldrestøtte, kalt «Trygge foreldre - trygge barn», med mål om å støtte foreldre i å bli gode omsorgspersoner for sine barn (BLD, 2018). Strategien er fortsatt aktuell. Videre trådte Barnevernsreformen i kraft i 2023. Den innebar blant annet at kommunene fikk større ansvar for forebyggende arbeid og tidlig innsats, samt å ha tilpassede tiltak for å sikre barn og familiers velferd og redusere fremtidige økonomiske belastninger (Barnevernsloven, 2023).

Kartleggingen av kommunenes foreldrestøttende arbeid springer ut fra et behov for å få mer kunnskap om hvordan kommunene arbeider med foreldrestøttende tiltak og foreldreveiledningstilbud i de ulike tjenestene. Det stammer også fra et behov om mer kunnskap om hvordan dette inngår i det forebyggende arbeidet kommunene gjør (jf. barnevernsreformen), og hvordan ulike tiltak i strategien for foreldrestøtte har blitt gjennomført.

1.2 Bufdirs virkemidler og støtte til kommunenes foreldrestøttende arbeid

Denne undersøkelsen kartlegger blant annet kommunenes finansiering av foreldrestøttende arbeid, samt kjennskap til og bruk av Bufdir-ressursene *foreldrehverdag.no* og *Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid*. Under følger en kort beskrivelse av disse.

1.2.1 Bufdirs tilskuddsordning til foreldrestøttende arbeid

Kommuner og bydeler i Oslo kommune kan søke om [tilskudd til foreldrestøttende arbeid](#). Målet med ordningen er å styrke foreldre med barn i alderen 0-18 år i foreldrerollen. Dette skal bidra til at de blir gode omsorgspersoner for barna sine, som igjen skal forebygge at barn utsettes for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Bevilgningen for 2025 er på over 53 millioner kroner (Bufdir, u.å., h). Kommunene kan søke om tilskudd til aktiviteter som:

- a) Gjennomføring av kunnskapsbasert, foreldrestøttende veiledning for foreldre etter fastsatt metode/program [...], b) Gjennomføring av samlivskurset «Godt samliv - parkurs for førstegangsforeldre» [...], c) Gjennomføring av foreldrestøttende lavterskeltiltak [...] eller d) Sertifisering/kortere opplæring for personer ansatt i kommunale tjenester eller tilknyttet frivillige organisasjoner, dersom søknaden også innebærer gjennomføring av tiltak beskrevet i punkt a) og b), og sertifiseringen/opplæringen er nødvendig for å iverksette tiltaket. (Bufdir, u.å. h).

1.2.2 Foreldrehverdag.no

[Foreldrehverdag.no](#) er en nettressurs drevet av Bufdir lansert i 2016. Nettressursen inneholder råd og veiledning til foreldre om forhold som bidrar til å gi barn gode oppvekstvilkår, gjennom tekster, oppgaver og filmer som gir råd om hvordan foreldre kan gi støtte til barns utvikling og

forbedre samspillet dem imellom. Innholdet er basert på oppdatert kunnskap om barns utvikling (BLD, 2018).

1.2.3 Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid

[Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid](#) inneholder «faglig støtte for ansatte og ledere i kommuner som ønsker å styrke det foreldrestøttende arbeidet i ulike tjenester» (Bufdir, u.å. d). Hensikten med nettsiden er å hjelpe ansatte med å gjøre kunnskapsbaserte valg og vurderinger. Nettressursen inneholder blant annet definisjon av hva foreldrestøtte er og ulike typer tiltak, aktører og arenaer som egner seg for foreldrestøtte. Videre samler nettsiden informasjon om kommunens rolle og ansvar på feltet og informasjon om hvorfor foreldrestøtte er viktig. Nettsiden inneholder tips for å styrke arbeidet i kommunen, blant annet til opplæring og kompetanse. Videre inneholder nettsiden informasjon om tilskudd man kan søke for foreldrestøttende arbeid, samt en liste med informasjon om en rekke forskjellige foreldreveiledningstilbud (Bufdir, u.å. d).

1.3 Fokus, definisjoner og begrepsbruk i kartleggingen

Vi har i dette prosjektet undersøkt det foreldrestøttende arbeidet i kommunene. Fokuset har vært rettet på foreldreveiledning individuelt og i grupper. Samtidig har vi inkludert noen spørsmål om lavterskeltilbud innen det foreldrestøttende arbeidet i kommunen. Definisjonene vi bruker i kartleggingen er:

«**Foreldrestøttende arbeid**» inkluderer alle typer støtte som hjelper foreldre i foreldrerollen og bidrar til barns positive utvikling. Dette kan være både uformell støtte fra familie og sosiale nettverk, praktisk hjelp i hjemmet, kjennskap og bruk til nettressurser som gir informasjon og veiledning til foreldre, individuell veiledning i tjenester og foreldreveiledningsprogrammer i grupper i kommunale tjenester.

«**Foreldreveiledning**» refererer i denne undersøkelsen hovedsakelig til:

- Gruppeveiledning til foreldre basert på kunnskapsbaserte (strukturerte/manualbaserte) foreldreveiledningsprogrammer
- Veiledning gjennomført av sertifiserte veiledere/fagpersoner i en spesifikk metode/program

Gruppeveiledningen er tilpasset foreldres og barns situasjon og behov, og «leveres» på ulike forebyggingsnivå:

1. Til foreldre flest på universelt nivå (som regel på helsestasjon/barnehage etc.)
2. Til foreldre som har særlige utfordringer på selektivt eller indikativt nivå (som regel i barnevernstjenesten)

Veiledningen kan også gis individuelt. Forebyggende samlivskurs som f.eks. «godt samliv» og andre, vurderes også som foreldrestøtte, fordi en god relasjon mellom foreldre er til fordel for barnet (se bl.a. Nilsen et al., 2012 og Borren et al., 2013).

«**Lavterskel foreldrestøtte**» er universelle tilbud som alle foreldre kan benytte seg av, med mål om å styrke foreldrerollen, deres nettverk og deres mestring. Dette kan være en del av kommunens totale foreldrestøttende arbeid. Eksempler på lavterskel foreldrestøtte er:

- Åpne møteplasser som foreldrecafé eller babysang
- Praktisk hjelp i hjemmet
- Informasjonsmøter og korte kurs
- Avlastningstiltak
- Styrking av sosiale nettverk
- Åpen barnehage

Fokuset i undersøkelsen har vært på:

- Foreldrestøttende arbeid med særlig fokus på kunnskapsbasert foreldreveiledning i grupper eller individuelt, som tilbys og gjennomføres i helsestasjon, barnevern og eventuelt andre kommunale tjenester
- Enkelte spørsmål om lavterskeltiltak

Undersøkelsen omfatter ikke:

- Økonomiske støtteordninger til foreldre som barnetrygd og kontantstøtte
- Tjenester kommunene er lovpålagt å tilby, som:
 - Ordinært helsestasjonstilbud, som samtaler med alle foreldre jf. helsestasjonsprogrammet
 - Gratis tannlegetjenester

1.3.1 Oversikt over forkortelser brukt i rapporten

Tabell 1-2 Oversikt over forkortelser brukt i rapporten

Forkortelse	Fullt navn
Tjenester	
BUP	• Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk
PPT	• Pedagogisk-psykologisk tjeneste
Foreldreveiledningsprogrammer	
COS-I	• Circle of Security Intervention
COS-P	• Circle of Security Parenting
EFST	• Emosjonsfokuset ferdighetstrening for foreldre
EFFV	• Emosjonsfokuset foreldreveiledning
FFT	• Funksjonell familieterapi
ICDP	• International Child Development Programme
Marte Meo	• Marte Meo videofeedback of infant -parent interaction
MST	• Multisystemisk Terapi
NBO	• Newborn Behavior Observation
PMTO	• Parent Management Training Oregon
PYC	• Parenting Young Children
RFT	• Relasjonell familieterapi
TIBIR	• Tidlig innsats for barn i risiko
TFCO	• Treatment Foster Care Oregon
WMCi	• Working Model of the Child Interview

1.4 Leseveiledning for rapporten

Rapporten er bygget opp på følgende måte:

- Rapporten innledes med et sammendrag av rapporten
- **Kapittel 1** introduserer undersøkelsen med bakgrunn, begrepsbruk og lederveiledning
- **Kapittel 2** redegjør for metode og gjennomføring av kartleggingen
- **Kapittel 3** beskriver funn fra kartleggingen knyttet til kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid som del av sitt forebyggende arbeid
- **Kapittel 4** beskriver funn fra kartleggingen knyttet til organisering av kommunenes foreldrestøttende arbeid
- **Kapittel 5** redegjør for funn knyttet til kommunenes praksis og tilbud om foreldrestøttende arbeid

- **Kapittel 6** redegjør for sentrale suksessfaktorer og utfordringer i det foreldrestøttende arbeidet
- **Kapittel 7** inneholder en oppsummerende analyse basert på kartleggingsfunnene

2. Metode og gjennomføring

Kartleggingen ble gjennomført med en kombinasjon av flere metoder for å samle inn både bredde- og dybdekunnskap. Datainnsamlingen omfattet tre hovedaktiviteter, som vi beskriver nærmere nedenfor:

- Dokumentstudier
- Breddekartlegging i form av spørreundersøkelse sendt ut til alle landets kommuner
- Dybdeintervjuer med ansvarlige for foreldrestøttende arbeid og ledere og ansatte i ulike tjenester i 14 utvalgte kommuner

2.1 Dokumentstudier

Dokumentstudiene tok utgangspunkt i relevante handlingsplaner, strategier og liknende som beskriver kommunenes ansvar og rammer for det foreldrestøttende arbeidet. Dokumentstudien omfattet også faglitteratur, dokumentasjon og rapporter om status og erfaringer om temaet. Funnene fra dokumentstudien ble brukt som bakgrunn for våre datainnsamlingsaktiviteter, herunder for å verifisere og oppdatere oversikt over ulike foreldrestøttende tiltak som tilbys i Norge. Under følger en liste over dokumentene vi gjennomgikk:

Strategier:

- Trygge foreldre – trygge barn: Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018–2021) (Barne- og likestillingsdepartementet, 2018):
https://www.regjeringen.no/contentassets/23fff4c08d0440ca84543ff74786c6a0/bld_foreldrestotte_strategi_21juni18.pdf

Rapporter:

- Gruppetiltak og kurs for foreldre: Norsk praksis, erfaringer og effektevalueringer. Folkehelseinstituttet. (Wesselt-Rao m.fl., 2017):
https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2017/gruppetiltak-og-kurs-for-foreldre_050517_web_revidert-forside.pdf
- Foreldreveiledning – virker det? En kunnskapsstatus (Fafo, 2016):
<https://www.faf.no/images/pub/2016/20591.pdf>
- Kartlegging av kommunenes forebyggende arbeid for gode oppvekstvilkår (Rambøll, 2024):
https://cms.bufdir.no/siteassets/rapporter/oppvekst/Undersokelse_av_kommunens_arbeid_med_forebygging_for_gode_oppvekstsvilkar.pdf

Nettsider:

- Barnevernsreformen - en oppvekstreform (Bufdir, u.å., a):
<https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/barnevernsreformen>
- Foreldrehverdag (Bufdir, u.å., b): <https://www.bufdir.no/foreldrehverdag/>
- Foreldrestøttende tiltak (Bufdir, u.å., e): <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/foreldrestottende-tiltak/>
- Hva er foreldrestøtte? (Bufdir, u.å., f): <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/hva-er-foreldrestotte2/>
- Tilskot til foreldrestøttende tiltak (Bufdir, u.å., h):
<https://www.bufdir.no/tilskudd/foreldrestottende-tiltak/>
- Nasjonal faglig retningslinje: Helsestasjon 0–5 år - Gruppekonsultasjoner: Helsestasjonen bør gi alle foreldre tilbud om å delta i gruppekonsultasjoner (Helsedirektoratet, 2025):
<https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og->

[skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar#gruppekonsultasjoner-helsestasjonen-bor-gi-alle-foreldre-tilbud-om-a-delta-i-gruppekonsultasjoner-praktisk-informasjon](https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar#gruppekonsultasjoner-helsestasjonen-bor-gi-alle-foreldre-tilbud-om-a-delta-i-gruppekonsultasjoner-praktisk-informasjon)

- Nasjonal faglig retningslinje: Helsestasjon 0–5 år - Samspill: Foreldre bør få veiledning om samspill i alle konsultasjoner i helsestasjonsprogrammet (Helsedirektoratet, 2025): <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar#samspill-foreldre-bor-fa-veiledning-om-samspill-i-alle-konsultasjoner-i-helsestasjonsprogrammet>
- Nasjonal faglig retningslinje: Helsestasjon 0–5 år - Foreldreveiledningsprogrammer: Helsestasjon kan tilby universelle, primærforebyggende foreldreveiledningsprogrammer (Helsedirektoratet, 2025): <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar#foreldreveiledningsprogrammer-helsestasjon-kan-tilby-universelle-primærforebyggende-foreldreveiledningsprogrammer-praktisk-informasjon>

Lovgivning:

- Forskrift til integreringsloven (integreringsforskriften), (Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 2021): https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-12-15-2912/KAPITTEL_2#%C2%A73
- Lov om barnevern (barnevernsloven), (Barne- og familiedepartementet, 2025): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97>

2.2 Kvantitativ datainnsamling og analyse

For å innhente breddekunnskap om kommunenes foreldrestøttende arbeid, har vi sendt ut en spørreundersøkelse til alle kommuner, samt Oslos bydeler. Målgruppene for undersøkelsene var kommunedirektører/rådmenn/bydelsdirektører (heretter omtalt som kommunedirektører), ledere for helsestasjon og ledere for kommunalt barnevern. Foreldrestøttende tiltak kan tilbys av en rekke ulike tjenester i kommunen. Helsestasjon og kommunalt barnevern ble valgt som mottakere av spørreundersøkelsen fordi disse aktørene står for de aller fleste tilbudene. Dette ble fastslått både gjennom tidligere kartlegging av tilbud om gruppetiltak og kurs for foreldre (Wesseltoft-Rao m.fl., 2017), og gjennom Rambølls egne undersøkelser blant kommuner i samarbeid med representanter for Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Spørreundersøkelsene om kommunenes foreldrestøttende arbeid hadde følgende temaer:

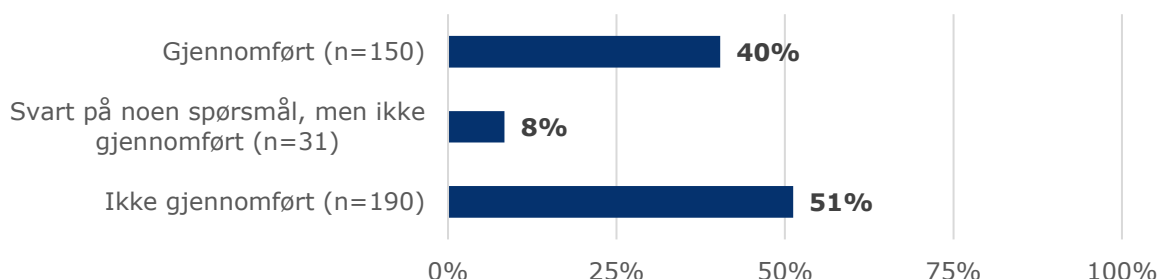
- Forståelse av foreldrestøttende arbeid som del av kommunens forebyggende arbeid
- Praksis og tilbud
- Finansiering
- Kunnskap om og bruk av nettressurser
- Organisering og samarbeid
- Erfaringer, utfordringer og suksessfaktorer

Invitasjoner til undersøkelsen ble distribuert direkte til kommunedirektører, og via kommunenes postmottak med henvisning til henholdsvis leder helsestasjon og leder barnevern. Datainnsamlingsperioden for spørreundersøkelsene til kommunedirektør og leder helsestasjon var fra 24. januar 2025 til 26. februar 2025, mens datainnsamlingsperioden for leder barnevernstjeneste var fra 14. februar 2025 til 11. april 2025. Spørreundersøkelsen til leder barnevern ble distribuert som del av en større spørreundersøkelse til kommunenes barnevernstjenester. Denne spørreundersøkelsen inneholdt også spørsmål med tilknytning til andre delprosjekter som Rambøll gjennomførte parallelt på vegne av Bufdir.

2.2.1 Svarprosent og respondenter i spørreundersøkelsene

150 kommunedirektører har svart på undersøkelsen, jf. figur 2-1. Det tilsvarer en svarprosent på 40 prosent. 31 personer (8 prosent) har svart på noen spørsmål, mens 190 personer (51 prosent) ikke har gjennomført undersøkelsen.

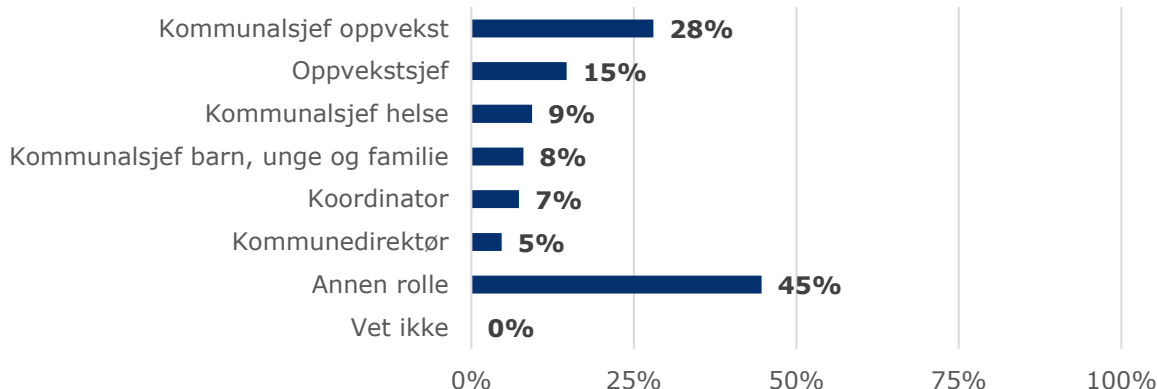
Figur 2-1 Gjennomføringsstatus blant kommunedirektører

Note: n=371.

Vi vet at flere kommunedirektører og rådmenn har videresendt eller delegert undersøkelsen til kommunalsjefer eller andre kolleger, jf. figur 2-2.

Figur 2-2 Stillingsrolle blant respondenter på spørreundersøkelsen til kommunedirektører

Note: n=150.

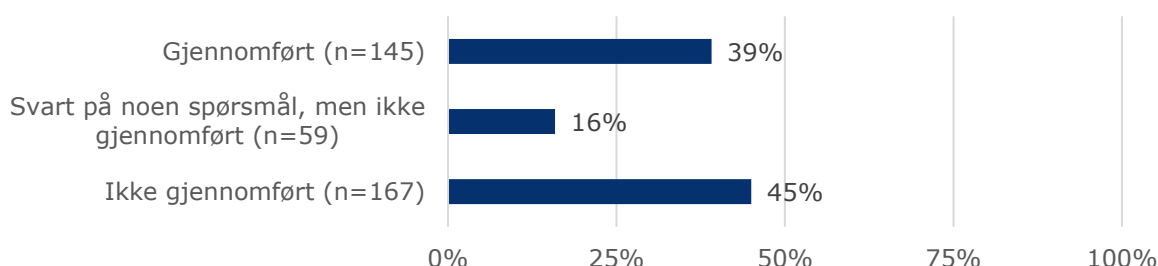
Blant de som svarte på undersøkelsen, har 28 prosent rollen som *kommunalsjef oppvekst*, mens 15 prosent er *oppvekstsjef*. 9 prosent har rollen som *kommunalsjef helse*, 8 prosent har rollen som *kommunalsjef barn, unge og familie*, 7 prosent har rollen som *koordinator* og 5 prosent har rollen som *kommunedirektør*. Hele 45 prosent har *andre roller*.

Respondentene som svarte *andre roller*, ble bedt om å utdype svaret. Flertallet av svarene omfatter ledere av enheter og virksomheter. Eksempler på roller er enhetsleder barn og familie, enhetsleder i oppvekst og helse, virksomhetsleder barn og unge, og virksomhetsleder barnevern. Av øvrige roller som nevnes, har en betydelig andel en stilling tilknyttet helsestasjon, mens en mindre andel er leder av ulike tjenester (barnevern, PPT, skole, barne- og familietjenesten), rådgivere eller avdelingsledere på strategisk nivå.

Denne spredningen i hvilken rolle respondentene innehar er interessant knyttet til analyser av resultatene fra spørreundersøkelsen til kommunedirektørene, da respondentens bakgrunn kan påvirke deres svar. Eventuelle variasjoner i svar på bakgrunn av rollen til respondenten, blir kommentert fortløpende i rapporten.

145 ledere av helsestasjoner har svart på undersøkelsen, jf. figur 2-3. Det tilsvarer en svarprosent på 39 prosent. Videre har 59 ledere (16 prosent) svart på noen spørsmål, mens 168 ledere (45 prosent) ikke har gjennomført undersøkelsen.

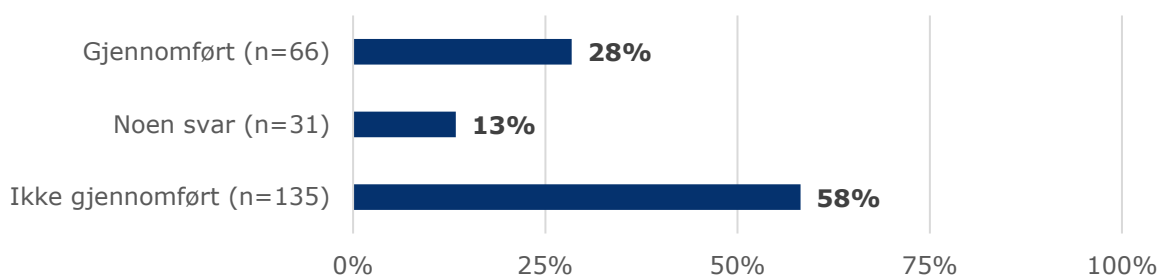
Figur 2-3 Gjennomføringsstatus blant ledere av helsestasjon

Note: N=371.

Til sist ser vi at 66 ledere av barnevernstjenester (28 prosent) har gjennomført undersøkelsen, jf. figur 2-4. 31 ledere (13 prosent) har avgitt noen svar, mens 135 ledere (58 prosent) ikke har gjennomført undersøkelsen. Kommuner som inngår i interkommunale samarbeid om barnevern, fikk kun én undersøkelse å besvare. Derfor er det færre respondenter i denne målgruppen.

Figur 2-4 Gjennomføringsstatus blant ledere av barnevernstjeneste

Note: N=232.

2.2.2 Analyser av data fra spørreundersøkelsene

Svarene fra spørreundersøkelsene er analysert etter tema. Det innebærer at vi har sett på svarfordelinger både samlet og i forhold til ulike kjennetegn ved kommunene, innenfor de ulike temaene i undersøkelsen. Analysene er deskriptive og har til hensikt å vise andelen kommuner og tjenester som gir ulike svar på spørsmålene i spørreundersøkelsen. I enkelte deler av rapporten presenteres resultatene fra spørreundersøkelsene til barnevernstjenestene og helsestasjonene

samlet, med hensikt å gjøre rapporten mer leservennlig. Funn av variasjoner i svarandeler mellom tjenestene er kommentert i tekstene knyttet til gjeldende figurer.

Vi har inkludert følgende kjennetegn ved kommunene i analysene: kommunestørrelse, sentralitet, antall fødsler per kommune per år og andel av barn 0-24 år med tiltak i barnevernet per kommune. Tallene for antall fødsler og andel vedtak er basert på SSB sine tall fra 2023.^{1, 2}

Kommunestørrelse er delt opp etter antall innbyggere i følgende kategorier:

- Liten kommune: Færre enn 5000 innbyggere
- Mellomstor kommune: 5000-20 000 innbyggere
- Stor kommune: Fler enn 20 000 innbyggere

Sentralitetsindeksen er hentet fra SSB³, og er delt inn i følgende kategorier:

- Nivå 1: Mest sentrale kommuner
- Nivå 2: Nest-mest sentrale kommuner
- Nivå 3: Mellomsentrale kommuner 1
- Nivå 4: Mellomsentrale kommuner 2
- Nivå 5: Nest-minst sentrale kommuner
- Nivå 6: Minst sentrale kommuner

Antall fødsler per kommune per år og er delt inn i følgende kategorier:

- Nivå 1: Færre enn 50 fødsler
- Nivå 2: Mellom 51 og 200 fødsler
- Nivå 3: Mellom 201 og 400 fødsler
- Nivå 4: Over 400 fødsler

Andel barn 0-24 år med tiltak i barnevernet per kommune er delt inn i følgende kategorier:

- Nivå 1: Under 2 prosent
- Nivå 2: Mellom 2 prosent og 4 prosent
- Nivå 3: mellom 4 prosent og 6 prosent
- Nivå 4: Over 6 prosent

¹ SSB (i.d.). Statistikkbanken – Befolkning. Hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/06913>

² SSB (i.d.). Statistikkbanken – Barnevern. Hentet fra: <https://www.ssb.no/statbank/table/09073/>

³ SSB (2020). Sentralitetsindeksen. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/folketall/artikler/sentralitetsindeksen/_/attachment/inline/aa8e00bb-5704-4b23-8ce3-1828cd6103f8:0fcdbdeb227f2ef11f95d3864a78c3efeab38640/NOT2020-04_web.pdf

2.2.3 Frafallsanalyse spørreundersøkelser

Tabell 2-1 nedenfor viser fordeling av kommuner som har svart på undersøkelsen til kommunedirektører og deres karakteristikker (representert i kolonnen «Utvalg» i tabellen nedenfor), sett opp mot hele kommune-Norge og deres karakteristikker (representert i kolonnen «Populasjon» nedenfor). Vi har ikke gjort frafallsanalyse på utvalget i undersøkelsene til helsestasjon og barnevern siden det totale antallet helsestasjoner og barnevernstjenester i populasjonen er uklart.

Frafallsanalysen viser noe mindre oppslutning blant de minste kommunene på bakgrunn av sentralitet og størrelse. Siden forskjellene er små og utvalget har begrenset størrelse så har vi valgt å ikke vekte dataene for disse skjevhetene. Vi forventer at skjevhetene ikke vil påvirke resultatene fra spørreundersøkelsen i betydelig grad.

Tabell 2-1 Frafallsanalyse av spørreundersøkelsen til kommunedirektører: Differanse mellom populasjon og utvalg på ulike bakgrunnsvariabler

		Populasjon	Utvalg	Differanse
Sentralitet	1	5 %	9 %	4 %
	2	6 %	5 %	-1 %
	3	15 %	19 %	5 %
	4	18 %	17 %	-1 %
	5	28 %	27 %	-1 %
	6	29 %	24 %	-5 %
Kommune- størrelse	Under 2000 innbyggere	21 %	19 %	-2 %
	50 000 eller flere innbyggere	26 %	23 %	-3 %
	5000-9999 innbyggere	19 %	16 %	-3 %
	10 000 - 19 999 innbyggere	13 %	17 %	4 %
	20 000 - 49 999 innbyggere	16 %	17 %	2 %
	50 000 eller flere innbyggere	6 %	9 %	3 %
Totalt antall kommuner og bydeler		371	150	
		Populasjon	Utvalg	Differanse
Andel barn med vedtak i barnevern	1 (færre enn 2 prosent)	31 %	29 %	-2 %
	2 (2 prosent til 4 prosent)	56 %	58 %	2 %
	3 (4 prosent til 6 prosent)	7 %	5 %	-2 %
	4 (over 6 prosent)	6 %	8 %	2 %
Antall kommuner og bydeler		348	139	
		Populasjon	Utvalg	Differanse
Antall fødsler per kommune per år	1 (færre enn 50 fødsler)	56 %	51 %	-4 %
	2 (51 til 200 fødsler)	28 %	31 %	3 %
	3 (201 til 400 fødsler)	10 %	9 %	-1 %
	4 (over 400 fødsler)	6 %	9 %	2 %
Antall kommuner og bydeler		356	140	
Svarprosent				40 %

2.3 Kvalitativ datainnsamling og analyse

Den kvalitative datainnsamlingen bygget på en case-tilnærming. Det vil si at inviterte et utvalg kommuner til intervju for å oppnå bedre dybdeforståelse av deres arbeid med foreldrestøtte. Vi valgte ut 14 kommuner med spredning i geografi, størrelse og sentralitet. Sju av disse kommunene kan betegnes som store kommuner, fire betegnes som mellomstore kommuner og tre betegnes som små kommuner.

2.3.1 Deltakere i intervju

For å sikre et helhetlig perspektiv på kommunenes arbeid med foreldrestøtte, intervjuet vi aktører på tre ulike strategiske nivå i kommunen. Aktørene omfattet kommunedirektør/ansvarlig for foreldrestøttende arbeid, ledere av relevante tjenester og ansatte fra relevante tjenester. Det var opp til kommunene selv å avgjøre hvilke tjenester som var relevant å inkludere. Intervjuene med ledere og ansatte ble gjennomført som fokusgrupper. Som vist i tabellen under, varierte antall deltakere i gruppeintervjuene fra 2 til 8. Tabellen viser antallet informanter per case fordelt på informantgrupper.

Tabell 2-2 Oversikt over antall informanter per målgruppe

Kommune nr.	Kommunedirektør/ansvarlig	Ledere	Ansatte
1	0	6	3
2	1	2	3
3	1	6	8
4	0	4	0
5	1	2	3
6	1	3	3
7	1	3	7
8	1	4	0
9	1	0	0
10	0	4	0
11	1	5	3
12	1	4	0
13	0	2	0
14	0	3	0
Total	9	48	30

I enkelte kommuner var det ikke en dedikert ansvarlig for det foreldrestøttende arbeidet, men heller en koordinator eller kontaktperson inn til de kommunale tjenestene. I disse tilfellene deltok vedkommende i gruppeintervjuet med lederne. Hvilke tjenester som var representert gjennom lederne og de ansatte varierte på tvers av kommunene. Ofte inkluderte intervjuene helsestasjon, barnevern, barne- og familietjenesten, flyktningetjenesten og tverrfaglig ressurs. Andre tjenester som var sjeldnere representert i intervjuene var blant annet skole og barnehage, Nav, PPT, skolehelsetjenesten, kommunepsykolog og forebyggende helsetjeneste.

2.3.2 Gjennomføring av intervjuer med utvalgte kommuner

Intervjuene ble gjennomført digitalt over Teams. Enkeltintervjuene hadde en varighet på 1 time, mens fokusgruppeintervjuene hadde en varighet på 1,5 time. To konsulenter deltok i hvert intervju, hvor den ene ledet intervjuet mens den andre tok notater. Vi gjennomførte intervjuene i to runder – én runde *før* og én runde *etter* spørreundersøkelsene. De første intervjuene ble gjennomført i perioden november 2024 – februar 2025 (7 kommuner). De andre intervjuene ble gjennomført i perioden februar – mars 2025 (7 kommuner). Ved å gjennomføre intervjuer før spørreundersøkelsen fikk vi viktige perspektiver inn i utarbeidelsen av spørreundersøkelsene.

Intervjuene i etterkant av spørreundersøkelsene ga oss mulighet til å gå i dybden på spørsmål og refleksjoner som ikke ble dekket gjennom de kvantitative dataene.

Intervjuene ble gjennomført som semistrukturerte intervjuer, noe som vil si at vi kombinerte en fast struktur på spørsmålene med en mulighet for å gå i dybden på refleksjoner og opplevelser ved behov. Vi utarbeidet én intervjuguide for ansvarlige for det foreldrestøttende arbeidet og én for ledere og ansatte i relevante tjenester. Samme intervjuguide ble brukt for alle kommunene. I andre intervjurunde markerte vi hvilke spørsmål som var særlig viktig å gå i dybden på og fokuserte på disse i samtalen. For fullstendige intervjuguider se eget vedlegg.

2.3.3 Analyser av intervjudata

Intervjudata ble analysert ved bruk av en analysematrise. Analysekategoriene tok utgangspunkt i temaene i intervjuguiden, samtidig som innspill som dukket opp på siden av de forhåndsdefinerte kategoriene også ble inkludert. Data ble analysert både på overordnet nivå og på kommunenivå. Det å intervju de ulike rollene fra hver kommune var først og fremst for å få relevant innsikt fra ulike nivåer og få en helhetlig forståelse for kommunens arbeid. Vi opplevde ikke store forskjeller mellom hvordan personer i de ulike rollene vi intervjuet fra samme kommune (*ansvarlig* for det foreldrestøttende arbeidet, *ledere* og *ansatte* i samme kommune) forstod og besvarte spørsmålene i intervjuene. Vi formidler derfor funnene på kommunenivå i rapporten. I noen tilfeller har spørsmålene kun gått til ledere og ansatte i tjenestene, hvorpå vi rapporterer funnene på tjenestenivå.

2.4 Refleksjoner rundt datagrunnlaget

Samlet har vi innhentet et omfattende datagrunnlag, som vi mener gir gode forutsetninger for å både beskrive omfang og variasjoner i kommunenes foreldrestøttende arbeid, og gi utdypende svar og eksempler på hvordan kommunene arbeider. Overordnet har vi opplevd stort engasjement rundt deltakelse i kartleggingen, både gjennom svar på spørreundersøkelsene og ved at kommunene som ble invitert til intervju i stor grad ønsket å delta.

Resultatene fra spørreundersøkelsen og funnene fra intervjuene virker overordnet å tegne et likt bilde av kommunenes foreldrestøttende arbeid. Som følge av at spørreundersøkelsene kun omfatter kommunedirektører, ledere for kommunal barnevernstjeneste og ledere for helsestasjoner, bidrar intervjuene til å nyansere resultatene med innspill fra flere tjenester. Funnene fra intervjuene fungerer også som en kvalitetssikring og utdypning av resultatene fra spørreundersøkelsen, da enkelte av spørsmålene i spørreundersøkelsen kan ha vært krevende å svare på for respondentene.

Det er ulik begrepsbruk i kommunene rundt det foreldrestøttende arbeidet. Noen kommuner bruker foreldrestøttende arbeid, andre sier foreldresamarbeid, mens andre konsekvent bruker foreldreveiledning. Vi har i dette prosjektet undersøkt det foreldrestøttende arbeidet i kommunene, og hatt fokus på foreldreveiledning individuelt og i grupper. Samtidig har vi inkludert noen spørsmål om lavterskeltilbud innen det foreldrestøttende arbeidet i kommunen. Forskjellig begrepsbruk både blant kommunene og innad i undersøkelsen kan utfordre validiteten til funnene, fordi begrepene kan være forstått noe ulikt. Vi har forsøkt å redusere muligheten for feiltolkning av begreper og spørsmål ved å definere hva vi mener med de ulike begrepene i starten av spørreundersøkelsen, og gjentatt disse definisjonene fortløpende der de ulike begrepene er brukt i spørreundersøkelsen. I intervjuene har vi hatt mulighet til å stille utdypende spørsmål om hva kommunene legger i det foreldrestøttende arbeidet, og har på den måten hatt bedre mulighet til å få oversikt over ulik begrepsbruk og forståelse. Funnene tyder på at kommunene har en nokså bred forståelse av hva foreldrestøtte innebærer.

3. Kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid

3.1 Oppsummering av hovedfunn knyttet til kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid

Kartleggingen har undersøkt hvordan kommunene forstår begrepet «foreldrestøttende arbeid», men også hvordan de forstår foreldrestøttende arbeid inn i kommunenes lovpålagte forebyggende arbeid.

Funnene viser at informantene har en bred forståelse av hva foreldrestøtte er. Enkelte kommuner bruker ikke «foreldrestøtte» som et konkret begrep, men flere kommuner omtaler det heller som «foreldreveiledning» eller «foreldresamarbeid». Forståelsen av foreldrestøtte varierer mellom tjenester. Overordnet svarer informantene at de forstår at foreldrestøttende arbeid handler om å gi foreldrene veiledning, hjelp og støtte til å stå i de situasjonene de er i og bidra til at foreldrene føler seg trygge i sin rolle og i oppdragelsen. Altså forstås begrepet som mer enn kun foreldreveiledning.

Selv om foreldrestøtte og foreldreveiledning i seg selv ikke er lovpålagt, er det lovpålagt å jobbe med forebygging i kommunene (se bl.a. Bufdir, u.å., g og Sjøvold et al., 2024), og som vist til i innledningen vurderer Verdens helseorganisasjon (WHO) foreldrestøtte som et av de mest effektive forebyggende tiltakene for å redusere vold, overgrep og omsorgssvikt (Bufdir, u.å., c). Kartleggingens informanter anser foreldrestøtte og foreldreveiledning som en viktig del av det forebyggende arbeidet. Flere opplever imidlertid at det foreldrestøttende arbeidet forutsettes av politiske prioriteringer lokalt som følge av at det ikke er lovpålagt i seg selv. Funnene tyder på at foreldreveiledning som en del av det forebyggende arbeidet har fått et økt fokus i kommunene, og noen av informantene kobler dette til blant annet barnevernsreformen og økt politisk oppmerksomhet rundt temaet de senere årene. Flere legger også merke til endringer i behovene til foreldregruppen, som har medført økt etterspørsel etter foreldrestøtte, råd og veiledning.

3.2 Forståelse og tolkning av begrepet «foreldrestøttende arbeid»

I intervjuene ble informantene spurt om hva de legger i det foreldrestøttende arbeidet og hva det betyr for deres kommune og tjeneste, for å fange deres forståelse av foreldrestøtte.

Informantenes svar vitner om en bred forståelse av hva foreldrestøtte er, og mange opplever at dette favner bredere enn kun foreldreveiledning. Foreldrestøtte kan ifølge informantene også handle om å legge til rette for at foreldrene blir mottakelig for foreldreveiledning ved å rydde unna andre utfordringer rundt eksempelvis økonomi. Noen av informantene fra helsestasjon forteller at de opplever at alt de gjør i løpet av en arbeidshverdag på ulike måter er foreldrestøtte. Enkelte av kommunene sier at de ikke bruker foreldrestøtte som begrep, men at de heller bruker foreldreveiledning eller foreldresamarbeid. En av kommunene reflekterer rundt at man forstår begrepet foreldrestøtte ulikt fra kommune og kommune:

«Foreldrestøttende var litt nytt når jeg leste det. I min jobb kaller vi det foreldresamarbeid og å hjelpe familier. Det kan være begge deler.» - ansatte

Overordnet svarer informantene at foreldrestøttende arbeid handler om å gi foreldrene veiledning, hjelp og støtte til å stå i de situasjonene de er i og bidra til at foreldrene føler seg trygge i sin rolle og oppdragelse:

«Foreldrestøtte er å gi støtte til foreldre for å stå i foreldrerollen i tidlig fase og hjelpe de til å styrke dem.» - ledere

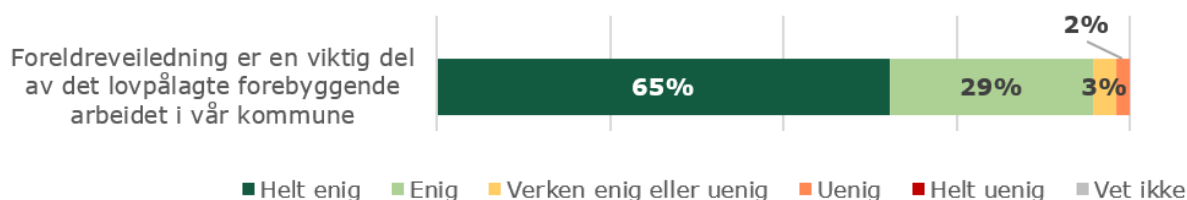
«Foreldrestøttende arbeid er å hjelpe foreldre gjennom veiledning enten i gruppe eller én til én og forstå behov for hjelp og utfordringer til barn og unge.» - ledere

Funnene tyder på at informantene har noe ulik forståelse og begrepsbruk rundt det foreldrestøttende arbeidet. Dette kan også handle om hvor man jobber og om man jobber forebyggende eller på selektivt og indikativt nivå.

3.3 Foreldreveiledning som en del av det lovpålagte forebyggende arbeidet

For å kartlegge hvorvidt og i hvilken grad kommuner forstår og vektlegger foreldrestøtte som del av sitt lovpålagte forebyggende arbeid, har vi stilt spørsmål til kommunedirektører om dette. Svarfordelingen vises i figur 3-1.

Figur 3-1 Kommunedirektør: Hvor enig er du i følgende påstand?

Nærmest samtlige respondenter er enten *enig* eller *helt enig* i at *foreldreveiledning er en viktig del av kommunens lovpålagte forebyggende arbeid* (94 prosent). 3 prosent er *verken enig eller uenig*, mens bare 2 prosent er *uenig*.

I kommuneintervjuene undersøkte vi hvordan ansvarlige for kommunens foreldrestøttende arbeid, tjenesteledere og ansatte opplever at foreldreveiledning er en del av det pålagte forebyggende arbeidet opp mot andre forebyggende tiltak. Svarene viser at foreldrestøtte og foreldreveiledning blir sett på som en viktig del av det forebyggende arbeidet blant flere av kommunene. Sitatet under illustrerer dette:

«Mer fokus på det, og det er riktig. Man må gjøre en god innsats tidligst mulig for barn som har det vanskelig [...]. Kan være vanskeligere å komme inn senere. Viktig med gode programmer for å bygge sterke foreldre. Barnevernet har knappe ressurser, så man må bygge med de ressursene man har rundt. Tror det er en god måte å jobbe på forebyggende» - ansatte

Noen av informantene opplever at krav om forebygging og foreldrestøttende arbeid er mer forankret i kommunen og kommunenes planer etter at barnevernsreformen kom. Samtidig er det enkelte av kommunene som opplever at innsatsen rundt det foreldrestøttende arbeidet er avhengig av politiske prioriteringer. De peker også på at siden foreldreveiledning i seg selv ikke er lovpålagt står det i fare for å bli kuttet hvis det er behov for økonomiske besparelser. Dette henger også sammen med at det er vanskelig å vise effektene av forebyggende tiltak som foreldreveiledning på kort sikt.

3.4 Endringer rundt det foreldrestøttende arbeidet de siste årene

Funnene fra intervjuene tyder på at foreldreveiledning som en del av det forebyggende arbeidet har fått et økt fokus i kommunene, og informantene kobler dette til blant annet barnevernsreformen og økt politisk oppmerksomhet rundt dette de senere årene. På spørsmål om

det har vært noen endringer i hvordan kommunen og tjenestene har arbeidet med foreldrestøtte/foreldreveiledning de siste årene, svarer flere at de opplever et økt fokus på å jobbe mer forebyggende og på tvers av tjenestene. Enkelte viser også til større fokus på å jobbe sammen med familiene. En kommune forteller at de har involvert og sikret medvirkning fra foreldrene når de nå skal styrke sitt arbeid med foreldreveiledning. Enkelte av kommunene opplever imidlertid at de ikke har jobbet noe annerledes rundt det foreldrestøttende arbeidet de siste årene.

Kommunene peker videre på endringer i behov og etterspørsel når det gjelder foreldreveiledning. Informantene mener å ha observert en endring i foreldregruppen ved at de er mer usikre enn før i foreldrerollen, og at flere foreldre nå søker hjelp og veiledning:

«En endring vi har snakket mye om er foreldre som uttrykker den engsteligheten i foreldrerollen.» - ledere

Kommunene viser også til endringer i hva som tilbys av foreldreveiledning. Noen av kommunene forteller også at de har fått flere foreldreveiledningstilbud i kommunen de siste årene:

«Vi har fått flere tilbud. Vi dekker flere grupper. Det har blitt enklere å delta på foreldreveiledning. [...]. Det har blitt mer ufarliggjort. Det er flere som ønsker det.»
- ansvarlig

Flere kommuner forteller at de opplever svingninger i fagfeltet når det gjelder hvilken teori og kunnskap fagfeltet er mest opptatt av, og at dette er med på å påvirke tilbudet.

4. Organisering av det foreldrestøttende arbeidet i kommunene

4.1 Oppsummering av hovedfunn om kommunenes organisering av foreldrestøttende arbeid

I dette kapittelet beskriver vi funn knyttet til kommunens organisering av det foreldrestøttende arbeidet, med fokus på foreldreveiledning. Dette omhandler både kommunenes planer, mål og strategier for det foreldrestøttende arbeidet, samt hvordan kommunene organiserer ansvar og gjennomføring av foreldreveiledningen.

Med tanke på funnene knyttet til strategisk organisering av kommunens foreldrestøttende arbeid, viser kartleggingen en tydelig tendens til at kommunedirektører delegerer ansvaret for å følge opp og koordinere arbeidet. Samlet sett tyder funnene våre på at ansvaret for foreldrestøttende arbeid er plassert hos nokså ulike roller, enheter og sektorer. Dette viser seg å kunne avhenge av blant annet kommunestørrelse og sentralitet.

Foreldreveiledning er inkludert i et bredt utvalg kommunale planer. Det tyder på at foreldreveiledning anses som relevant innenfor flere av kommunens ansvarsområder og er på dagsorden i de aller fleste kommuner. Poenget underbygges av at nær samtlige respondenter opplever foreldreveiledning som en viktig del av kommunens lovpålagte forebyggende arbeid. Dessuten opplever over to tredjedeler at foreldreveiledning er forankret i kommuneledelsen, og at kommuneledelsen har god oversikt over hvilke tjenester som tilbyr foreldreveiledning. Gjennom intervjuene forteller flere kommuner om et økt fokus på forebygging generelt, og noen kommuner har gjennomgått omorganiseringer for å samlokalisere tjenestene som jobber forebyggende. Opplevelsen av hvorvidt kommunene har en omforent tilnærming til og retning på det foreldrestøttende arbeidet, varierer imidlertid.

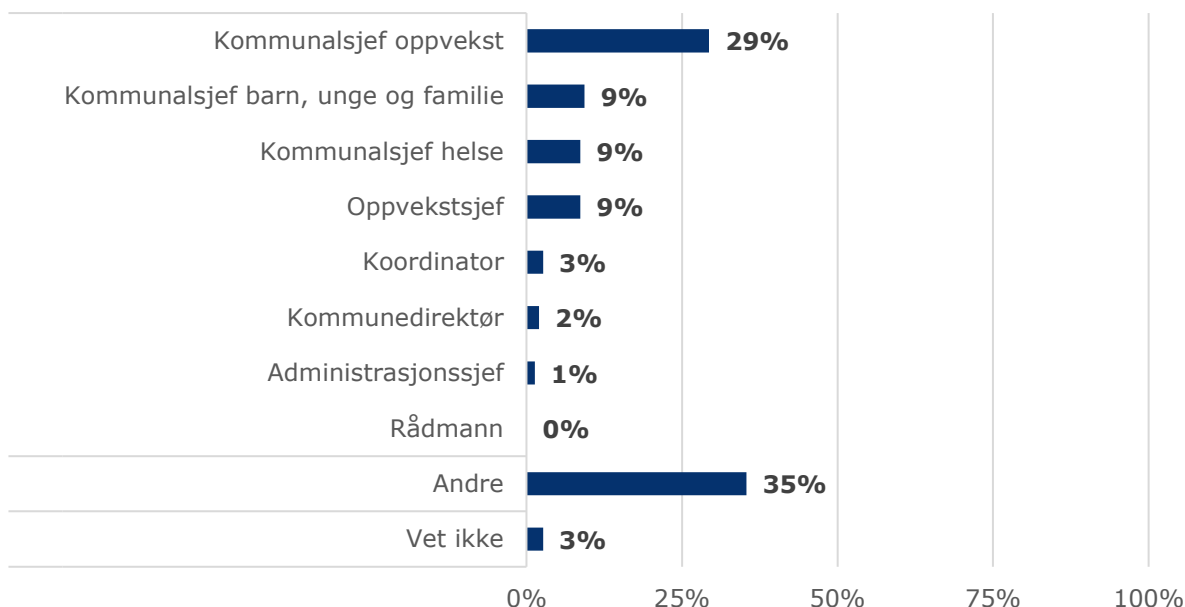
Overordnet viser kartleggingen at foreldreveiledning tilbys og gjennomføres av et bredt utvalg tjenester. Helsestasjon og barnevern er de største tilbyderne av foreldreveiledning hos flertallet av kommuner, etterfulgt av skolehelsetjeneste og flyktningetjeneste. Kommunene oppgir at de velger typer foreldreveiledningstilbud basert på *foreldrenes behov*, at *tilbudene er evaluert og forskningsbasert*, og *tilgjengelig sertifisering blant de ansatte*.

Nær samtlige kommuner oppgir i spørreundersøkelsen at de har samarbeid på tvers av tjenester og sektorer. Samarbeidet vurderes stort sett som godt og de fleste opplever at det styrker tilbudet og bidrar til bedre koordinering mellom tjenestene. Disse funnene underbygges av funn fra intervjuene, der samarbeid trekkes frem som essensielt for å lykkes med et helhetlig foreldreveiledningstilbud. Imidlertid etterlyser enkelte en tydeligere forankring og overordnet plan for samarbeidet på tvers i sin kommune. Tilstrekkelig kapasitet til å følge opp samarbeidet trekkes frem som en utfordring. Kartleggingen viser videre at flertallet av kommunene ikke har samarbeid med frivillige organisasjoner eller trossamfunn om lavterskeltiltak.

4.2 Planer, mål og strategier for det foreldrestøttene arbeidet

For å gi et inntrykk av kommunenes organisering av det foreldrestøttende arbeidet, ble kommunedirektørene stilt spørsmål om hvem i kommunen som har ansvaret for det foreldrestøttende arbeidet, og i hvilken grad foreldreveiledning er inkludert i kommunale planer. Svarene vises i figur 4-1 under.

Figur 4-1 Kommunedirektør: Hvem i kommunen har ansvar for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet?

Note: n=150.

Svarfordelingen viser noen tydelige tendenser, samtidig som det er noe variasjon på tvers av kommunene. Det er mest utbredt at *kommunalsjef oppvekst* har ansvaret for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet (29 prosent). Videre fordeler 27 prosent av respondentene ansvaret mellom tre ulike funksjoner: 9 prosent mener det ligger hos *kommunalsjef barn, unge og familie*, 9 prosent hos *kommunalsjef helse*, og 9 prosent hos *oppvekstsjef*. Kun et fåtall svarer at *koordinator*, *kommunedirektør* eller *administrasjonssjef* har ansvaret. Ingen har svart at *rådmann* (tidligere betegnelse for kommunedirektør) har ansvaret. Samtidig er det interessant at hele 35 prosent har svart *andre*.

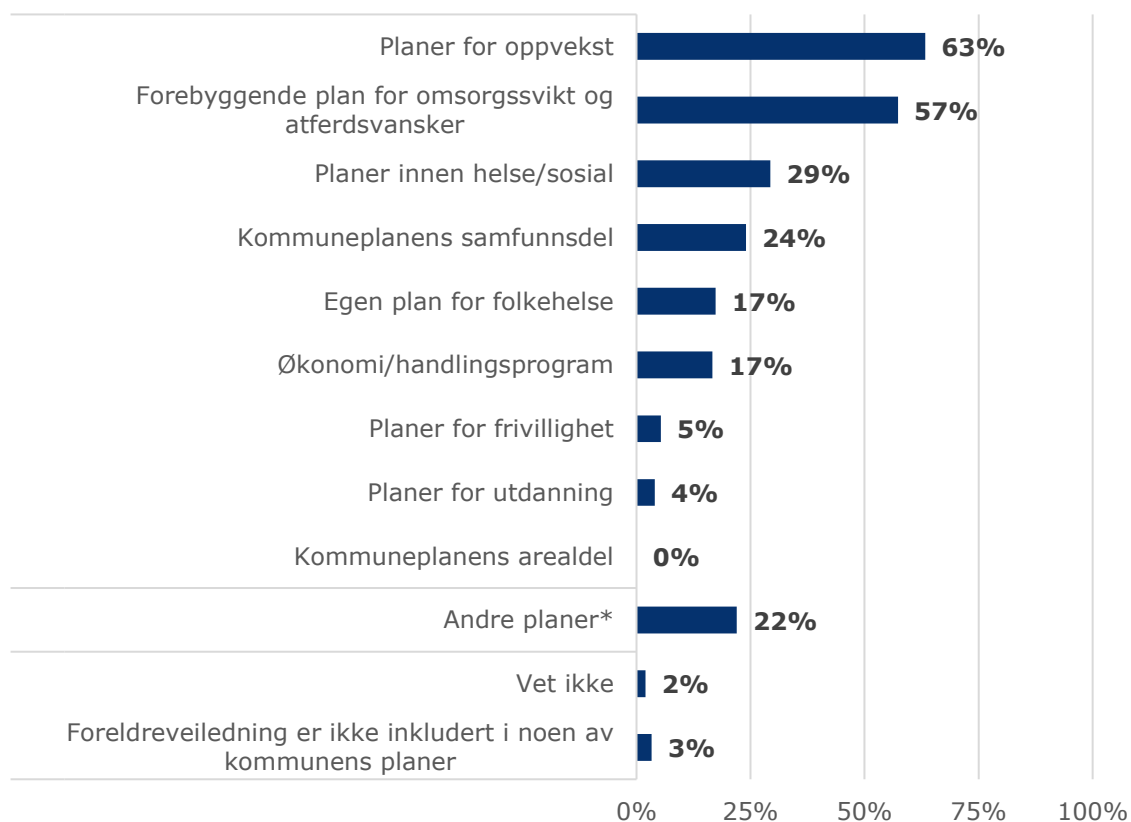
De som svarte *andre*, ble bedt om å utdype svaret. Svarene tyder på at ansvaret ofte er delt mellom flere kommunalsjefer, eller at ansvaret er pålagt ledere i enkelte enheter. Andre skriver at enkelttjenester utenfor administrasjonen, blant annet helsestasjon og barnevern, er pålagt dette ansvaret. Disse svarene nyanserer de øvrige svarene noe, ved å indikere at ansvaret for det foreldrestøttende arbeidet ofte ikke er formelt delegert til en spesifikk enhet/sector alene, og at ansvaret noen ganger blir delegert til tjenester utenfor administrasjonen.

For å vite mer om hvorvidt kjennetegn ved kommunene har sammenheng med hvor ansvaret for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet er plassert, har vi analysert svarene opp mot ulike bakgrunnsvariabler: Kommunestørrelse målt i folketall, sentralitet, antall fødsler per kommune per år, og andel barn (0-24 år) med tiltak i barnevernet per kommune. Analysene viser at kommunedirektører fra store og sentrale kommuner oftere enn andre kommuner svarer at

kommunalsjef barn, unge og familie har ansvar for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet enn andre kommuner. Til sammenlikning er det en større andel små og mellomstore kommuner med mindre sentral plassering som svarer at *kommunalsjef helse* har dette ansvaret. Til sist ser vi at sentrale kommuner mye oftere enn andre kommuner svarer at *oppvekstsjef* har ansvaret. Funnene tyder på at kommuner har ulik organisering og rutiner for delegering av ansvar for foreldrestøttende arbeid på bakgrunn av kommunestørrelse og sentralitet. Vi finner ingen systematiske forskjeller knyttet til andel barn med tiltak i barnevernet.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke kommunale planer foreldreveiledning er inkludert i, ser vi at dette omfatter et bredt utvalg planer, jf. figur 4-2. På dette spørsmålet kunne kommunedirektørene svare flere alternativer, og analysene viser at respondentene i snitt svarte at foreldreveiledning er inkludert i to kommunale planer.

Figur 4-2 Kommunedirektør: Hvilke av kommunens planer er foreldreveiledning inkludert i? Du kan velge flere alternativer.

Note: n=150. Respondentene kunne velge flere alternativer.

*Andre planer som er relevante for kommunens forebyggende arbeid for å fremme gode oppvekstsvilkår.

Svarene fra spørreundersøkelsen viser at foreldreveiledning i størst grad er inkludert i *planer for oppvekst* (63 prosent) og *forebyggende plan for omsorgssvikt og atferdsvansker* (57 prosent). Videre oppgir omkring en fjerdedel at foreldreveiledning inngår i *planer innen helse/sosial* (29 prosent) og *kommuneplanens samfunnsdel* (24 prosent). 17 prosent oppgir at foreldreveiledning inngår i *egen plan for folkehelse* og 17 prosent oppgir at foreldreveiledning inngår i *økonomi/handlingsprogram*. Svarene indikerer imidlertid at foreldreveiledning sjelden er inkludert

i *planer for frivillighet* og *planer for utdanning*, mens det hos undersøkelsens respondenter aldri er inkludert i *kommuneplanens arealdel*. Flere enn 1 av 5 svarer *andre planer som er relevante for kommunens forebyggende arbeid for å fremme gode oppvekstsvilkår*. Få svarer at de enten ikke vet eller at *foreldreveiledning ikke er inkludert i noen av kommunens planer*.

Respondentene som svarte *andre planer som er relevante for kommunens forebyggende arbeid for å fremme gode oppvekstsvilkår* ble bedt om å utdype svaret sitt i åpent tekstfelt. Svarene viser at kommunene inkluderer foreldreveiledning i ulike varianter av forebyggende planer og planer for tverrfaglig samarbeid. Enkelte nevner *selvmordsforebyggende plan* og *plan for forebygging av vold i nære relasjoner*.

Når vi kontrollerer for bakgrunnsvariabler, ser vi at en større andel store og sentrale kommuner oppgir *økonomi/handlingsprogram* og *planer for frivillighet*, enn små kommuner i distriktet. Derimot oppgir en større andel små kommuner i distriktet *planer innen helse/sosial*.

Intervjufunnene viser at flere informanter opplever at tjenestene har en enhetlig tilnærming til hvordan de jobber med foreldreveiledning. Forankring på øverste nivå i kommunen og skriftlig nedfelling i kommunens planer blir av informantene sett på som viktig for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet. Dette bidrar til å sikre at arbeidet prioriteres og at man er koordinert etter samme mål, slik sitatet nedenfor illustrerer.

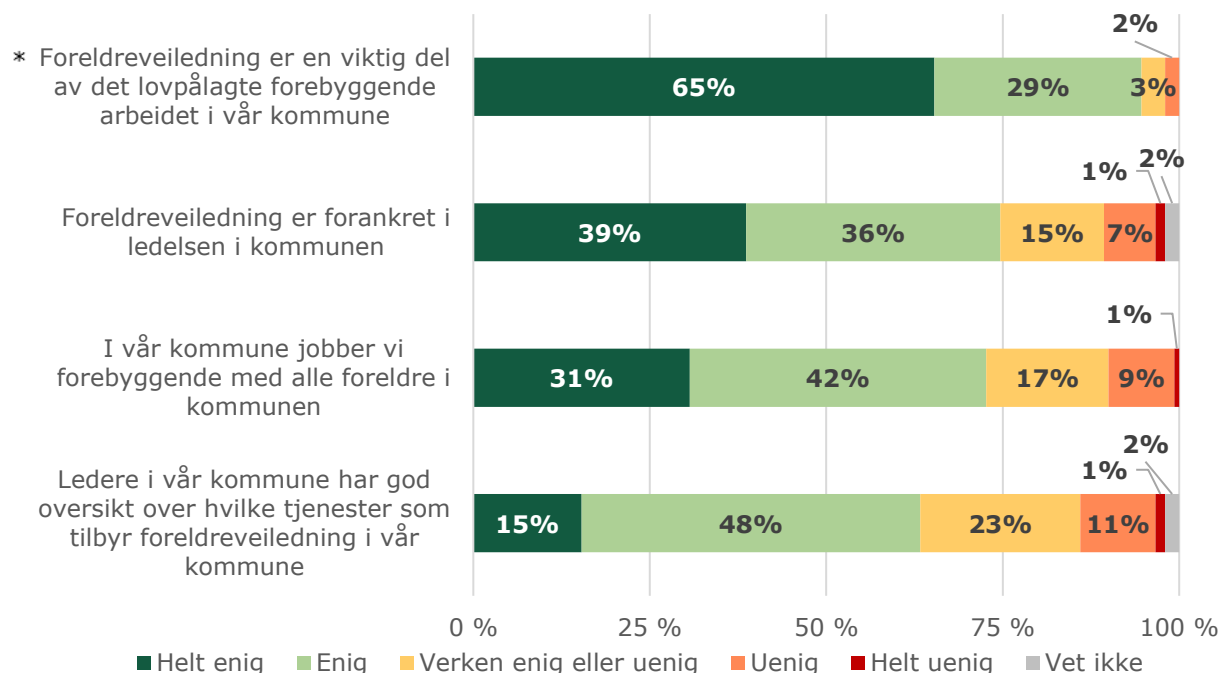
«Det er forankret i planene som gjør at vi har mer fokus på det.» - ledere

Samtidig forteller andre kommuner at de har et mer fragmentert tilbud, hvor de opplever at de mangler en tydelig retning på det foreldrestøttende arbeidet. Flere av kommunene som opplever det slik i dag, forteller imidlertid at de står i en utviklingsprosess for å styrke arbeidet med foreldreveiledning i kommunen, både når det gjelder å oppdatere eller forankre arbeidet i de forebyggende planene i kommunen, utvikle tilbud og få til bedre koordinering av tjenestene. Funnene tyder på at foreldreveiledning som en del av det forebyggende arbeidet har fått et økt fokus i kommunene, og noen av informantene kobler dette til barnevernsreformen med mer krav om forebygging og tidlig innsats.

Intervjufunnene viser tydelig en opplevelse av at forankring i planer gir tjenestene en felles retning på arbeidet. Dermed leser vi det som særlig positivt at foreldrestøttende arbeid inngår i sektorovergripende planene, som *forebyggende plan for omsorgssvikt og atferdsvansker*, *kommuneplanens samfunnsdel* og *økonomi/handlingsprogram*, i tillegg til sektorspesifikke planer. Utfra svarprosentene og det at respondentene i gjennomsnitt oppgir kun to planer hver, ser vi fortsatt et potensial for at kommunene i større grad inkluderer foreldrestøttende arbeid i disse planene.

Kommunedirektørene ble presentert for ulike påstander om kommunens helhetlige forebyggende arbeid og ble bedt om å oppgi hvorvidt de var enig eller uenig i påstandene. Overordnet ser vi at et betydelig flertall er enig i samtlige påstander, samtidig som andelen uenige og nøytrale respondenter er noe større knyttet til enkelte påstander (figur 4-3).

Figur 4-3 Kommunedirektør: Hvor enig er du i følgende påstander?

Note: n=150.

* Første påstand er også presentert i kap. 3.2.

Som allerede presentert i kap. 3.2 er nærmest samtlige respondenter enten *enig* eller *helt enig* i at foreldreveiledning er en viktig del av kommunens lovpålagte forebyggende arbeid (94 prosent). 3 prosent er *verken enig eller uenig*, mens bare 2 prosent er *uenig*. Videre er 75 prosent *enig* eller *helt enig* i at foreldreveiledning er forankret i ledelsen i kommunen. 15 prosent er *verken enig eller uenig*, mens 8 prosent er *uenig* eller *helt uenig*. 2 prosent svarer at de ikke vet. Angående påstanden *I vår kommune jobber vi forebyggende med alle foreldre i kommunen*, ser vi at 73 prosent er enten *enig* eller *helt enig*. 17 prosent er *verken enig eller uenig*, mens 10 prosent er *uenig* eller *helt uenig*. Til slutt er 63 prosent enten *enig* eller *helt enig* i at lederne i kommunen har god oversikt over hvilke tjenester som tilbyr foreldreveiledning i kommunen. I underkant av en fjerdedel (23 prosent) er *verken enig eller uenig*, mens 12 prosent er enten *uenig* eller *helt uenig*. 2 prosent svarer at de ikke vet.

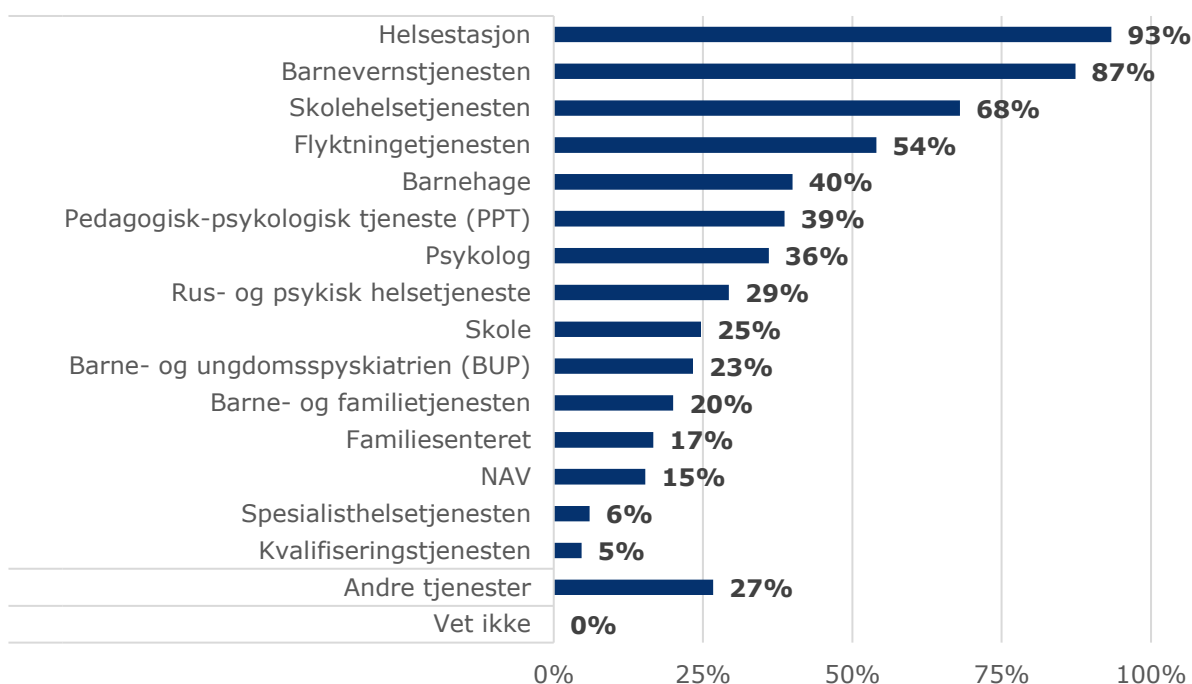
Videre viser analysen at en betydelig større andel små og mindre sentrale kommuner med få fødsler per år er *helt enig* i at lederne har god oversikt over hvilke tjenester som tilbyr foreldreveiledning i kommunen, sammenliknet med store sentrale kommuner med et høyere antall fødsler. Kommuner med mange fødsler (flere enn 400) er dessuten i mindre grad enig i at foreldreveiledning er forankret i ledelsen i kommunen. Det kan tyde på at mindre forhold gjør det lettere for kommuneledelsen å ha oversikt over kommunens tilbud av foreldreveiledning og dermed har en mer samlet forankring av arbeidet i kommuneledelsen. Videre ser vi at en betydelig større andel av respondenter med rolle som *kommunalsjef barn, unge og familier* er *helt enig* i at foreldreveiledning er en viktig del av det lovpålagte arbeidet i kommunen, sammenliknet

med andre roller. Til sist er en større andel *kommunalsjef oppvekst uenig* i at ledere i kommunen har god oversikt over hvilke tjenester i kommunen som tilbyr foreldreveiledning.

4.3 Tjenester i kommunen som tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning

Vi har også kartlagt hvilke tjenester som tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning i kommunene, og hvordan dette arbeidet er organisert. Kommunedirektørene kunne velge flere alternativer og har i snitt svart at seks ulike tjenester tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning. Dette viser at det ofte er flere tjenester i samme kommune som tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning. Resultatene fremstilles i figur 4-4 under.

Figur 4-4 Kommunedirektør: Hvilke tjenester i kommunen tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning? Du kan velge flere alternativer.

Note: n=150. Respondentene kunne velge flere alternativer.

Resultatene viser at en bredde ulike kommunale tjenester tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning. Blant de kommunale tjenestene, skiller *helsestasjon* (93 prosent) og *barnevernstjenesten* (87 prosent) seg ut som mest fremtredende. Dette samsvarer med funnene i en kartlegging av gruppetiltak og kurs for foreldre fra 2017 (Wesseltoft-Rao m.fl., 2017).

I flertallet av kommunene tilbyr og gjennomfører også *skolehelsetjenesten* (68 prosent) og *flyktningetjenesten* (54 prosent) foreldreveiledning. En betydelig andel respondenter oppgir videre at foreldreveiledning tilbys av *barnehage* (40 prosent), *pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)* (39 prosent), *psykolog* (36 prosent) og *rus- og psykisk helsetjeneste* (29 prosent), mens rundt en fjerdedel oppgir at foreldreveiledning gis av *skole* (25 prosent), *barne- og ungdomsspsykiatrien (BUP)* (23 prosent) og *barne- og familietjenesten* (20 prosent). Under 20 prosent av respondentene svarer *familiesenteret*, *Nav*, *spesialisthelsetjenesten* og *kvalifiseringstjenesten*. Hele 27 prosent svarer *andre tjenester*.

Respondentene som svarte *andre tjenester*, ble bedt om å utdype svaret sitt i åpent svarfelt. Blant svarene som oftest går igjen finner vi *familieteam, familietjenesten, psykisk helsetjeneste, tiltaksteam* og *voksenopplæring*.

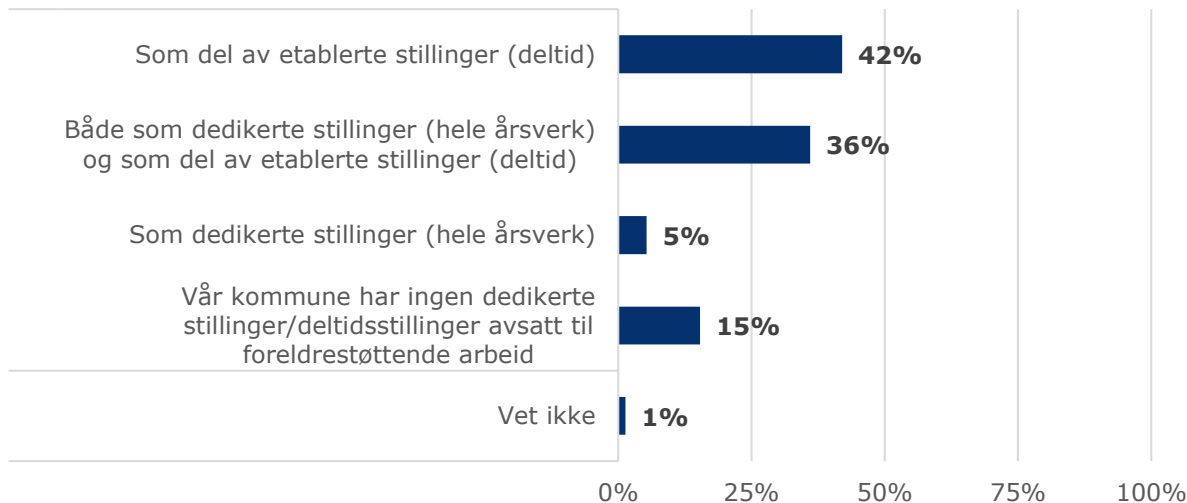
Analysen av variasjon i svar på tvers av bakgrunnsvariabler viser at skoler i større grad tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning i små og mindre sentrale kommuner, sammenliknet med store sentrale kommuner. Videre tilbyr og gjennomfører barne- og familietjenesten foreldreveiledning i større grad i store sentrale kommuner enn i de mindre kommunene.

Funnene fra intervjuene viser variasjon i hvordan kommunene organiserer det foreldrestøttende arbeidet med fokus på foreldreveiledning. Flere av kommunene forteller om et økt fokus på forebygging generelt, og at kommunene har gjennomgått omorganiseringer for å samlokalisere tjenestene som jobber forebyggende. Noen av kommunene bruker BTI (Bedre tverrfaglig innsats) som samhandlingsmodell i kommunen, og andre forteller at de bruker TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko) som et program for forebygging i kommunen.

4.3.1 Organisering av stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning

Spørreundersøkelsene til henholdsvis kommunedirektører, barnevernledere og ledere av helsestasjoner inneholdt spørsmål om hvordan stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning er organisert. Undersøkelsen kartla også hvorvidt kommunene har avsatt stillinger til arbeidet (heltid eller deltid), og i så fall hvor mange årsverk stillingene omfattet.

Figur 4-5 Kommunedirektør: Hvordan har dere organisert stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din kommune?

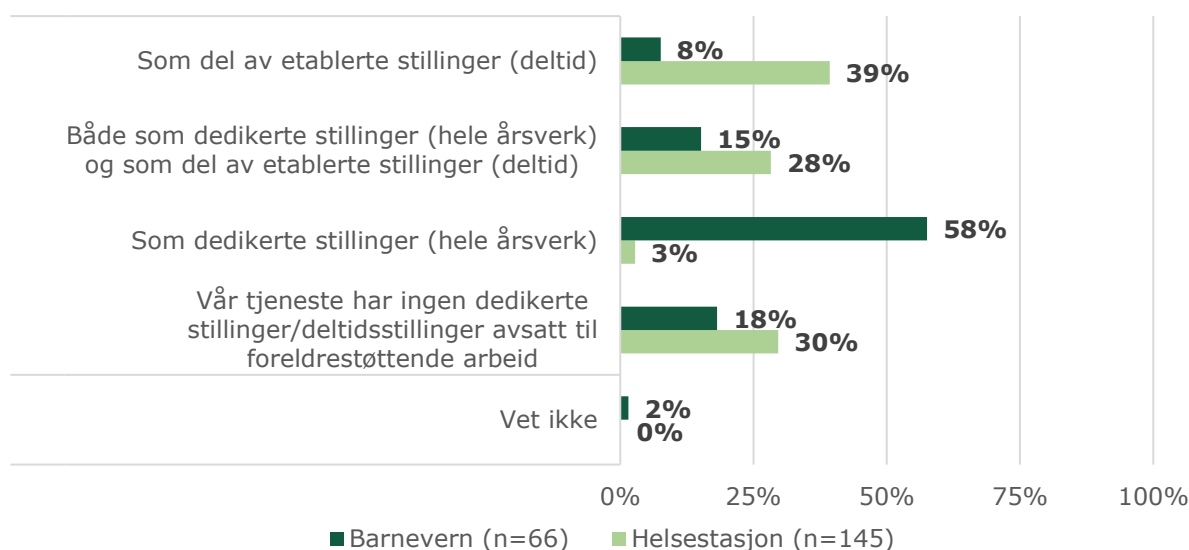
Note: n=150.

Svarene til kommunedirektørene som vises i figur 4-5 over, viser at flertallet av kommunene har *dedikerte stillinger som hele årsverk eller som del av etablerte stillinger* (84 prosent). I 42 prosent av kommunene er stillingene *del av etablerte stillinger (deltid)* og 36 prosent har en *kombinasjon av heltid- og deltidsstillinger*, mens 5 prosent har *kun dedikerte stillinger*. 15 prosent har *verken dedikerte stillinger eller deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid*. Videre analyser viser at små og mindre sentrale kommuner har en betydelig større andel deltidsstillinger, sammenliknet med store og sentrale kommuner.

Respondenter som svarte at kommunen ikke har satt av dedikerte stillinger eller deltidsstillinger til foreldrestøttende arbeid, fikk et oppfølgingsspørsmål om *hvor eller hvordan stillingene som jobber direkte med foreldrestøttende arbeid i kommunen er organisert*. Svarene viser at stillingene først og fremst inngår i etablerte stillinger, der enkelte gjennomfører foreldreveiledning med enkeltfamilier eller grupper etter behov. Disse stillingene er organisert innenfor en rekke av kommunens tjenester, blant annet helsestasjon, barnevern, skole og barnehage, helse, flyktningetjenesten, kommunepsykolog, familiesenter og Nav. Enkelte skriver at de har kjøpt digitale tjenester, mens andre nevner at ildsjeler står for dette arbeidet, uten at det er presisert noe mer om «ildsjeler» viser til frivillige eller ansatte i kommunen.

Respondentene fra barnevernstjenestene og helsestasjonene ble stilt det samme spørsmålet. Svarene vises i figur 4-6 nedenfor.

Figur 4-6 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvordan har dere organisert stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste?

Note: n=211.

Kommunedirektører og ledere for helsestasjoner har stort samsvar i sine besvarelser. Barnevernledere har imidlertid en tilnærmet motsatt svarfordeling.

Flesteparten av helsestasjonslederne (39 prosent) svarer at stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning er organisert *som del av etablerte stillinger*, mens en mindre andel (28 prosent) *kombinerer slike stillinger med dedikerte stillinger*. Kun 3 prosent har rene *dedikerte stillinger*, mens hele 30 prosent *verken har dedikerte stillinger eller deltidsstillinger*.

Funnene fra undersøkelsen til barnevernlederne viser derimot at flertallet av barnevernstjenestene har *dedikerte stillinger* som jobber med foreldreveiledning (58 prosent), mens kun et fåtall stillinger er en *kombinasjon av dedikerte stillinger og deltidsstillinger* (15 prosent) eller inngår *som del av etablerte stillinger* (8 prosent). 18 prosent av barnevernstjenestene har *ingen stillinger* (dedikerte eller deltid) avsatt til foreldrestøttende arbeid. En forklaring på disse funnene kan være at en del barnevernstjenester kjøper mange av

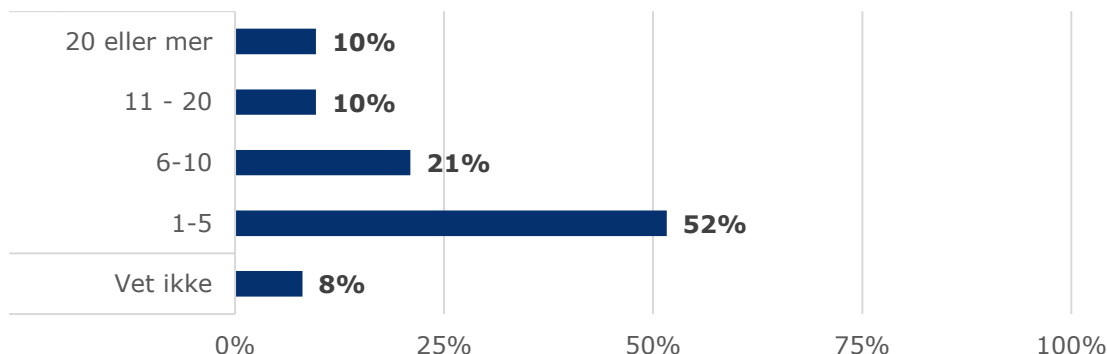
tiltakene sine, og at dette kan omfatte foreldrestøtte eller foreldreveiledning. Også variert organisering av barnevernstjenestene kan være med på å forklare funnene: Noen saksbehandlere gir selv råd og veiledning i enkeltsaker som inkluderer foreldrestøtte, mens andre barnevernstjenester har egne team med familieveiledere som kun jobber med dette som hjelpetiltak i saker. Andre har i hovedsak organisert foreldrestøtte et annet sted i kommunen enn i barnevernstjenesten, og henviser dit. Andre igjen har ansatte organisert deltid i barnevernstjenesten og deltid i slike foreldrestøttende/familiestøttende team i kommunen som gir hjelp både til familier i tråd med barnevernsloven, men også mer lavterskel.

Videre analyser viser at det er en større andel av små og mindre sentrale kommuner som verken har avsatt dedikerte stillinger eller deltidsstillinger til foreldrestøttende arbeid, sammenliknet med store og sentrale kommuner. Dette gjelder både respondenter fra barnevern og helsestasjon.

Respondenter som svarer at kommunen ikke har satt av dedikerte stillinger eller deltidsstillinger til foreldrestøttende arbeid, fikk et oppfølgingsspørsmål om *hvor eller hvordan stillingene som jobber direkte med foreldrestøttende arbeid i kommunen er organisert*. Respondenter fra begge tjenestene skriver i åpent svarfelt at foreldreveiledning stort sett blir gjennomført som del av etablerte stillinger. Respondenter fra barnevernstjenestene skriver at arbeidet utføres av de som jobber etter generalistmodellen og de som har rolle som saksbehandlere. Med tanke på hvor i kommunen stillingene er organisert utover barnevernstjenesten, så nevnes *familiens hus*, eget *familieteam under familietjenesten i kommunen*, *barne- og familiehjelpen* og *familieterapeut*. Respondenter fra helsestasjonene skriver at arbeidet utføres som del av helsestasjonsprogrammet, av jordmor på helsestasjon og av habiliteringskonsulenter. Utover helsestasjonen er stillingene organisert i *barnevernet* og *familievernkontoret*, hos *kommunepsykolog*, i *psykisk helsetjeneste* og i *skolehelsetjenesten*.

Kommunedirektørene som svarte at de har *helt eller delvis dedikerte stillinger* i sin kommune, fikk oppfølgingsspørsmål om *hvor mange årsverk disse stillingene omfattet*, jf. figur 4-7.

Figur 4-7 Kommunedirektør: Du svarte at stillingene som jobber med foreldreveiledning i kommunen helt eller delvis er organisert som dedikerte stillinger. Hvor mange årsverk er satt av til foreldreveiledning i kommunen?

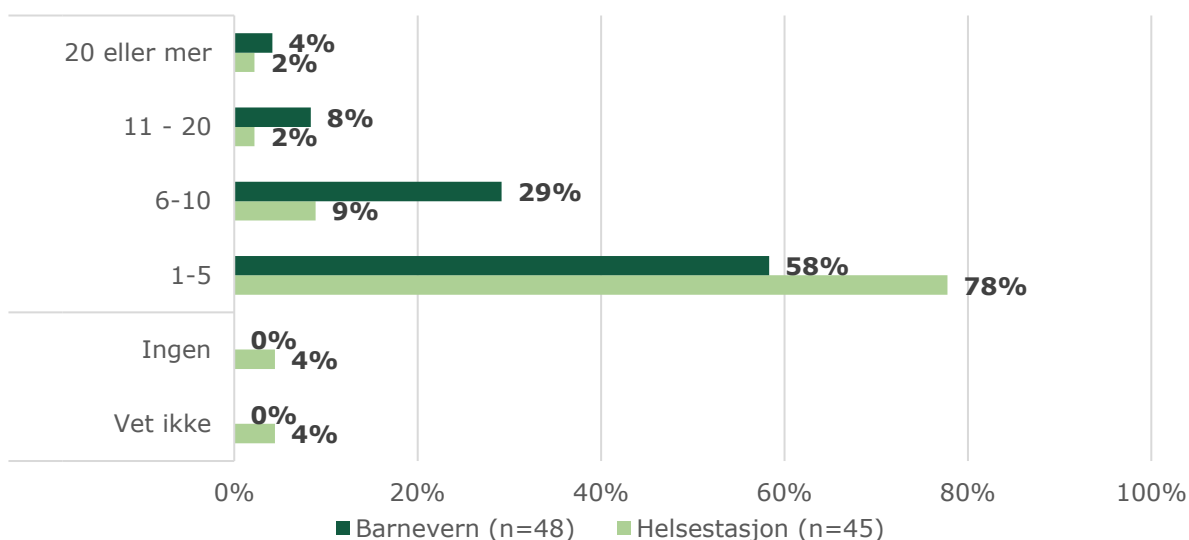
Note: n=150.

Resultatene viser at flertallet av kommunene (52 prosent) har satt av *1-5 årsverk til foreldreveiledning*. 21 prosent har satt av *6-10 årsverk*, mens 10 prosent har satt av henholdsvis *11-20 årsverk* eller *20 eller flere årsverk*. 8 prosent svarer at de ikke vet.

En betydelig større andel små og mindre sentrale kommuner har satt av 1-5 årsverk til foreldreveiledning i kommunen, sammenliknet med store og sentrale kommuner, som dermed har avsatt flere årsverk. Dette er helt naturlig ettersom større kommuner også har flere potensielle brukere på grunn av høyere innbyggertall.

Svarene til respondentene fra barnevern og helsestasjon overlapper stort sett med svarene til kommunedirektørene på spørsmålet om årsverk, jf. figur 4-8.

Figur 4-8 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Du svarte at "ja" på at stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste helt eller delvis er organisert som dedikerte stillinger. Hvor mange årsverk er satt av til foreldreveiledning i din tjeneste?

Note: n=211.

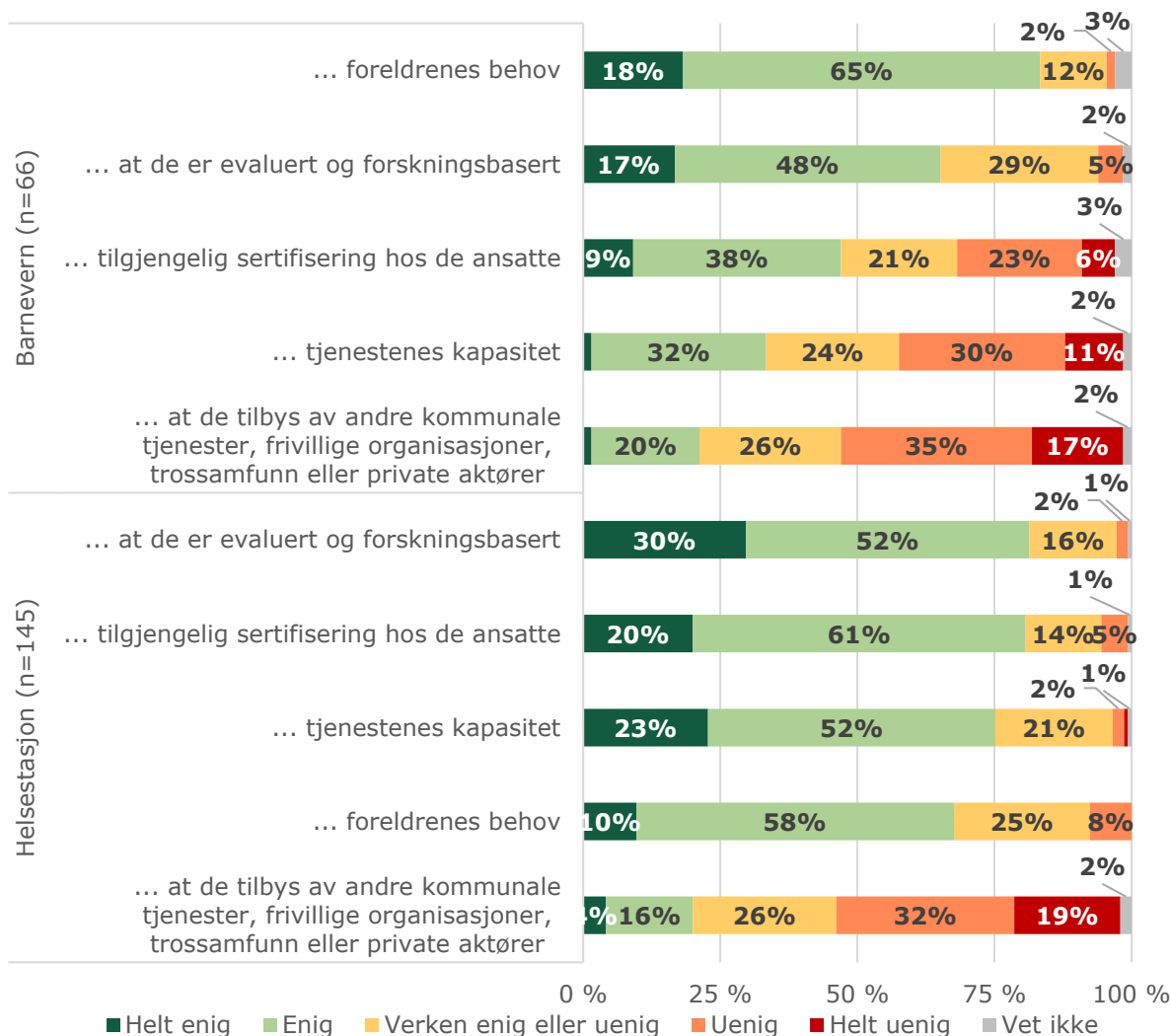
Flertallet av både barnevernstjenestene (58 prosent) og helsestasjonene (78 prosent) har satt av 1-5 årsverk, mens 6-10 årsverk er hyppigere praktisert i barnevernstjenestene (29 prosent) enn helsestasjonene (9 prosent). I begge tjenestene er det kun få andeler som har avsatt 11 eller flere årsverk.

Videre analyser av svarene til ledere av barnvernstjenestene viser at en større andel små og mindre sentrale kommuner, og kommuner der to til fire prosent av barna (0-24 år) har vedtak i barnevernet, har avsatt 1-5 årsverk til foreldreveiledning i tjenesten. Dette til forskjell fra store og sentrale kommuner og kommuner med større andel barn med tiltak i barnevernet, som i mindre grad oppgir dette svaralternativet.

4.4 Valg og forankring av foreldreveiledningsprogrammer og tiltak

For å kunne si noe om statusen for kommunens foreldrestøttende arbeid er det nyttig å undersøke hvilke forhold som er styrende for tjenestenes tilbud til innbyggerne. Denne kunnskapen kan bidra til økt forståelse av tjenestenes organisering og gi grunnlag for videreutvikling. Ledere av helsestasjon og barnevern fikk derfor spørsmål om disse temaene i spørreundersøkelsen, i tillegg til at temaet ble belyst i våre intervjuer med tjenestene.

Figur 4-9 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander: I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på ...

Note: n=211.

Når vi ser på hvilke faktorer som spiller inn i valg av foreldreveiledningstilbud, er *foreldrenes behov*, at *tilbudene er evaluert og forskningsbasert*, og *tilgjengelig sertifisering* mest fremtredende, jf. figur 4-9.

Flertallet av respondentene fra barnevernstjenestene er enten *enig* eller *helt enig* i at *foreldrenes behov* (78 prosent) og at *tilbudene er evaluert og forskningsbasert* (60 prosent), er styrende for valg av foreldreveiledningstilbud. Videre avhenger det også til dels av *de ansattes sertifisering* (47 prosent) og *tjenestenes kapasitet* (34 prosent), mens det at *tilbudene tilbys av andre kommunale*

tjenester, frivillige organisasjoner, trossamfunn eller private aktører spiller en mindre rolle (22 prosent).

På samme spørsmål til helsestasjonene, svarer flertallet positivt på at de fleste kriteriene er avgjørende for valg av foreldreveiledningstilbud, nemlig at det at *tiltakene er evaluert og forskningsbasert* (82 prosent), *ansattes sertifisering* (81 prosent), *tjenestens kapasitet* (75 prosent) og *foreldrenes behov* (68 prosent) er styrende for valg av tilbud. Unntaket er også for denne respondentgruppen svaralternativet *tilbudet tilbys av andre aktører*, som kun 20 prosent ser seg helt enig eller enig i.

Resultatene kan tyde på at helsestasjoner foretar valg om foreldreveiledningstilbud på bakgrunn av flere forskjellige faktorer enn barnevernstjenester, som primært velger ut fra foreldres behov og om tilbudet er evaluert og forskningsbasert. Dette kan tyde på at organiseringen av helsestasjonen, tilgangen på ansatte og kapasitet spiller inn på hvilke tilbud foreldrene blir tilbudt. Samlet sett fremstår tilbudet til barnevernstjenesten dermed mer skreddersydd til foreldrenes behov, fremfor å påvirkes av organisatoriske faktorer. Dette bekreftes av funn fra intervjuene som tyder på at barnevernstjenestene har flere tilpassede tilbud som er mer skreddersydd foreldrenes behov. Disse funnene avspeiler også de to tjenestenes ulike målgrupper og mandat, hvor helsestasjonen jobber universelt mens barnevern jobber selektivt og indikativt.

Videre analyse av funnene viser enkelte variasjoner i hva kommunene har svart på bakgrunn av trekk ved kommunen. Blant ledere av barnevernstjenestene er det en større andel små og usentrale kommuner som velger tilbud basert på tilgjengelig sertifisering hos de ansatte, enn det store og sentrale kommuner gjør. Ledere av barnevernstjenester i kommuner med mer enn 400 fødsler årlig, som indikerer at det er mange som kan ha behov for foreldreveiledning, velger sjeldnere tilbud basert på kapasitet enn kommuner med færre årlige fødsler. Det kan tyde på at kommuner med store barnekull har bedre samlet kapasitet og en større bredde i tilbudet. Blant ledere av helsestasjonene er det en større andel store og sentrale kommuner som velger tilbud basert på at de tilbys av andre kommunale tjenester, frivillige organisasjoner, trossamfunn eller private aktører, sammenliknet med små og usentrale kommuner.

Intervjuene bekrefter i stor grad hovedfunnene fra spørreundersøkelsen. Flere av kommunene forteller at det hovedsakelig er foreldrenes behov som er styrende for hva de tilbyr av foreldreveiledning. Samtidig er også hva man har av kompetanse og sertifiseringer i kommunen avgjørende for hva de tilbyr. Kapasitet og ressurser er også med å bestemme hva man kan tilby og hvor ofte. Enkelte av kommunene forteller at det er en utfordring at ansatte med sertifiseringer forsvinner ut av tjenestene eller flytter. Det krever at man stadig må sørge for opplæring av nye ansatte for å kunne fortsette å tilby samme foreldreveiledningstilbud. Samtidig blir samhandling og kompetansedeling på tvers av tjenestene i kommunen viktig for å møte denne utfordringen. Kapasitet påvirker også hva man kan tilby og ikke, av foreldreveiledningsprogrammer. *Parent Management Training Oregon-modellen* (PMTO) trekkes frem som et eksempel på et omfattende program, og en tjeneste i en kommune forteller at de i noen tilfeller heller trekker ut elementer fra PMTO i samtaler i stedet for å gjennomføre hele programmet.

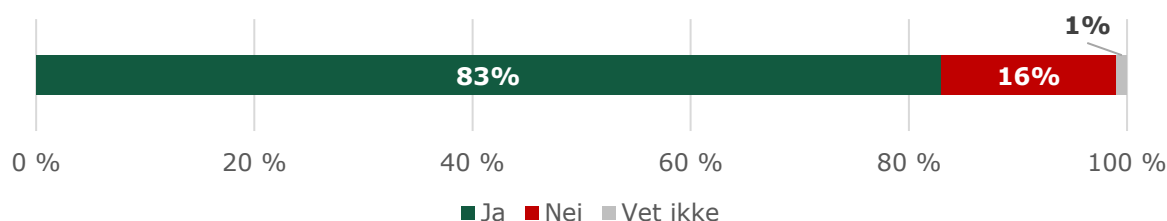
Hva kommunene tilbyr av foreldreveiledning kan ifølge noen av kommunene vi har intervjuet også handle om politiske prioriteringer, slik som satsinger på *TIBIR* og *PMTO*, men også trender innenfor fagfeltet. Et eksempel som en kommune trekker frem, er at det tidligere var et stort fokus på *Circle of Security Parenting* (COS-P), mens det nå er flere kommuner som satser på *Emosjonsfokuset ferdighetstrening for foreldre* (EFST). Mulighet for å søke økonomisk støtte til sertifiseringer er også med å påvirke hva man velger å sertifisere ansatte i.

Noen av kommunene forteller at de har en felles plan og strategi på at de kun skal tilby evidensbaserte foreldreveiledningsprogrammer. Enkelte av kommunene vi har intervjuet forteller derimot at de ikke har en tydelig felles strategi for hva de skal tilby av foreldreveiledning, men at dette er noe kommunene ønsker å styrke fremover. Samtidig etterlyses det tydeligere føringer for hva man burde tilby, siden det finnes et mangfold av foreldreveiledningstilbud.

4.5 Samarbeid om foreldreveiledning

Gjennom dokumentstudier og intervjuene med kommuner som ble gjennomført i starten av kartleggingsprosjektet, ble det tydelig at samarbeid mellom kommunale sektorer og tjenester er avgjørende for kvaliteten på det foreldrestøttende arbeidet. Samarbeid fremstår som nyttig for å kunne gi foreldrene og familiene et nyttig og effektivt tilbud som møter deres behov. Vi vil nå presentere funn fra kartleggingen om statusen på samarbeid, og erfaringene fra samarbeidet både internt i kommunen og med frivillige organisasjoner og trossamfunn.

Figur 4-10 Ledere barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvordan stiller du deg til følgende påstand: I vår tjeneste samarbeider vi med andre tjenester/sektorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning

Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Resultatene fra spørreundersøkelsen til ledere av barnevernstjenestene og helsestasjonene viser at de aller fleste samarbeider med andre tjenester og sektorer i kommunen om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning, jf. figur 4-10. 83 prosent svarer *ja*, mens 16 prosent svarer *nei*. Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser at en større andel helsestasjoner (86 prosent) enn barnevernstjenester (77 prosent) svarer *ja* på spørsmålet om de samarbeider med andre tjenester/sektorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning.

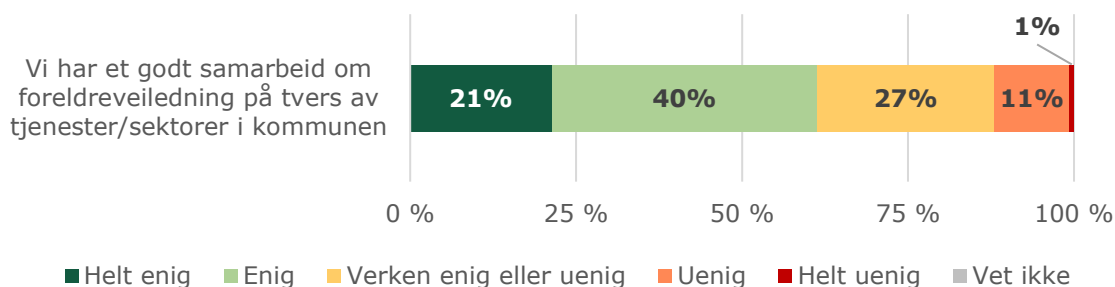
Videre analyser viser at barnevernstjenestene i kommuner med mer enn 400 fødsler årlig i mindre grad samarbeider med andre sektorer og tjenester om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning.

Respondenter som svarte bekreftende, ble bedt om å oppgi hvilke sektorer eller tjenester de samarbeider med om å gjennomføre foreldreveiledning. Av barnevernstjenestene nevner nær samtlige *helsestasjon*, mens en noe mindre andel nevner *psykisk helsetjeneste*, *skolehelsetjeneste*, *Nav* og *PPT*. Enkelte nevner *familiens hus*, *familievernet* og *flyktingetjenesten*. Av helsestasjonene nevner nær samtlige *barnevernet*, *familietjenesten* og *familievernet*. En noe mindre andel helsestasjoner nevner *flyktingetjenesten*, *PPT*, *Nav*, *BUP*, *psykisk helsetjeneste*, *skole* og *barnehage*.

4.5.1 Erfaringer fra samarbeid om foreldreveiledning

Både kommunedirektørene, barnevernstjenestene og helsestasjonene ble i spørreundersøkelsen spurt om deres opplevelse av samarbeidet på tvers av sektorer og tjenester i kommunen, jf. figur 4-11.

Figur 4-11 Kommunedirektør: Hvor enig er du i følgende påstand?

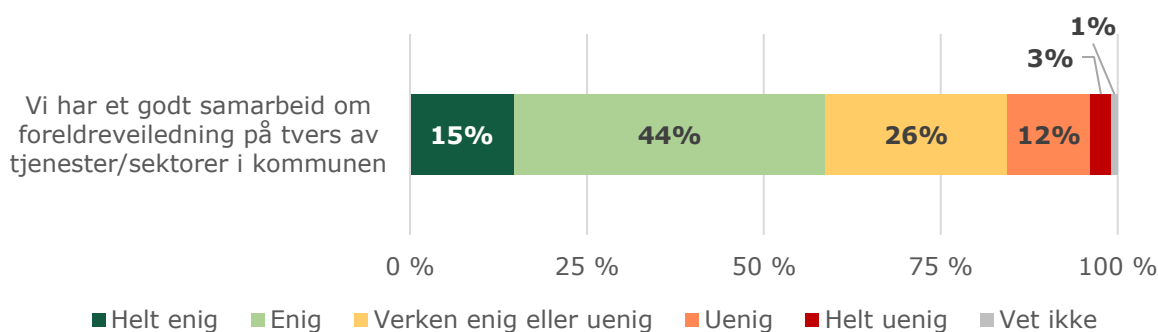
Note: n=150.

Blant kommunedirektørene ser vi at flertallet er positivt innstilt til status og verdien av samarbeid internt i kommunen. 61 prosent av kommunedirektørene er enten *enig* eller *helt enig* i at *kommunen har et godt samarbeid om foreldreveiledning på tvers av tjenester og sektorer*. Andelen som er *verken enig eller uenig* er henholdsvis 27 prosent, mens kun 12 prosent er enten *uenig* eller *helt uenig* i påstanden.

Videre analyser viser at små kommuner og kommuner der færre enn to prosent av barn (0-24 år) har tiltak i barnevernet, i større grad opplever at de har et godt samarbeid enn mellomstore og store kommuner og kommuner med større andel barn med tiltak i barnevernet. En større andel respondenter med rolle som *kommunalsjef oppvekst* er *uenig* i at kommunen har et godt samarbeid.

Opplevelsen er relativt lik blant respondentene fra barnevernstjenestene og helsestasjonene, jf. figur 4-12.

Figur 4-12 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvor enig er du i følgende påstand?

Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

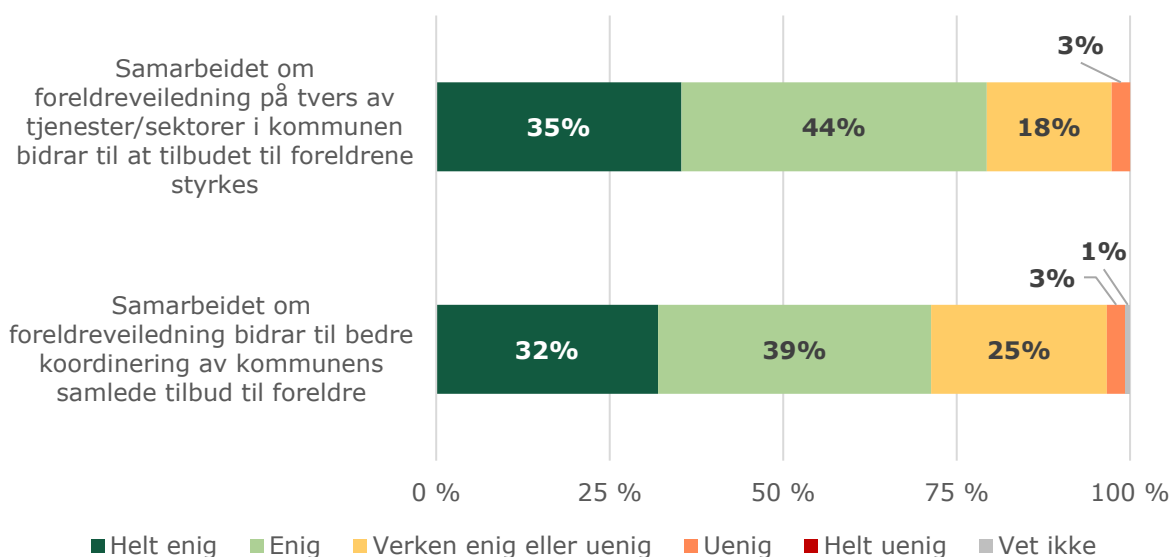
Flertallet opplever samarbeidet som godt (59 prosent, sum av *enig* og *helt enig*), mens kun 15 prosent er enten *uenig* eller *helt uenig*. En fjerdedel er *verken enig eller uenig*. Svarandelene

knyttet til hver enkelt tjeneste viser at en større andel barnevernstjenester (64 prosent) enn helsestasjoner (56 prosent) enten er *enig* eller *helt enig* i påstanden.

Videre analyser viser at barnevernstjenester fra små kommuner i større grad opplever samarbeidet som godt. Det motsatte gjelder kommuner med mer enn 400 fødsler årlig, som opplever samarbeidet som mindre godt.

Kommunedirektørene, barnevernstjenestene og helsestasjonene ble også spurt om hvorvidt samarbeidet bidrar til et styrket tilbud og bedre koordinering, jf. figur 4-13 og 4-14.

Figur 4-13 Kommunedirektør: Hvor enig er du i følgende påstander?

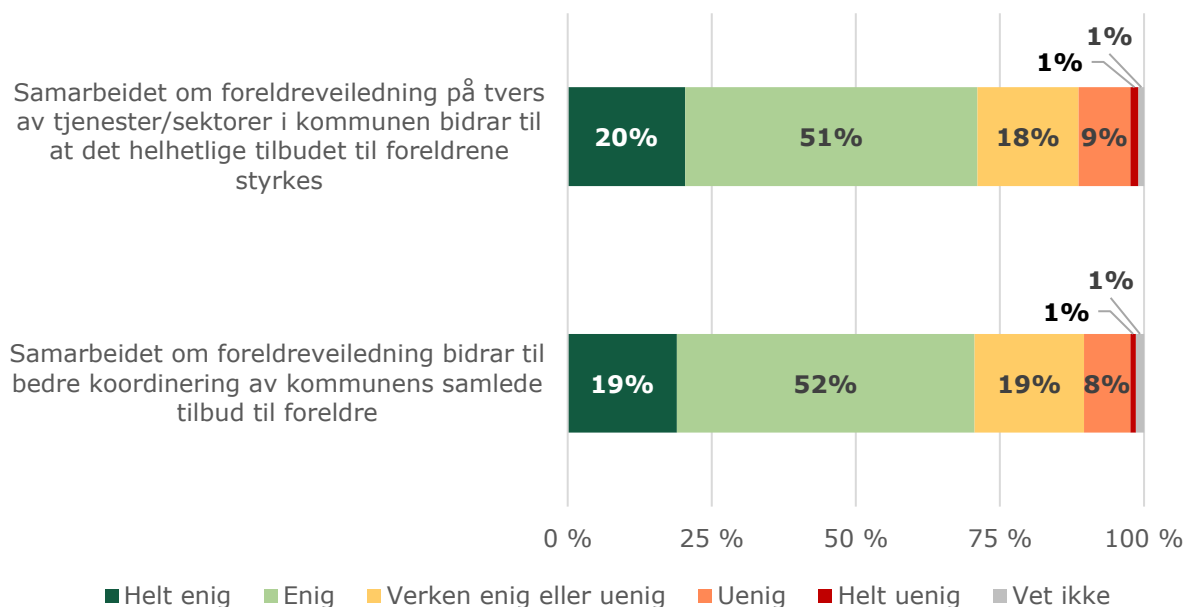
Note: n=150.

Kommunedirektørene opplever at samarbeidet gir merverdi, jf. figur 4-13. 79 prosent er enten *enig* eller *helt enig* i at *samarbeidet om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sectorer i kommunen bidrar til at tilbudet til foreldrene styrkes*, mens 71 prosent opplever at *samarbeidet bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre*. Samtidig er flere *verken enig eller uenig* (hhv. 18 og 25 prosent), mens noen få er *uenig* (3 prosent).

Videre analyser viser at små kommuner er mer enig i påstandene enn mellomstore og store kommuner.

Når vi ser samlet på resultatene fra barnevernstjenestene og helsestasjonene (figur 4-14), ser vi at tjenestene overordnet har den samme opplevelsen som kommunedirektørene.

Figur 4-14 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvor enig er du i følgende påstander?

Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

71 prosent er enten *enig* eller *helt enig* i at samarbeidet om foreldreveiledning både bidrar til å styrke tilbudet til foreldrene og til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre. En noe større andel barnevernledere og helsestasjonsledere er enten *uenig* eller *helt uenig* i påstandene (hhv. 10 og 9 prosent) sammenliknet med kommunedirektørene, mens relativ lik andel er *verken enig eller uenig* (hhv. 18 og 19 prosent).

Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser at en større andel av helsestasjonene enten er *enig* eller *helt enig* i at *samarbeidet bidrar til at det helhetlige tilbudet til foreldrene styrkes* (75 prosent) og at *samarbeidet bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre* (74 prosent), sammenliknet med andelen barnevernstjenester (hhv. 64 og 63 prosent).

Videre analyser viser at barnevernstjenester fra kommuner med mange fødsler årlig (over 400), og dermed en stor gruppe som kan ha behov for foreldreveiledning, i mindre grad opplever at samarbeid om foreldreveiledning bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre. Dette resultatet kan ses i sammenheng med at store kommuner opplever at ledere har mindre oversikt (se kap. 4.2). Samtidig tyder funn fra intervjuene på at forankring av arbeidet på øverste nivå også er med å styrke samarbeidet og koordineringen av arbeidet, uavhengig av kommunestørrelse.

Funn fra intervjuene viser generelt at samarbeid oppfattes som viktig for å lykkes med et helhetlig foreldreveiledningstilbud. Flere av disse kommunene opplever at det er et godt samarbeid mellom de som tilbyr foreldreveiledning i kommunen i dag, og enkelte ser dette i sammenheng med samlokalisering av tjenestene i kommunen som jobber forebyggende. Der samarbeidet er godt vises det også til at en tjeneste eller koordinator fungerer som «en dør inn» til det helhetlige tilbudet kommunen har.

Samtidig er det også kommuner som peker på at nettopp samarbeid er noe de må styrke fremover for å øke kvaliteten på det foreldrestøttende arbeidet med fokus på foreldreveiledning. Tjenestene og hva man tilbyr kan oppleves som fragmentert og preget av for mye silotenkning, slik sitatet nedenfor illustrerer:

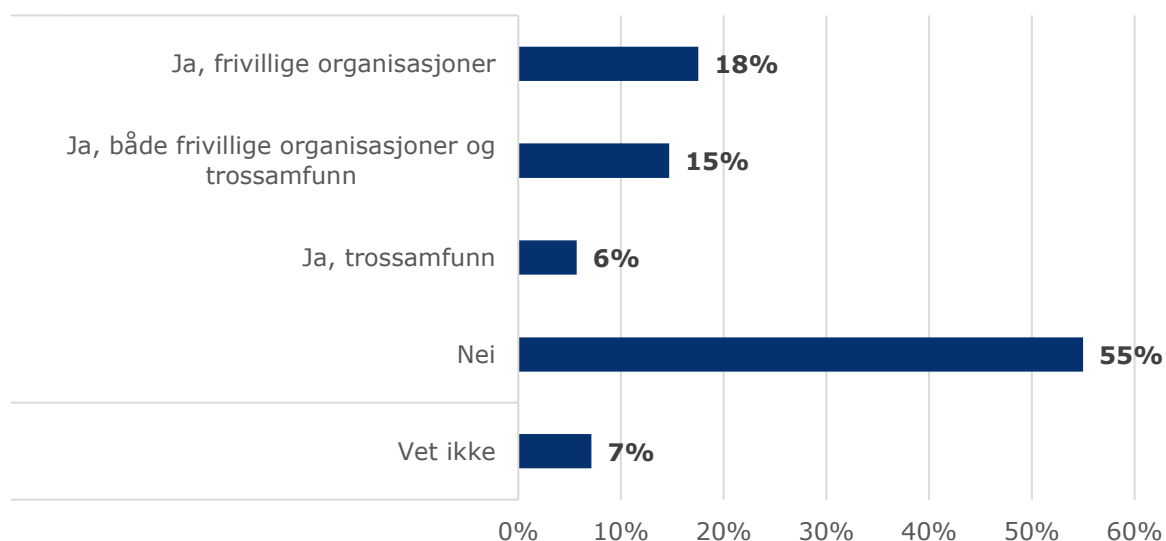
«Vi prøver å løse ting i hver vår tunell i stedet for å samarbeide om det.» - ledere

Disse kommunene etterlyser tydeligere forankring og en overordnet plan for hva de ulike tjenestene skal tilby av foreldreveiledning og hva slags kompetanse de ansatte skal ha. Noen av kommunene forteller at tilstrekkelig kapasitet til å møtes på tvers, er en utfordring for å få til et godt samarbeid. Enkelte peker også på at det er viktig å forankre samarbeidet og gjøre tilbudene kjent blant ansatte på tvers av tjenester, og at dette ikke kun er forankret blant lederne.

4.5.2 Samarbeid med frivillige organisasjoner og trossamfunn om lavterskeltiltak innen foreldrestøtte

Barnevernstjenestene og helsestasjonene ble også spurt om hvorvidt de samarbeider med frivillige organisasjoner og/eller trossamfunn for å tilby lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, jf. figur 4-15.

Figur 4-15 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvordan stiller du deg til følgende påstand: I vår tjeneste samarbeider vi med frivillige organisasjoner og/eller trossamfunn for å tilby lavterskeltiltak innen foreldrestøtte

Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Resultatene viser at flertallet (55 prosent) ikke har slike samarbeid. Blant de som svarer positivt, er *samarbeid med frivillige organisasjoner* (18 prosent) og en kombinasjon av *både frivillige organisasjoner og trossamfunn* (15 prosent), mest vanlig. Kun 6 prosent har *samarbeid med trossamfunn* alene. 7 prosent svarer at de ikke vet.

Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser at en større andel barnevernstjenester (61 prosent) enn helsestasjoner (52 prosent) avkrefter at de har samarbeid med frivillige organisasjoner og/eller trossamfunn. En større andel helsestasjoner samarbeider med *både frivillige organisasjoner og trossamfunn* (17 prosent), og *kun trossamfunn* (8 prosent), sammenliknet med barnevernstjenestene (hhv. 9 og 2 prosent). Like andeler av tjenestene har samarbeid med frivillige organisasjoner (hhv. 18 og 17 prosent).

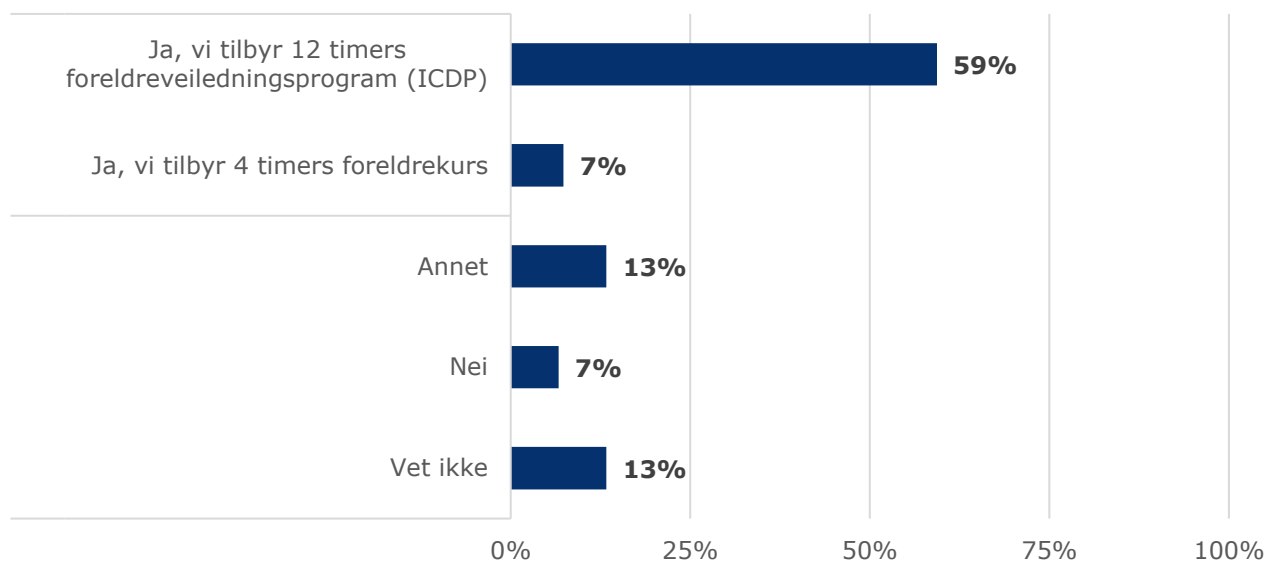
Videre analyser viser at det blant barnevernstjenestene er en større andel mellomstore og mellomstore kommuner som tilbyr lavterskeltiltak i samarbeid med frivillige organisasjoner, enn store og små kommuner med både sentral og usentral beliggenhet. Her er det også en større andel store kommuner som samarbeider med trossamfunn enn små kommuner. Blant helsestasjonene er det en større andel sentralt beliggende kommuner som samarbeider med frivillige organisasjoner, enn usentralt beliggende kommuner.

4.6 Integrering av foreldreveiledning i introduksjonsprogrammet

I siste del av dette kapittelet skal vi se på hvorvidt kommunene gjennomfører foreldreveiledning som en del av introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger. Forskrift til integreringsloven fastslår at kommunene skal gjennomføre foreldreveiledning til deltakere i introduksjonsprogram, enten som åtte til tolv veiledningsmøter i gruppe, eller som fem til åtte individuelle veiledningssamtaler. En midlertidig unntaksbestemmelse på grunn av høy ankomst av flyktninger fra Ukraina gjeldende fra 1. juli 2023, innebærer imidlertid at kommunene ved kapasitetsutfordringer kan gjennomføre en begrenset foreldreveiledning på minst fire gruppetimer eller to individuelle veiledningstimer (Integreringsforskriften, 2021, §3; IMDi, u.å.).

Kommunenes svar vises i figur 4-16.

Figur 4-16 Kommunedirektør: Gjennomfører kommunen foreldreveiledning som en del av introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger?

Note: n=150.

Resultatene fra spørreundersøkelsen til kommunedirektører viser at flertallet av kommunene (66 prosent) integrerer foreldreveiledning i introduksjonsprogrammet. Blant disse så tilbyr 59 prosent 12 timers foreldreveiledningsprogram - ICDP, mens 7 prosent tilbyr 4 timers foreldrekurs. 13 prosent svarer *annet*, mens 7 prosent svarer at de ikke tilbyr foreldreveiledning som en del av introduksjonsprogrammet. 13 prosent svarer at de *ikke vet*.

Blant respondentene som svarte *annet* skriver de fleste at de gjennomfører COS-P, eller at de tilbyr ulike varianter av ICDP. Det er også variasjon i antall timer, der enkelte tilpasser tilbudet til de enkelte flyktingenes bakgrunn. Andre skriver at Nav gjennomfører foreldreveiledningen, eller at de har benyttet digitale tjenester.

Videre analyser viser at en større andel små og mindre sentrale kommuner ikke tilbyr foreldreveiledning som del av introduksjonsprogrammet, sammenliknet med store og sentrale kommuner.

I intervjuene forteller enkelte av informantene at de er kritiske til at noen flyktninger får et forkortet foreldreveiledningsløp i introduksjonsprogrammet, siden det tar tid før man får forståelse og føler seg trygg til å dele av sine erfaringer. Funnene fra intervjuene kan tyde på at kommunene tilbyr 12 timer foreldreveiledningskurs hvis de har kapasitet til det.

5. Kommunenes praksis og tilbud om foreldrestøttende arbeid

5.1 Oppsummering av hovedfunn om kommunenes praksis rundt foreldrestøttende arbeid

Kartleggingen viser at det er en spredning i tilbudet til helsestasjon og barnevern, samt at det varierer hvorvidt tilbud og tiltak tilbys av en eller begge tjenester. *COS-P* og *ICDP*, som kan gjennomføres på både universelt, selektivt og indikativt nivå, tilbys i betydelig grad av både helsestasjon og barnevern. Barnevernstjenestene skiller seg fra helsestasjonene ved at flertallet tilbyr *Familieråd*, *PMTO* og *Parenting Young Children (PYC)*, som er tiltak på selektivt og indikativt nivå. Flertallet av helsestasjonene tilbyr på sin side *Psykologisk førstehjelp* og *Foreldrepakken Stine Sofie*, som er tiltak på universelt nivå. Kartleggingen viser også at få tjenester tilbyr digitale veiledningstjenester, men at barnevernstjenestene tilbyr dette i større grad enn helsestasjonene. Resultatene viser at nær samtlige kommuner tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte. En større andel helsestasjoner tilbyr lavterskeltiltak enn barnevernstjenester, noe som følger naturlig av de to tjenestenes ulike mandater.

Videre finner kartleggingen at enkelte kommuner i dag har et begrenset foreldreveiledningstilbud som følge av manglende kompetanse, ressurser og dels etterspørsel. Kommunene opplever i stor grad at foreldreveiledningstilbudet til ulike foreldregupper er utilstrekkelig, noe som indikerer at alle som trenger det ikke nødvendigvis får tilpasset hjelp.

Kartleggingen viser videre at helsestasjoner rekrutterer foreldre til foreldreveiledning og samlivstiltak gjennom ulike metoder. De mest vanlige rekrutteringsmetodene er deling av informasjon i møte med foreldre og andre tjenester, og bruk av ulike informasjonsplattformer. Nær samtlige helsestasjoner henviser til familievernnet, mens to tredjedeler henviser foreldre til barnevernstjenesten. Foreldrene henvises også til familietjenesten, men i noe mindre grad.

Funnene viser at det varierer mellom kommunene og tjenestene om de tilbyr foreldreveiledning på dagtid, ettermiddag eller kveldstid. Kommunene virker ikke å ha utfordringer med å finne egnede lokaler. Funnene viser at begge foreldre i de fleste tilfeller deltar i foreldreveiledning og en opplevelse om at fedre deltar i større grad enn tidligere.

Videre viser undersøkelsen at ledere og ansatte generelt har et høyt kunnskapsnivå, men at det alltid er behov for mer kunnskap. Resultatene viser at ledere og ansatte har moderat kjennskap til *foreldrehverdag.no* og *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid*. De som kjenner til nettsidene bruker de både som kunnskapskilde og som oppslagsverk, og i mindre grad til å velge riktig foreldrestøttende tiltak utfra foreldrenes behov.

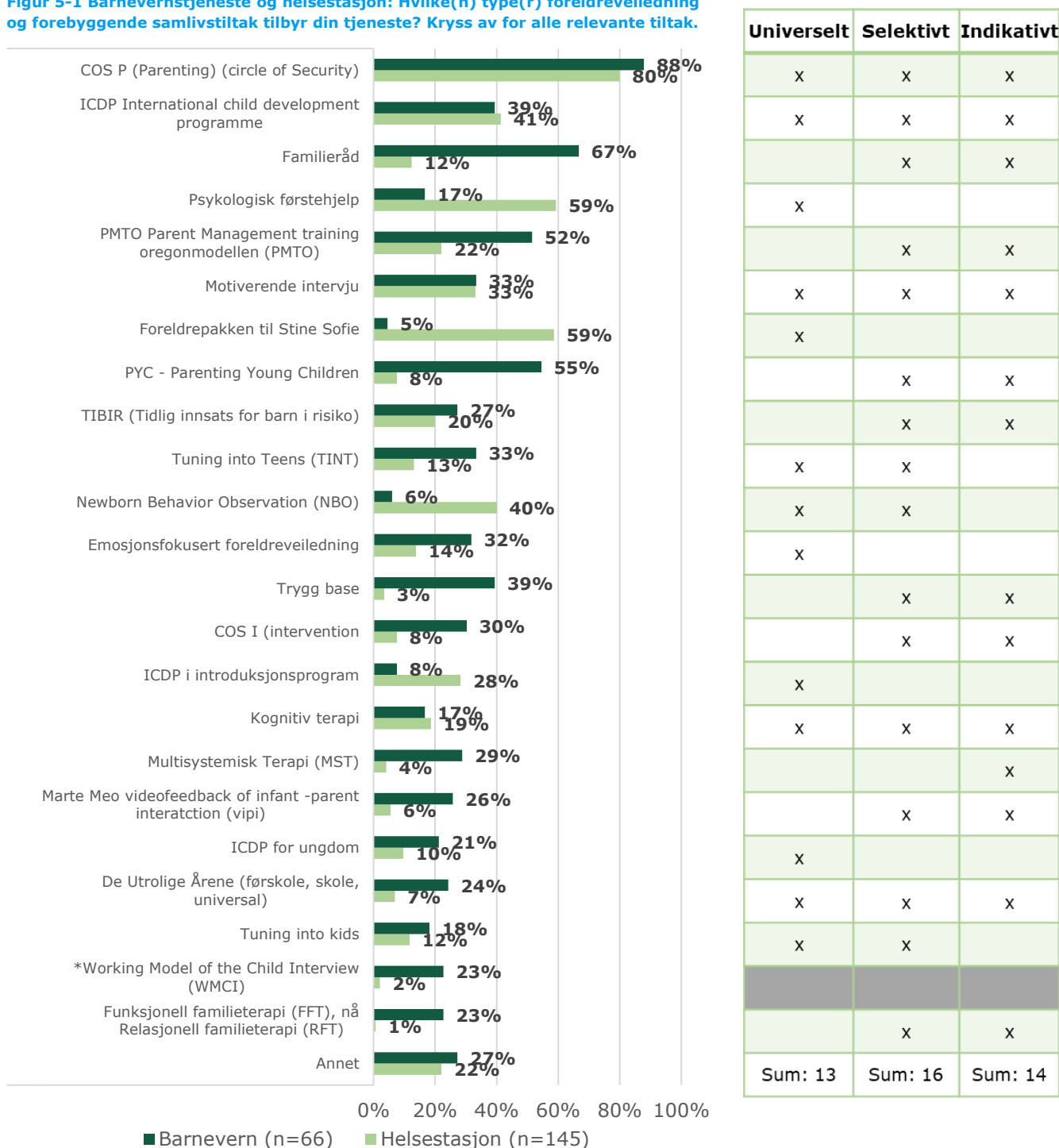
Når det gjelder finansiering viser kartleggingen at foreldreveiledning stort sett finansieres av midler satt av i kommunebudsjettet. En betydelig andel av helsestasjonene finansierer også sine tilbud gjennom tilskuddsordningen «Tilskudd til foreldrestøttende tiltak».

5.2 Kommunenes tilbud om foreldreveiledning

5.2.1 Typer foreldreveiledning som tilbys av barnevernstjeneste og helsestasjon

Respondenter fra helsestasjon og barnevern ble spurt om *hvilke(n) type(r) foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak deres tjeneste tilbyr*, jf. figur 5-1.

Figur 5-1 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvilke(n) type(r) foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak tilbyr din tjeneste? Kryss av for alle relevante tiltak.

Note: n=211.

* *Working Model of the Child interview* vises uten forebyggingsnivå, fordi dette ikke er et foreldreveiledningsprogram, men et kartleggingsverktøy.

Figuren over viser både svarfordelingen og hvilket forebyggingsnivå hvert tiltak tilhører (universelt, selektivt og indikativt). Kategoriseringen er basert på kategoriseringen brukt i Wesseltoft-Rao m.fl., 2017 og Bufdirs kategorisering av tiltak (Bufdir, u.å, e). Som figuren viser, kan en rekke tiltak tilbys på flere forebyggingsnivåer. Dette kan for eksempel være fordi et universelt program utviklet for å ha virkning for alle typer foreldre, også benyttes til foreldre med særlige behov eller utfordringer. I andre tilfeller kan et program utviklet på selektivt og indikativt nivå, ha utviklet versjoner som benyttes universelt. Som hovedregel vil helsestasjoner tilby disse tiltakene på universelt nivå, og barnevernstjenestene tilby tiltakene på selektivt og indikativt nivå.

Resultatene viser at det er variasjon i hvilke tilbud som finnes ved helsestasjoner og barnevernstjenester, og at noen tiltak tilbys av begge tjenestene. Figuren inkluderer kun tilbud og tiltak som til sammen tilbys av 20 prosent eller flere av barnevernstjenestene og helsestasjonene representert i undersøkelsen. I tillegg til tilbudene som inngår i figuren, har vi spurt om 41 ytterligere tilbud og tiltak, men som tilbys av færre enn 20 prosent av respondentene.

Helsestasjonene tilbyr i gjennomsnitt seks av tiltakene som er spurt om i spørreundersøkelsen, mens barnevernstjenestene i snitt tilbyr åtte forskjellige tiltak. *COS-P* er det desidert mest vanlige tilbudet totalt sett. *COS-P*, *ICDP* og *Motiverende intervju*⁴ er de tiltakene som i størst grad tilbys av både helsestasjon og barnevern. Dette er tiltak som kan gjennomføres på alle tre forebyggingsnivåer. Hele 88 prosent av barnevernledere og 80 prosent av helsestasjonsledere svarer at de tilbyr *COS-P*, mens 39 prosent av barnevernlederne og 41 prosent helsestasjonslederne oppgir at de tilbyr *ICDP*. *Motiverende intervju* tilbys av 33 prosent av barnevernlederne og 33 prosent av helsestasjonslederne.

Videre tilbys *TIBIR* av 27 prosent av barnevernstjenestene og av 20 prosent av helsestasjonene, *Kognitiv terapi*⁵ tilbys av 17 prosent av barnevernstjenestene og av 19 prosent av helsestasjonene, og *Tuning into kids* tilbys av 18 prosent av barnevernstjenestene og 12 prosent av helsestasjonene.

Til tross for noe overlapp i tilbud, viser besvarelsene tydelig at helsestasjoner og barnevernstjenester tilbyr ulike foreldreveiledningstiltak. Det er naturlig, gitt at de to tjenestene har ulike mandat og målgrupper. Flertallet av helsestasjonene tilbyr *Psykologisk førstehjelp* (59 prosent) og *Foreldrepakken til Stine Sofie* (59 prosent), mens en betydelig andel også tilbyr *Newborn Behavior Observation (NBO)*, *ICDP i introduksjonsprogram*, *PMTO* og *TIBIR*. Få helsestasjoner tilbyr *Kognitiv terapi*, *Emosjonsfokusert foreldreveiledning (EFFV)*, *Tuning into teens*, *Tuning into kids*, *Familieråd* og *ICDP for ungdom*. Tilbud og tiltak som tilbys av færre enn 10 prosent av helsestasjonene er *Parenting Young Children (PYC)*, *Circle of Security Intervention (COS-I)*, *De Utrolige Årene (DUÅ)*, *Marte Meo videofeedback of infant-parent interaction (Marte meo)*, *Multisystemisk Terapi (MST)*, *Trygg base*, *Working Model of the Child Interview (WMCI)* og *Relasjonell familierapi (RFT)*. Dette er naturlig ettersom dette først og fremst er selektive foreldreveiledningsprogrammer.

Familieråd (67 prosent), *PYC* (55 prosent) og *PMTO* (52 prosent) tilbys av flertallet av barnevernstjenester i undersøkelsen. Derneft følger *TIBIR*, *Tuning into teens*, *Emosjonsfokusert foreldreveiledning*, *Trygg base*, *COS-I*, *MST*, *Marte Meo*, *ICDP for ungdom*, *Tuning into kids*, *DUÅ*, *WMCI* og *RFT*. Tilbud/tiltak som tilbys av færre enn 10 prosent omfatter *Foreldrepakken til Stine Sofie*, *NBO* og *ICDP i introduksjonsprogram*.

⁴ Motiverende intervju er ikke et foreldreveiledningsprogram, men en samtalemetode

⁵ Kognitiv terapi er ikke definert som foreldreveiledning, men er som regel hjelp til foreldre for å få det bedre, og kan derigjennom hjelpe foreldre i rollen. Derfor er Kognitiv terapi inkludert i kartleggingen.

Omtrent en fjerdedel av både barnevernstjenestene og helsestasjonene svarte *annet*. Blant barnevernstjenestene som svarte *annet*, tilbyr samtlige ett eller flere tiltak fra listen i tillegg. Barnevernstjenestene som svarte *annet*, tilbyr i snitt ti ulike tiltak fra listen i tillegg. Også nær samtlige av helsestasjonene (94 prosent) som svarte *annet*, tilbyr også andre tiltak på listen. Helsestasjonene som svarte *annet*, tilbyr i snitt seks ulike tiltak fra listen i tillegg. Disse funnene tyder på at kommunene i stor grad tilbyr kjente tiltak, men eventuelt supplerer disse med andre tilbud.

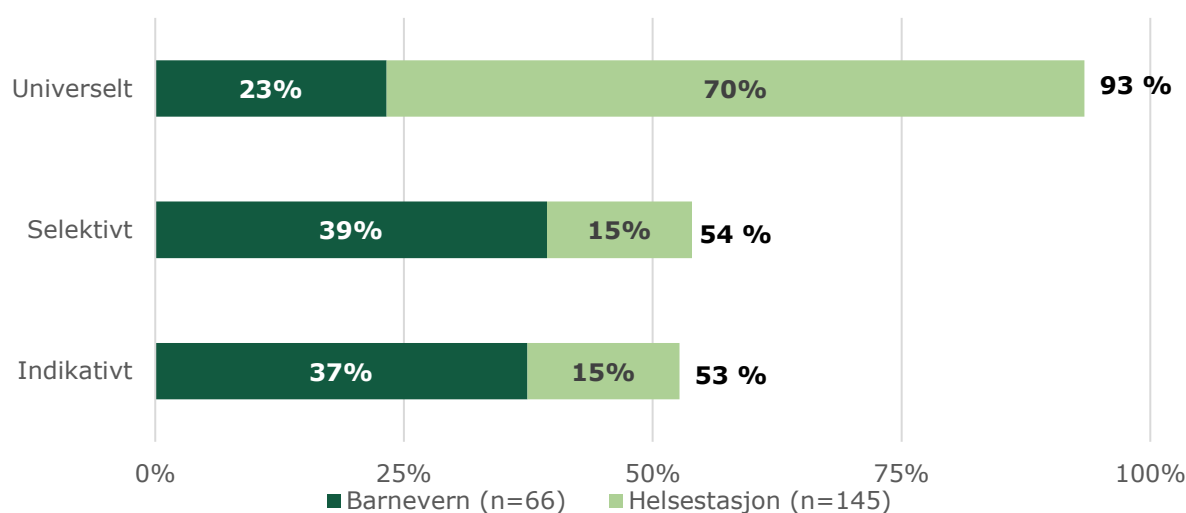
Respondentene som svarte at de også har andre tiltak ble bedt om å utdype i åpent svarfelt. Her oppgir respondentene fra barnevernstjenestene en rekke typer foreldreveiledningstilbud og samlivstiltak. Særlig tilbudet *Brøset-metoden* og *På gulvet* oppgis av flere. Enkeltrespondenter oppgir blant annet *Familielos*, *Crowell*, *Omsorgspakken*, *Arenafleksibel familiekontakt (AFK)*, *Familieterapi* og *Barnesamtalen*. Enkelte nevner også ulike former for nettverksarbeid og samarbeid med andre tjenester. Blant respondentene fra helsestasjonene nevner flere *Cool kids* og *Fødsels- og foreldreforberedende kurs*. Også tilbudene *Tuning into toddlers*, *Bluesmothers*, *barselgruppe*, *Sammen på vei*, *I trygge hender* og *På gulvet* nevnes her. Tre av helsestasjonene som skriver i åpent svarfelt at de tilbyr egne varianter av etablerte tilbud. Selv om vi ikke spurte direkte om dette, gir disse svarene samlet sett et inntrykk av at det er mest utbredt å tilby kunnskapsbaserte tiltak og tilbud, men at noen også utvikler egne varianter.

Analyser av svarene på tvers av bakgrunnsvariabler viser få systematiske forskjeller, med unntak av enkelte variasjoner blant respondentene fra helsestasjonene. En større andel store og sentrale kommuner tilbyr *Motiverende intervju*, *TIBIR*, *Tuning into kids* og *ICDP for ungdom*, sammenliknet med små og mindre sentrale kommuner.

For å undersøke hvordan vekten av foreldreveiledningstilbudet i kommunene fordeler seg mellom hhv. universelle, indikative og selektive tiltak, har vi gjort videre analyser av andelen helsestasjoner og barnevernstjenester som tilbyr de ulike foreldreveiledningsprogrammene og samlivstiltakene opp mot kategoriseringen av tiltak på forebyggingsnivå vist i figur 5-1 over. Tiltak som kan tilbys på alle tre forebyggingsnivåer er kodet som universelt tiltak for helsestasjonene og som selektivt og indikativt tiltak for barnevernstjenestene. Ellers følger kodingen den kategoriseringen som fremkommer i figur 5-1. Fordelingen av det totale tilbudet av foreldreveiledningsprogrammer og samlivstiltak i kommunenes helsestasjoner og barnevernstjenester fremkommer av figur 5-2 under.

Figur 5-2 Andel foreldreveiledningsprogram per forebyggingsnivå (basert på kategorisering av tiltakene i figur 5-1)

Note: n=211.

Figuren viser at kommunens samlede tilbud av foreldreveiledning og samlivstiltak i de fleste tilfellene plasserer seg innenfor universelt nivå (93 prosent), mens det fordeler seg jevnt på selektivt nivå (54 prosent) og indikativt nivå (53 prosent). En større andel av tilbud og tiltak i barnevernet er naturlig nok på selektivt og indikativt nivå, enn på universelt nivå. Blant helsestasjonene er det motsatt, der en betydelig større andel av tilbudene og tiltakene er på universelt nivå. Som nevnt kan en del tiltak benyttes på flere forebyggingsnivå, og fordelingen er derfor ikke nødvendigvis helt nøyaktig. Likevel gir dette en indikasjon på at hovedvekten av foreldreveiledningstilbud og samlivstiltak som tilbys av kommunene er på universelt nivå.

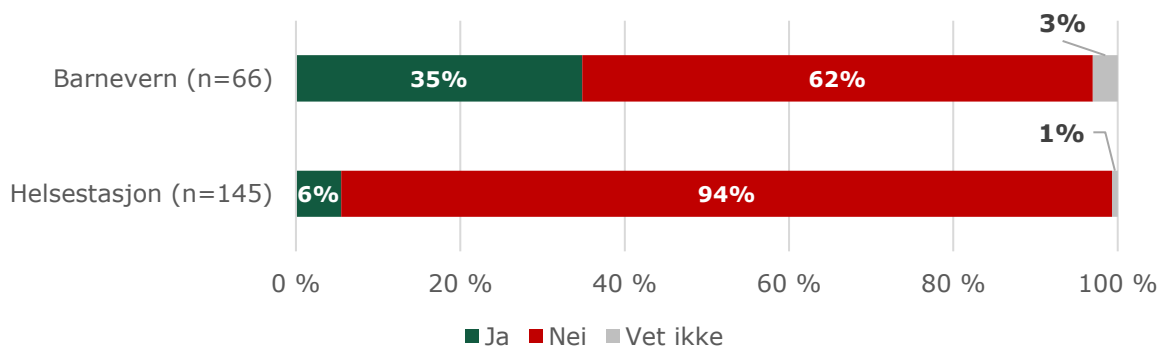
Intervjuene viser også variasjoner mellom kommunene når det gjelder hvor mange tilbud de har og på hvilket nivå de tilbys. Enkelte kommuner forteller at de i dag har et begrenset foreldreveiledningstilbud som følge av manglende kompetanse, ressurser og dels etterspørsel. Enkelte av kommunene vi har intervjuet tilbyr foreldreveiledning på både universelt, selektivt og indikativt nivå, og det å tilby foreldreveiledning på alle nivåer blir sett på som viktig for å både kunne møte foreldre med ulike behov samtidig som man jobber forebyggende. En av kommunene som forteller at de opplever å ha et godt foreldreveiledningstilbud som styrker kommunens samlede forebyggende arbeid, forteller samtidig at de nå står i en situasjon hvor de må gjøre prioriteringer på grunn av økonomiske kutt i kommunen. Dette medfører at de også må tenke

annerledes rundt det forebyggende foreldreveiledningstilbudet. En informant trekker frem at et alternativ er å satse mer på nettverkmobilisering blant foreldre, slik at foreldre i større grad kan støtte hverandre, samt å henvise foreldre til digitale ressurser slik som *foreldrehverdag.no* fra Bufdir.

I motsetning til dette forteller noen kommuner at de hovedsakelig tilbyr foreldreveiledning på selektivt og indikativt nivå. En kommune opplever at det er en utfordrende balanse mellom å tilby universelle og spesialiserte tilbud. De viser til et stort behov for spesialiserte og individuelle tilbud, samtidig som de skal snu trenden og jobbe mer forebyggende. Dette utfordrer ressursbruken og prioriteringene i kommunen. En annen kommune igjen opplever at kommunen har et for dårlig tilbud til de som trenger noe mer enn det helsestasjonen kan tilby på universelt nivå, men som ikke er i målgruppen til barnevernet eller spesialisthelsetjenesten.

Respondenter fra helsestasjon og barnevern ble videre spurt om deres tjeneste tilbyr foreldreveiledning digitalt til foreldre uten krav om fysisk oppmøte, jf. figur 5-3.

Figur 5-3 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Tilbud av digital foreldreveiledning (uten fysisk oppmøte) i barnevern og på helsestasjon

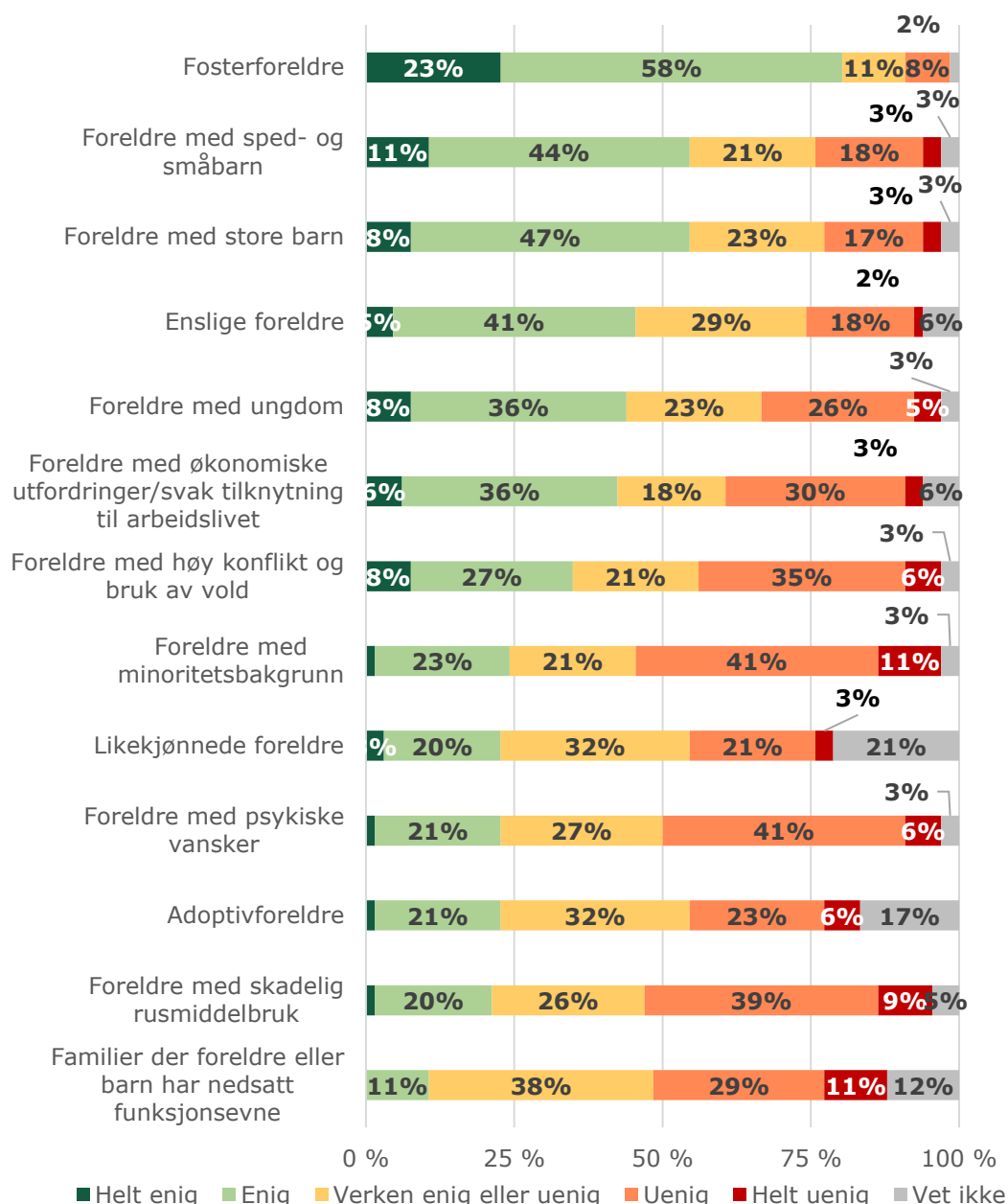
Note: n=211.

Funnene viser at det samlet sett er et mindretall tjenester som tilbyr digitale veiledningstjenester. Det er imidlertid stor variasjon mellom barnevernstjenester og helsestasjoner på dette spørsmålet – mens kun 6 prosent av helsestasjonene tilbyr digital foreldreveiledning, kan foreldre få digital foreldreveiledning hos omtrent en tredjedel av barnevernstjenestene. Videre analyser viser at det er en større andel respondenter fra barnevernstjenester i kommuner med liten andel barn med tiltak i barnevernet (færre enn 2 prosent) som tilbyr digital foreldreveiledning, sammenliknet med kommuner med større andel barn med tiltak i barnevernet.

5.2.2 Vurdering av kommunens foreldreveiledningstilbud til ulike foreldregrupper

Respondentene fra barnevernstjenestene og helsestasjonene ble bedt om å vurdere hvorvidt kommunen har et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til ulike foreldregrupper. Resultatene viser at det er store variasjoner. Vi går først gjennom besvarelsene fra barnevernledere, som vises i figur 5-4.

Figur 5-4: Barnevernstjeneste: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander: Vår kommune har totalt sett tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til ...

Note: n=66.

Resultatene viser at de aller fleste av respondentene fra barnevernstjenestene opplever at kommunens foreldreveiledningstilbud til *fosterforeldre* er tilstrekkelig (81 prosent, summen av *enig* og *helt enig*). Også *foreldre med sped- og småbarn* (65 prosent) og *foreldre med store barn* (65 prosent) vurderes å ha et tilstrekkelig godt tilbud fra barnevernstjenestene. En noe mindre

andel er enten *enig* eller *helt enig* i at tilbudet til *enslige foreldre* (46 prosent), *foreldre med ungdom* (44 prosent), *foreldre med økonomiske utfordringer/svak tilknytning til arbeidslivet* (42 prosent), og *foreldre med høy konflikt og bruk av vold* (35 prosent) er tilstrekkelig.

Det er imidlertid færre enn 1 av 4 av barnevernstjenestene som opplever at *foreldre med minoritetsbakgrunn, likekjønnede foreldre, foreldre med psykiske vansker, adoptivforeldre, foreldre med skadelig rusmiddelbruk, og familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne* mottar tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud hos dem. Omtrent halvparten av barnevernstjenestene opplever at tilbudet til foreldre med *minoritetsbakgrunn* (52 prosent), *foreldre med skadelig rusmiddelbruk* (48 prosent) og *foreldre med psykiske vansker* (47 prosent) ikke er tilstrekkelig. Disse resultatene går overens med funnene fra intervjuene, og viser en tendens til at kommunenes foreldreveiledningstilbud treffer skjevt på tvers av foreldregrupper.

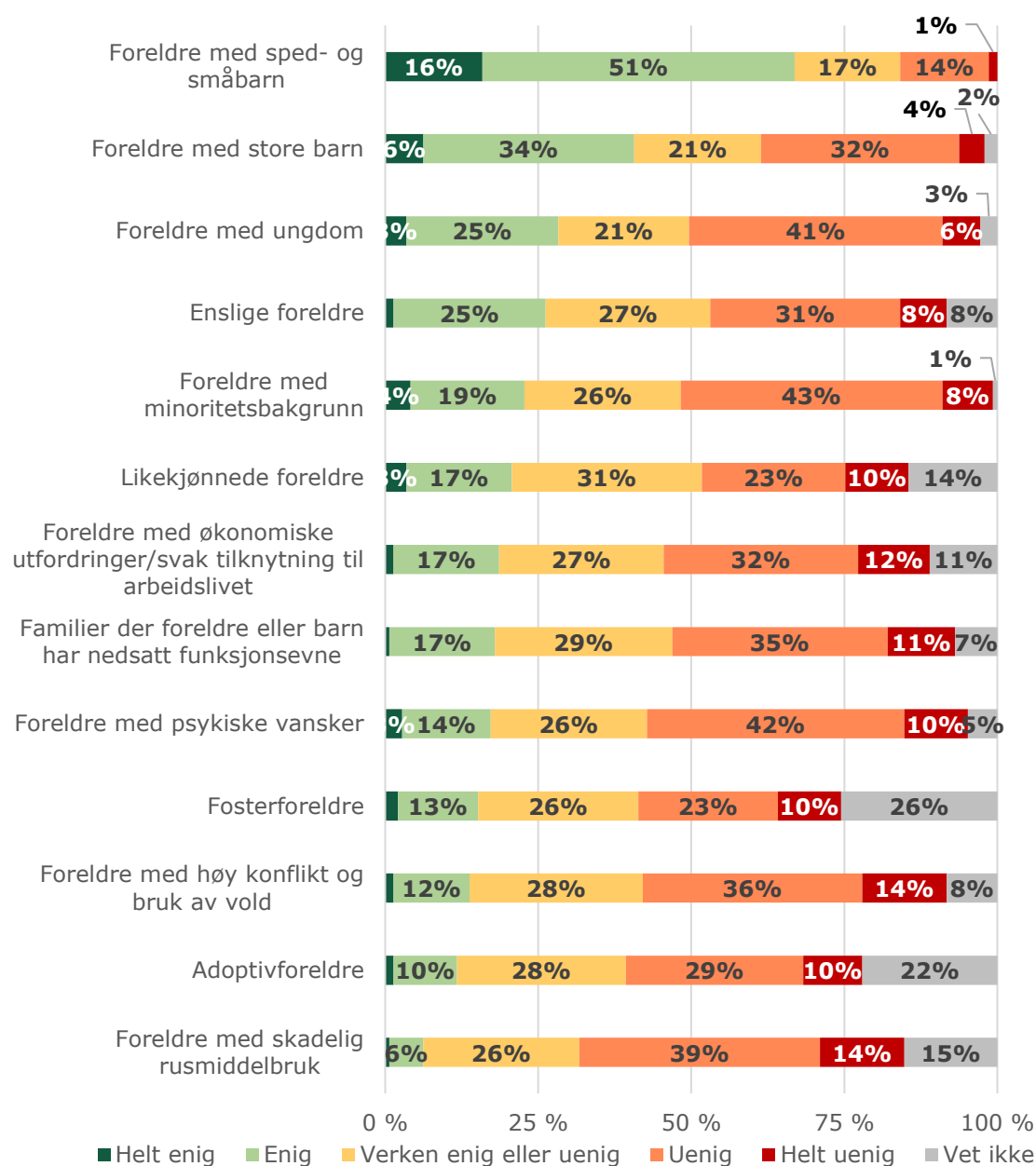
Videre analyser viser noen interessante variasjoner i svar på tvers av kommunenes bakgrunnsvariabler. Sammenliknet med små og mindre sentrale kommuner, er en større andel barnevernstjenester fra store og sentrale kommuner *enig* i påstanden om at *foreldre med ungdom, enslige foreldre, foreldre med høy konflikt og bruk av vold, og foreldre med økonomiske utfordringer eller svak tilknytning til arbeidslivet* mottar tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud. Barnevernstjenester fra små og mindre sentrale kommuner med få årlige fødsler er på sin side mer *enig* i at deres tilbud til *foreldre med minoritetsbakgrunn* er tilstrekkelig, mens de opplever å ha et svakere tilbud til *foreldre med psykiske vansker, adoptivforeldre, og familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne*, enn store og sentrale kommuner med flere årlige fødsler.

Når det gjelder bakgrunnsvariabelen andel barn med tiltak i barnevernet, viser analysene at en større andel barnevernstjenester fra kommuner med liten andel tiltak (under 2 prosent) opplever at tilbudet til *foreldre med ungdom, høy konflikt og bruk av vold, familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne, foreldre med økonomiske utfordringer og likekjønnede foreldre* er tilstrekkelig, enn kommuner med større andel tiltak.

Respondentene fikk også mulighet til å skrive flere betraktninger om dette temaet i åpent svarfelt. Innspillene påpeker at trang kommuneøkonomi og begrenset kapasitet begrenser hvorvidt tjenesten kan dekke alles behov. Enkelte beskriver at de opplever at forebygging mot barn og unge ofte blir nedprioritert i budsjettforhandlinger, og at det er behov øremerking av midler til dette arbeidet for å sikre at det blir gjennomført. Andre skriver at det ofte er krevende å sette av tid til å gjennomføre kurs og gruppeveiledning, fordi foreldre i stor grad foretrekker og etterspør individuell veiledning.

Resultatene fra helsestasjonene i undersøkelsen viser også mindre positive meninger om hvorvidt tilbudet til ulike foreldregrupper er tilstrekkelig eller ikke, jf. figur 5-5.

Figur 5-5 Helsestasjon: Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander: Vår kommune har totalt sett tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til ...

Note: n=145.

I likhet med barnevernstjenestene opplever de aller fleste at kommunens tilbud til foreldre med *sped- og småbarn* (67 prosent) er tilstrekkelig. 40 prosent opplever det samme overfor *foreldre med store barn* (40 prosent). Samlet sett opplever helsestasjonene at kommunenes foreldreveiledningstilbud i større grad treffer behovene til foreldre med sped- og småbarn enn andre foreldregrupper. Dette er et forventet funn ettersom foreldre og barn i aldersgruppen 0-5 år er deres målgruppe.

Utover dette, viser resultatene at en betydelig andel respondenter opplever at tilbudet til nær samtlige foreldregrupper er utilstrekkelig. Over 30 prosent av respondentene mener at helsestasjonens tilbud til alle andre foreldregrupper enn *foreldre med sped- og småbarn*, er utilstrekkelig. Særlig kommer *foreldre med skadelig rusmiddelbruk* (53 prosent uenig eller helt uenig), *foreldre med psykiske vansker* (52 prosent uenig eller helt uenig), *foreldre med minoritetsbakgrunn* (51 prosent uenig eller helt uenig) og *foreldre med høy konflikt og bruk av vold* (50 prosent uenig eller helt uenig) dårlig ut.

Videre analyser viser at en større andel store og sentrale kommuner opplever at de har et tilstrekkelig tilbud til *enslige foreldre* og *foreldre med høy konflikt og bruk av vold*, enn små og usentrale kommuner. Mellomstore kommuner er mer uenig i påstanden knyttet til sistnevnte gruppe, enn store og små kommuner.

Respondentene fikk også mulighet til å skrive flere betraktninger om dette temaet i åpent svarfelt. Respondenter fra små kommuner med begrenset tilbud skriver at de fokuserer på å gi universelle tilbud, slik at de ikke har mulighet til å gi tilbud til spesifikke foreldregrupper til enhver tid. Enkelte skriver at utover disse gruppene, så kan gravide henvises til familietjenesten av jordmor, at de tilbyr sorgoppfølging etter barnedødsfall, og at barnefamilier får oppfølging etter oppdrag fra kriseteamet.

Overordnet viser respondentenes vurderinger av kommunens foreldreveiledningstilbud til ulike foreldregrupper mangel på tilpassede foreldreveiledningstilbud til en rekke foreldre i sårbare situasjoner, som antakelig er blant de som har størst behov for foreldreveiledning.

Funnene fra de intervjuene bekrefter i mange tilfeller funnene fra spørreundersøkelsen. Selv om det er enkelte kommuner som opplever at de har et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til foreldre med ulike behov, er det også flere som svarer nei på dette spørsmålet. I intervjuene var kommunene representert ved et større mangfold av tjenester enn det som har besvart spørreundersøkelsen (kun barnevern og helsestasjon). Det vil si at vi har snakket med tjenester som jobber mer konkret opp mot noen av foreldregruppene som barnevern og helsestasjon rapporterer om at de ikke har et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til gjennom spørreundersøkelsen. Når det er sagt viser funnene fra intervjuer at informantene peker på mye av det samme som går igjen i spørreundersøkelsen. Gjennom intervjuene kommer det fortsatt frem at kommunene opplever at de ikke har godt nok tilbud til foreldre som sliter med psykisk helse og rus, minoritetsfamilier, familier med barn med funksjonsnedsettelse, foreldre til ungdom, foreldre i høykonflikt og foreldre med økonomiske utfordringer.

Kommunene har i enkelte tilfeller utviklet egne foreldreveiledningstilbud for å møte behov andre foreldreveiledningsprogrammer ikke dekker. Eksempler er tilpassede tilbud for foreldre i høykonflikt og foreldre fra ulike kulturer. Noen tjenester forteller at de tilbyr foreldrestøtte og veileder foreldre uten at de ansatte har sertifisering innenfor spesifikke foreldreveiledningsprogrammer. I slike tilfeller har tjenestene en bred forståelse av hva foreldrestøtte er.

Når det gjelder et tilstrekkelig tilbud til foreldre med minoritetsbakgrunn peker også kommunene på viktigheten av ha representativitet og mangfold blant de som jobber i tjenestene, og at de ansatte har mangfoldskompetanse og kan møte foreldrene med kultursensitivitet. Enkelte trekker også frem et behov for å få flere menn inn i arbeidet med foreldreveiledning. Det er også kommuner som reflekterer rundt et behov for foreldreveiledning som retter seg mot skolevegring, som kan rettes mot foreldre til barn og ungdom i skolealder. For å ha et tilstrekkelig tilbud blir også fleksibilitet sett på som viktig. Det vil si når og hvor man tilbyr foreldreveiledningen,

mulighet for å bytte avtale/tidspunkt o.l. Kommunene ønsker seg også mer ressurser til individuell oppfølging for foreldre som har behov for det.

Videre peker kommunene på viktigheten av samarbeid og koordinering for å gi foreldrene et helhetlig tilbud og utnytte den kompetansen som er i kommunen. Det å jobbe systematisk med det foreldrestøttende arbeidet, vil ifølge kommunene også bidra til å sikre at foreldre får et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud. Et av tipsene for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet i kommunene som står i *Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid*, er nettopp å få oversikt over eksisterende tilbud i kommunen (Bufdir, u.å., d).

«Jeg tror vi har mye bra og gode tilbud som finnes, men at vi ikke har oversikten og at vi ikke heller jobber systematisk nok og at det kanskje er tilfeldig om noen får foreldreveiledning. Bare det å ha en oversikt, kunne ha bidratt positivt.» - ledere

Enkelte av kommunene peker på at de ikke har et tilstrekkelig tilbud til foreldre med ulike behov siden de i for liten grad får jobbet forbyggende. En kommune uttrykker det slik:

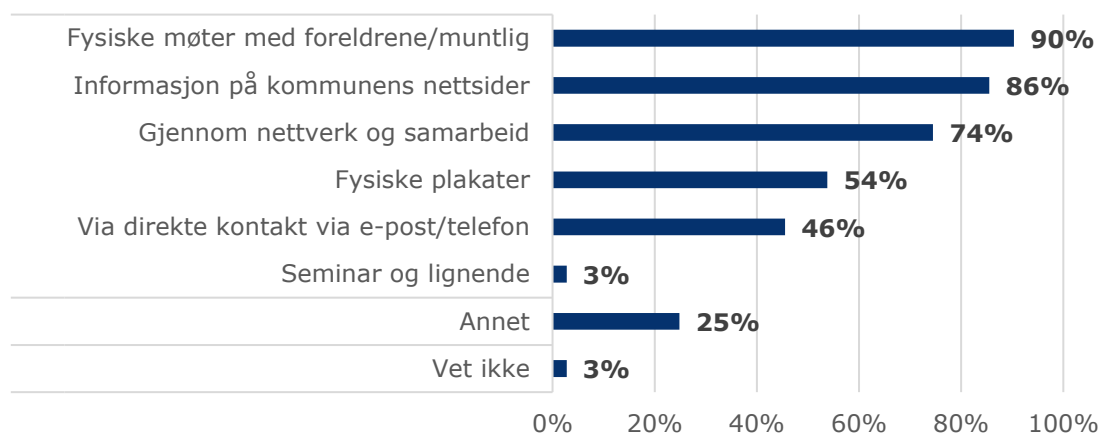
«Nei vi har vel noen hull. Rundt selektivt og indikativt er vi gode, men på det universelle er vi ikke [like] gode» - ledere

Noen av kommunene uttrykker også bekymring for at det skal kuttes i det foreldrestøttende arbeidet. De ser behov for at man i større grad forsker på og evaluerer foreldreveiledningstilbudene, både for å sikre at man tilbyr de rette tilbudene og for å dokumentere effektene av det forebyggende arbeidet og hvor viktig det er for kommunens helhetlige arbeid.

5.2.3 Rekruttering av foreldre til åpne foreldreveiledningstilbud og forebyggende samlivstiltak

Respondenter fra helsestasjonene fikk spørsmål om hvordan de rekrutterer foreldre til deltakelse i foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak som er åpne for alle foreldre. Respondentene kunne svare flere alternativer. Svarfordelingen vises i figur 5-6.

Figur 5-6 Helsestasjon: Hvordan rekrutterer din tjeneste foreldre til deltakelse i foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak som er åpne for alle foreldre? Du kan svare flere alternativer

Note: n=145.

Resultatene viser at de aller fleste rekrutterer foreldre *mundtlig eller gjennom fysiske møter* (90 prosent) og gjennom *informasjon på nettsider* (86 prosent), mens tre fjerdedeler rekrutterer *gjennom nettverk og samarbeid* (74 prosent). Over halvparten bruker *fysiske plakater* (54 prosent), mens 46 prosent rekrutterer *via e-post eller telefon*. Få rekrutteres via seminar og liknende.

En fjerdedel oppgir *andre* rekrutteringsstrategier. Disse respondentene ble bedt om å utdype svaret sitt i åpent svarfelt. Flertallet oppgir her at de gir *informasjon via barnehage og skole*, eller gjennom *sosiale medier*. Enkelte nevner *informasjonsskjermer* på helsestasjonen, *kursportaler* og *lokalavis* som rekrutteringsmetoder. Det er ingen systematiske forskjeller i svar på tvers av bakgrunnsvariablene vi har undersøkt for.

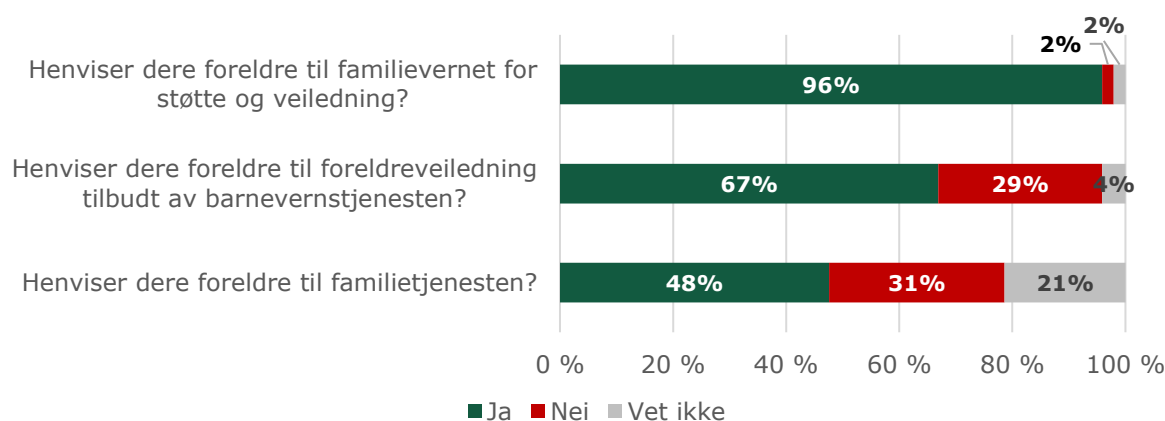
Intervjufunnene bekrefter at informasjon på kommunenes nettsider og rekruttering gjennom fysiske møter med foreldrene er vanlige rekrutteringsstrategier for deltakelse i åpne foreldreveiledningstilbud. Kommunene forteller at de også er opptatt av å gi informasjon om sine tilbud til andre tjenester i kommunen, slik at de også kan tipse om foreldreveiledningstilbudene som er tilgjengelige til innbyggerne de er i kontakt med. Flere av kommunene forteller at de blant annet videreformidler informasjon om foreldreveiledningstilbudene gjennom skole og barnehage. En av kommunene har også vært fysisk ute på besøk hos klassene med deltakere i introduksjonsprogrammet for å fortelle om hvilket foreldreveiledningstilbud kommunen har utover det som tilbys gjennom introduksjonsprogrammet. Sosiale medier blir også brukt for å spre informasjon om foreldreveiledningstilbud i kommunen.

Noen av kommunene har hatt gode erfaringer med å sende direkte SMS til foreldre i målgruppen for foreldreveiledningstilbudene. En kommune forteller at de sendte ut en kort SMS til alle foreldre i målgruppen for foreldreveiledningstilbudet, som inneholdt en lenke til en nettside hvor man kunne lese mer utdypende om tilbudet. Foreldrene kunne melde seg på via SMS-en, via e-post eller telefon. Kommunen erfarte at mange foreldre møtte opp på foreldreveiledningstilbudet etter å ha brukt denne fremgangsmåten. En kommune reflekterer rundt at den beste måten å rekruttere til foreldreveiledningstilbud som er åpne for alle foreldre, er at foreldrene som deltar er fornøyde med tilbudet og sprer dette videre til venner og bekjente.

5.2.4 Praksis knyttet til henvisning av foreldre til andre tjenester

Respondenter fra helsestasjon fikk også spørsmål om hvorvidt de henviser foreldre til henholdsvis familievern, barnevernstjenesten og familietjenesten, jf. figur 5-7.

Figur 5-7 Helsestasjon: Hvorvidt henviser dere foreldre til disse ulike tjenestene:

Note: n=145.

Nær samtlige respondenter oppgir at de henviser til *familievernet* (96 prosent), mens to tredjedeler henviser foreldre til *barnevernstjenesten* (67 prosent). Relativt mange av helsestasjonene i undersøkelsen henviser også foreldre til *familietjenesten*, men i noe mindre grad (48 prosent). Denne lavere andelen henger antakelig sammen med at flere er usikre på helsestasjonens praksis på dette spørsmålet (21 prosent). Videre analyser viser at en større andel helsestasjoner fra store og sentrale kommuner henviser foreldre til familietjenesten, sammenliknet med små og mindre sentrale kommuner.

5.2.5 Funn fra intervjuene om kjønnsfordeling i foreldreveiledningstilbud

I intervjuene spurte vi om informantene kunne si noe om kjønnsfordelingen i foreldreveiledningstilbudene som kommunen tilbyr. Kommunene fikk spørsmålet før intervjuet slik at de eventuelt kunne hente inn statistikk eller diskutere med de andre i tjenesten. Funnene på dette spørsmålet er hovedsakelig basert på informantenes egne opplevelser, og informantene sier det kan være vanskelig å gi noen konkrete tall på dette. Funnene tyder på at begge foreldrene ofte deltar i foreldreveiledningstilbudene. Opplevelsen til tjenestene er at fedrene deltar i større grad enn de gjorde før. Samtidig er det enkelte av tjenestene som trekker frem at det ofte er mor som tar kontakt når det gjelder foreldreveiledningstilbudene som er åpne for alle foreldre, og at mor også i noen tilfeller deltar alene. Når det gjelder ulike former for lovpålagte tilbud innenfor barnevern og introduksjonsprogrammet er det vanlig at begge foreldrene kommer. Enkelte informanter opplever også at begge foreldrene er med når foreldreveiledningen handler om spesifikke vansker eller barn med særlige behov. I noen tilfeller er det naturlig flere kvinner som deltar, eksempelvis gjennom introduksjonsprogrammet hvor det de siste årene har vært flere kvinnelige enn mannlige deltakere. Tjenestene forteller at det kan oppstå praktiske utfordringer rundt jobb og barnepass, som gjør at det bare er én forelder som stiller.

Informantene forteller at de ser at det er veldig viktig at begge foreldrene stiller, og at det ofte er et premiss for å lykkes med foreldreveiledningen. I noen tilfeller har kommunene gått aktivt inn for å rekruttere særlig flere fedre. Et eksempel på dette er en kommune som arrangerer en egen pappaprat for å komme i kontakt med flere fedre. En annen kommune forsøker å rekruttere fedre gjennom åpen barnehage hvor flere fedre er under pappapermisjonen. I noen tilfeller har tjenestene egne pappagrupper innen eksempelvis *COS-P*.

5.2.6 Funn fra intervjuene om tid og sted for gjennomføring av foreldreveiledningstilbudene

Funnene fra intervjuene viser at det varierer mellom kommunene om de tilbyr foreldreveiledning på dagtid, ettermiddag og/eller kveldstid, og det varierer også mellom tjenestene. Funnene tyder på at kommunene ikke har noen utfordringer rundt å finne lokaler til å gjennomføre foreldreveiledningen, og at dette enten gjøres i egne lokaler, i kommunens felles lokaler eller ute i barnehage og skole. I enkelte tilfeller forteller informantene om at det kan være noe konkurranse om de store rommene med best plass. Noen av tjenestene gjennomfører foreldreveiledningen hjemme hos foreldrene, og i enkelte tilfeller gjennomføres den digitalt. Funnene tyder på at det som regel er barnevernstjenesten som gjennomfører foreldreveiledning hjemme hos foreldrene. Eksempler på digital foreldreveiledning er at det gis foreldreveiledning til fosterforeldre over Teams. En lavterskeltjeneste forteller også at de har gjennomført digital foreldreveiledning til ungdomsforeldre på kveldstid.

For tjenestene som ikke gjennomfører foreldreveiledning på kveldstid handler dette om kapasitet og ressurser til å betale for overtid for de ansatte. Tjenestene som ikke kan tilby foreldreveiledning på kveldstid sier at det er en utfordring at de ikke kan tilby det, siden dette er et behov foreldrene har. Tjenestene forteller at de ikke har et klart svar på hvilke tidspunkt som passer best for foreldre for å gjennomføre foreldreveiledning. Det kan være utfordrende for

foreldre å møte opp på dagtid fordi man ikke nødvendigvis kan ta fri fra jobb, mens det på ettermiddag/kveldstid kan være utfordrende å få barnepass. Det å kun delta på noen samlinger i en kursrekke, gir ifølge informantene ikke et godt nok utbytte av foreldreveiledningen. En tjeneste i en kommune forteller at de har hatt god erfaring med å gjennomføre foreldreveiledning på slutten av arbeidsdagen, og andre forteller at de opplever godt oppmøte på heldagskurs slik det eksempelvis gjennomføres gjennom EFST. Enkelte informanter reflekterer rundt at også fysisk beliggenhet er viktig, og at man burde ta hensyn til dette ute i distriktene slik at foreldreveiledningen er tilgjengelig for flere. Sitatet under viser dette:

«Du må ha et bredt utvalg på hvor du legger [foreldreveiledningstilbudet] og når. Det må være en variasjon for å lykkes.» - ledere

Funnene viser at foreldre har veldig ulike behov, og fleksibilitet i hvilket tidspunkt de ulike foreldreveiledningstilbudene gjennomføres blir derfor sett på som veldig viktig.

5.3 Lavterskeltiltak innen foreldrestøtte

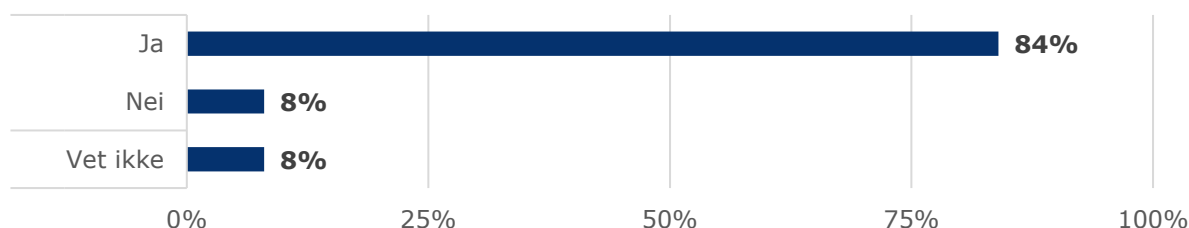
Respondentene fikk spørsmål om deres tilbud om lavterskeltiltak. I forbindelse med spørsmålene, stod følgende definisjon av lavterskel foreldrestøtte beskrevet:

«**Lavterskel foreldrestøtte**» er universelle tilbud som alle foreldre kan benytte seg av, med mål om å styrke foreldrerollen, deres nettverk og deres mestring. Dette kan være en del av kommunens totale foreldrestøttende arbeid. Eksempler på lavterskel foreldrestøtte er:

- Åpne møteplasser som foreldrefé eller babysang
- Praktisk hjelp i hjemmet
- Informasjonsmøter og korte kurs
- Avlastningstiltak
- Styrking av sosiale nettverk
- Åpen barnehage

Under vises svarfordelingen for hva kommunedirektørene svarte på vegne av sine kommuner, jf. figur 5-8.

Figur 5-8 Kommunedirektør: Tilbyr din kommune lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

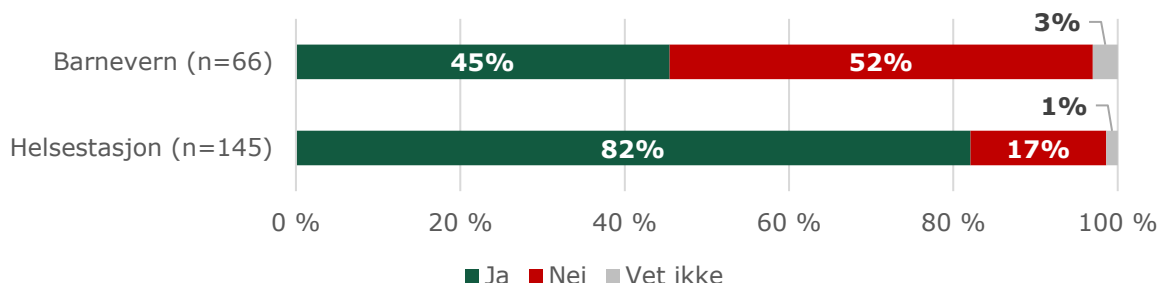

Note: n=145.

Resultatene fra spørreundersøkelsen til kommunedirektører viser at et betydelig flertall av kommunene (84 prosent) tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte. 8 prosent tilbyr ikke lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, og 8 prosent svarer at de ikke vet. Videre analyser viser at en større andel kommuner med få fødsler per år (under 50 stykk) tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, enn kommuner med flere årlige fødsler.

Helsestasjonsledere og barnevernledere fikk tilsvarende spørsmål om deres tjeneste tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte. Svarfordelingen vises i figur 5-9.

Figur 5-9 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Tilbyr din tjeneste lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Note: n=211.

Funnene viser at både helsestasjon og barnevernstjenester tilbyr lavterskeltiltak etter definisjonen gitt i spørreundersøkelsen. Ikke overraskende er dette mest utbredt blant helsestasjoner (82 prosent). Respondentene som svarte *ja* på spørsmålet over, ble bedt om å utdype hvilke typer lavterskeltiltak deres tjeneste tilbyr i åpent svarfelt. Blant helsestasjonslederne nevner et stort flertall *åpne barselgrupper, babysang, foreldrekafe* og ulike *mødre- og fedregrupper, trilletreff*, samt *praktisk hjelp og veiledning i hjemmet*. En noe mindre andel trekker frem *informasjonsmøter og temasamlinger*, og enkelte trekker frem at de også deltar på *foreldremøter* i barnehage og skole. Enkelte nevner *mødretrening, samarbeid med Homestart, foreldreforberedende kurs for gravide og par og babymassasje*.

Videre ser vi at hele 45 prosent av barnevernstjenestene i undersøkelsen oppgir at de tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte. Ettersom barnevern er en selektiv tjeneste, kan svarene fra barnevernledere i åpent svarfelt være med på å forklare hva de har lagt i dette. Blant barnevernlederne utdypes flertallet at det handler om *praktisk hjelp i hjemmet, informasjonsmøter og ulike avlastningstiltak*. Blant barnevernstjenestene viser videre analyser at en større andel mellomstore kommuner tilbyr lavterskeltiltak, enn store og små kommuner.

Intervjuene viser også hvordan flere av kommunene tilbyr lavterskeltilbud som en del av det foreldrestøttende arbeidet. Funnene tyder på at det foregår mye lavterskeltilbud ute i kommunene som er med å støtte opp under det mer formelle foreldreveiledningstilbudet. En kommune forteller at de har jobbet med foreldrestøttende arbeid ute i lokalmiljøet som en del av et større arbeid rundt å styrke nærmiljøet og utnytte de ressursene som er der, hvor de har fokus på å inkludere og hjelpe hverandre. Kommunen er inne ved oppstart, mens poenget er at nærmiljøet overtar og gir den nødvendige støtten til hverandre. Kommunen har også et samarbeid med Blå Kors Barnas stasjon, og bidrar med et fast årlig tilskudd blant annet for at de skal drive familieaktiviteter, foreldrestøttende arbeid og foreldreveiledning. Blå Kors har åpne grupper for foreldre og har kompetanse innenfor både COS-P og ICDP.

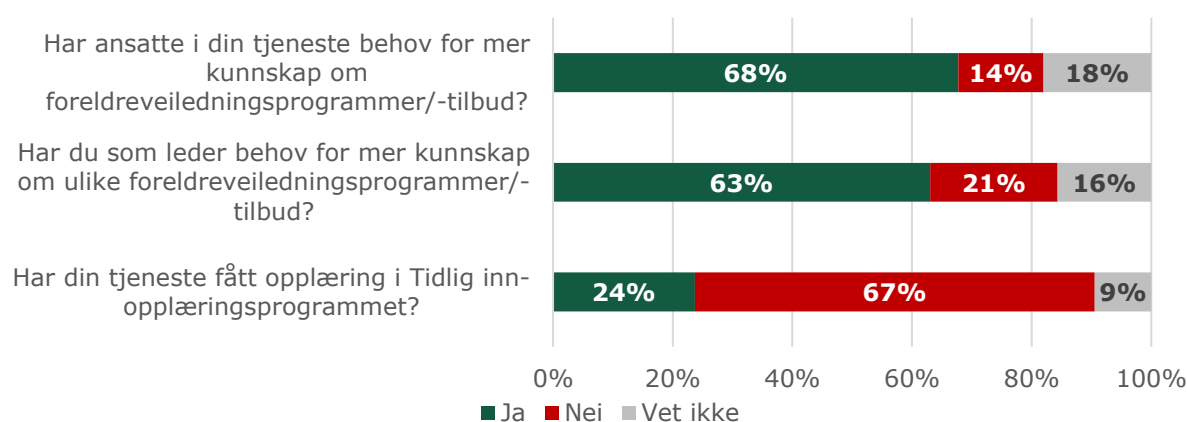
5.4 Kommunenes kunnskap om foreldreveiledning og kjennskap til eksisterende ressurser

Ledere og ansatte i kommunen sin kunnskap om foreldreveiledning og tilhørende programmer og tilbud kan bidra til å belyse statusen for arbeidet ute i kommunene. Bufdir sine nettressurser er relevante kunnskapskilder til dette. Respondentene fra barnevernstjenesten og helsestasjon ble derfor bedt om å vurdere om man har behov for mer kunnskap, og hvorvidt ledere og ansatte kjenner til *foreldrehverdag.no* og *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid*.

5.4.1 Kommunenes behov for kunnskap om foreldreveiledning

Først ble lederne i helsestasjoner og barnevernstjenester bedt om å ta stilling til tre påstander angående egen og ansattes kunnskap om foreldreveiledning. Svarfordelingen vises i figur 5-10.

Figur 5-10 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvordan stiller du deg til følgende spørsmål:

Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viser at omtrent en tredjedel av tjenestelederne samlet opplever at *både de selv og deres ansatte har behov for mer kunnskap om foreldreveiledningsprogrammer og -tilbud*. 21 prosent opplever at *de selv som leder ikke behøver mer kunnskap*, mens kun 14 prosent opplever at *de ansatte ikke behøver mer kunnskap*. Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser få variasjoner i svar på disse påstandene.

Respondentene som svarte bekreftende på at de som leder har behov for mer kunnskap ble bedt om å utdype hvilken kunnskap de har behov for i åpent svarfelt. Både flertallet av barnevernlederne og helsestasjonslederne påpeker at de behøver mer kunnskap *om tilbudene som finnes og hvilke som er anbefalt*. De savner en *systematisk oversikt over evidensbaserte tilbud og tiltak*. Enkelte skriver at de behøver mer *oppdatert forskning og kunnskap*, mens andre behøver mer kunnskap *om vold og høykonflikt spesifikt og ulike tilskuddsordninger*. Respondenter fra helsestasjon trekker også frem at de har behov for mer kunnskap *om COS-P, PMTO og ICDP, samt kunnskap om adferd og Motiverende intervju*. De samme momentene trekkes frem når det gjelder ansattes behov for kunnskap. Enkelte påpeker at ansatte behøver bedre tilgang til informasjon om de ulike tilbudene og tiltakene som finnes i kommunen, og lettere tilgang til å melde seg på kurs og videreutdanning i ulike foreldreveiledningsprogrammer.

Funn fra intervjuene viser at kommunene generelt opplever at ledere og ansatte i deres tjenester har kunnskap om foreldreveiledning, i likhet med funnene fra spørreundersøkelsen. I intervju utdype de imidlertid at de ikke er ferdig utlært på området og at det alltid er behov for mer og oppdatert kunnskap. Noen av kommunene reflekterer rundt at de har behov for mer kunnskap om

samhandling på tvers av tjenestene i kommunen i det foreldrestøttende arbeidet, og enkelte peker også på behov for mer kunnskap blant administrasjonen og politikerne i kommunen om behovet for foreldreveiledning. Kunnskapen oppleves i noen tilfeller å være personavhengig, og at man må være bevisst på å vedlikeholde kunnskapen i tilfeller hvor det er høy turnover i tjenestene. Enkelte kommuner forteller at de ønsker å tilby foreldreveiledningsprogrammer med høyere evidensnivå og noen tjenester forteller at de mangler sertifiseringer.

Når det gjelder hvor kommunene får kunnskapen de benytter fra, svarer de blant annet at de henter dette fra andre ansatte i tjenestene. Videre pekes det på kurs og opplæring som viktige kilder til kunnskap. En kommune forteller at de benytter Korus og RVTS for å få oppdatert kunnskap rundt foreldreveiledning. Bufetat nevnes også av enkelte som et sted man kan henvende seg for ressurser. Vi spurte ikke direkte om hvilke instanser tjenestene får kunnskap fra, så denne listen over aktører kan ikke anses som komplett.

Respondentene fikk også spørsmål om deres tjenestene har fått opplæring i *Tidlig inn-opplæringsprogrammet*. En tredjedel oppgir at de ikke har fått opplæring, mens en fjerdedel har fått opplæring. Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser noen variasjoner i svarene mellom tjenestene. 28 prosent av helsestasjonene svarer at de har fått opplæring i *Tidlig inn-opplæringsprogrammet*, mot 15 prosent av barnevernstjenestene. 64 prosent av helsestasjonene og 73 prosent av barnevernstjenestene har derimot ikke fått opplæring.

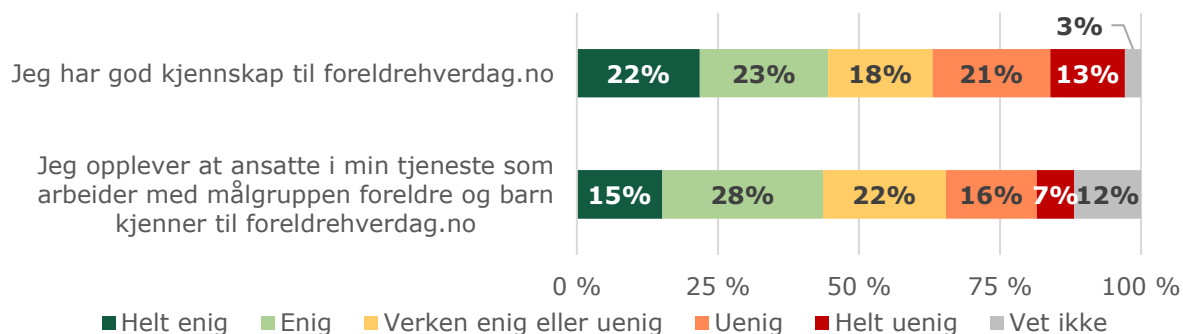
5.4.2 Kommunenes kjennskap og bruk av ressurser

I spørreundersøkelsen ble barnevernlederne og helsestasjonslederne spurt om å vurdere egen og de ansattes kjennskap til og bruk av *foreldrehverdag.no* og *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid*.

5.4.2.1 Kommunenes kjennskap og bruk av foreldrehverdag.no

Foreldrehverdag.no er en nettressurs drevet av Bufdir. Nettressursen inneholder råd og veiledning til foreldre om forhold som bidrar til å gi barn gode oppvekstvilkår (se kap. 1.2.2). Figur 5-11 viser svarfordelingen på barnevernstjenestenes og helsestasjonenes kjennskap til *foreldrehverdag.no*.

Figur 5-11 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvor enig er du i følgende påstander om *foreldrehverdag.no*?

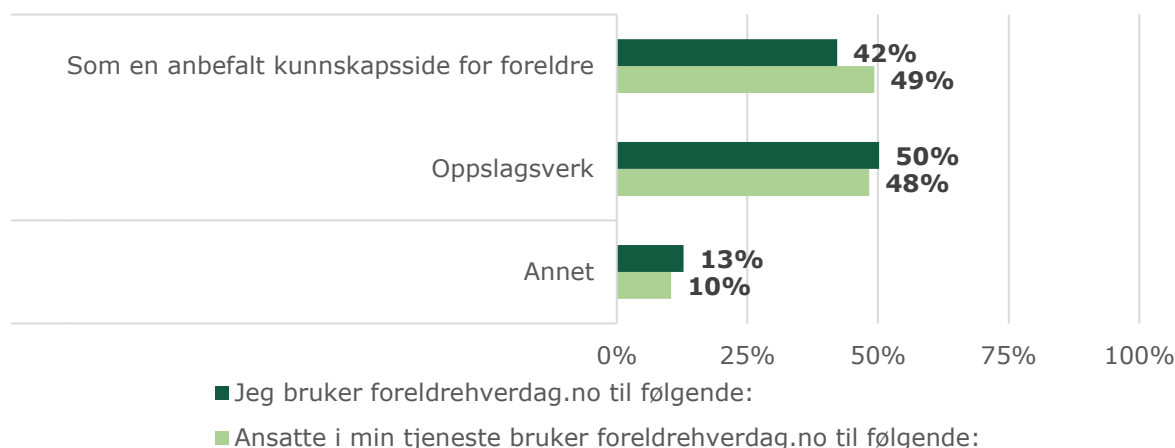
Note: n=211. Andelene er lik sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Lederne virker å ha delte meninger om egen kjennskap til *foreldrehverdag.no*. Flesteparten (45 prosent) er enten *enig* eller *helt enig* i at de har god kjennskap til *foreldrehverdag.no*, mens 34 prosent er enten *uenig* eller *helt uenig*. 18 prosent er *verken enig eller uenig*. Lederne vurderer ansattes kjennskap til *foreldrehverdag.no* relativt likt.

Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser at barnevernstjenestene har dårligere kjennskap til *foreldrehverdag.no* enn helsestasjonene. 56 prosent av ledere av helsestasjonene svarer at de enten er *enig eller helt enig* i at de har god kjennskap til nettsiden, mens 20 prosent av ledere av barnevernstjenestene sier det samme. 21 prosent av helsestasjonene og 62 prosent av barnevernstjenestene er *enten uenig eller helt uenig* i denne påstanden. Lederne i begge tjenestene vurderer de ansattes kjennskap til *foreldrehverdag.no* som relativt lik. Videre analyser viser få systematiske forskjeller på tvers av bakgrunnsvariabler.

Lederne ble videre spurt om hva de selv og deres ansatte benytter *foreldrehverdag.no* til. Resultatene vises i figur 5-12. Respondentene kunne krysse av for flere alternativer.

Figur 5-12 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvilke av disse bruksområdene av *foreldrehverdag.no* stemmer for deg og dine ansatte? Du kan velge flere alternativer

Note: n=211. Sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Lederne oppgir å bruke nettsiden som *oppslagsverk* i størst grad, men også mange bruker den som en *anbefalt kunnskapsside for foreldre*. De mener at ansatte i størst grad bruker *foreldrehverdag.no* som en *anbefalt kunnskapsside for foreldre*, men i nesten like stor grad som *oppslagsverk*. Et fåtall bruker nettsiden til *andre* formål, og disse ble bedt om å utdype svaret. De skriftlige svarene viser at barnevernstjenesten bruker *foreldrehverdag.no* i samtale med foreldre og som supplerende nettside ved behov. Helsestasjonen bruker nettsiden som del av kurs og individuell veiledning.

Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser at tjenestelederne har relativt lik bruk av nettsiden, med unntak av at en større andel barnevernstjenesteledere (24 prosent) enn helsestasjonsledere (10 prosent) bruker nettsiden på *andre måter*. Når det gjelder spørsmålet om de ansattes bruk, ser vi at en større andel helsestasjonsansatte (48 prosent) bruker nettsiden som *anbefalt kunnskapsside for foreldre*, enn ansatte i barnevernstjeneste (31 prosent). Like andeler bruker *nettsiden som oppslagsverk*, mens 7 prosent av helsestasjonsansatte bruker nettsiden på *andre måter*, mot 25 prosent av de barnevernsansatte.

Funn fra intervjuene vitner også om variasjon i hvor godt ledere og ansatte kjenner til ressursene fra Bufdir og om de tar det i bruk i arbeidet. De som kjenner til og bruker *foreldrehverdag.no* opplever dette som en veldig nyttig ressurs, og at dette er noe de anbefaler foreldrene å ta i bruk, som sitatet nedenfor eksemplifiserer:

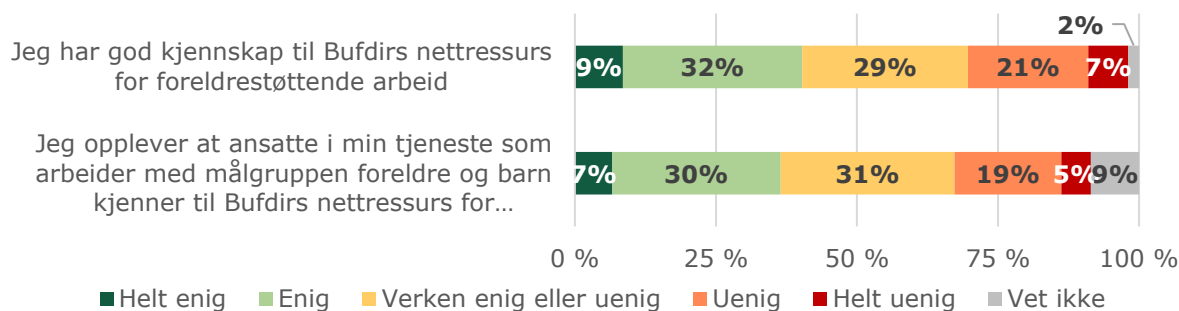
«Vi bruker [foreldrehverdag.no]. Det er små kort som folk kan ta med seg. Har oppslag om det. Veldig bra og nyttig. [...] Det er ekstremt viktige tiltak og råd.» - ledere

Enkelte informanter forteller at de også har fått gode tilbakemeldinger fra foreldrene på nettressursen.

5.4.2.2 Kommunenes kjennskap og bruk av Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid

Bufdir driver en nettressurs for foreldrestøttende arbeid, som har som formål å hjelpe ansatte med å gjøre kunnskapsbaserte valg og vurderinger i sitt arbeid (se kap. 1.2.3). Lederne fra barnevern og helsestasjon fikk spørsmål om deres kjennskap til og bruk av denne nettressursen, jf. figur 5-13.

Figur 5-13 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvor enig er du i følgende påstander om Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid:

Note: n=211. Sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

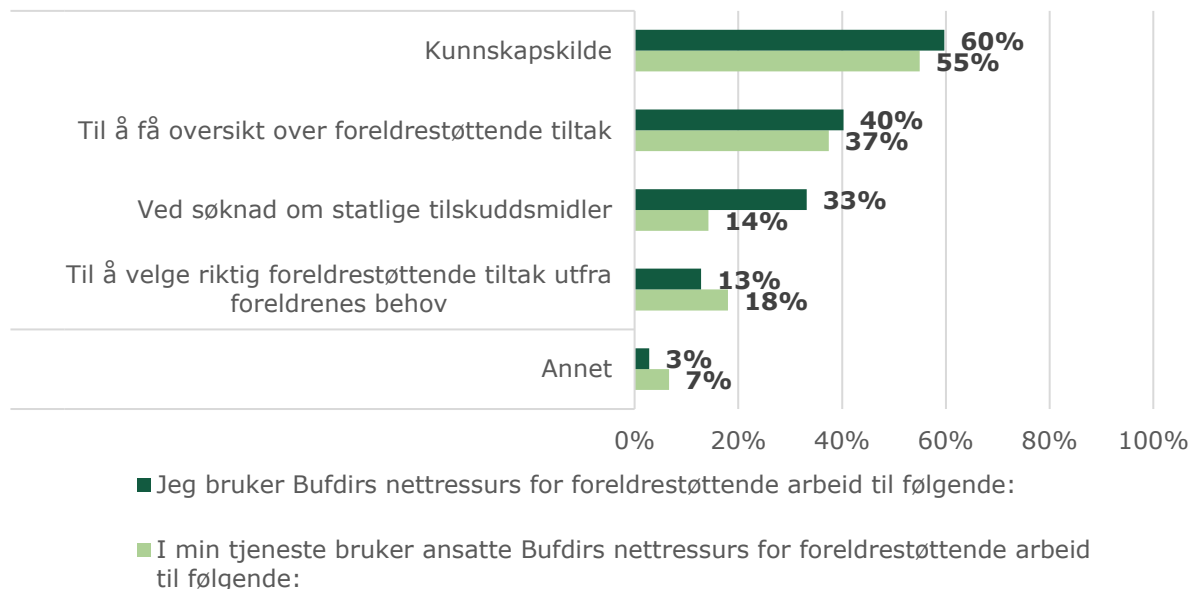
I likhet med svarfordelingen knyttet til *foreldrehverdag.no* (figur 5-12), er det også her delte meninger. Omkring 40 prosent av lederne opplever at de selv og deres ansatte har god kjennskap til *Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid*. En mindre andel er *uenig* eller *helt uenig* i at de selv (28 prosent), og deres ansatte (24 prosent) har god kjennskap. I forhold til kjennskap til *foreldrehverdag.no*, er det derimot flere som er *verken enig eller uenig* om egen (29 prosent) og ansattes (31 prosent) kjennskap til nettressursen. Dette tyder på at Bufdirs nettressurs er mindre kjent blant respondentene enn *foreldrehverdag.no*.

Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser relativt få variasjoner i svarene, med unntak av at en mindre andel barnevernstjenesteledere er *enig* (20 prosent) i at ansatte har kjennskap til nettsiden, sammenliknet med helsestasjonsledere (34 prosent).

Videre analyser viser ingen systematiske forskjeller på tvers av bakgrunnsvariabler.

Videre undersøkte vi hva helsestasjoner og barnevernstjenester bruker *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid* til, jf. Figur 5-14.

Figur 5-14 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvilke av disse bruksområdene av *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid* stemmer for deg og dine ansatte? Du kan velge flere alternativer.

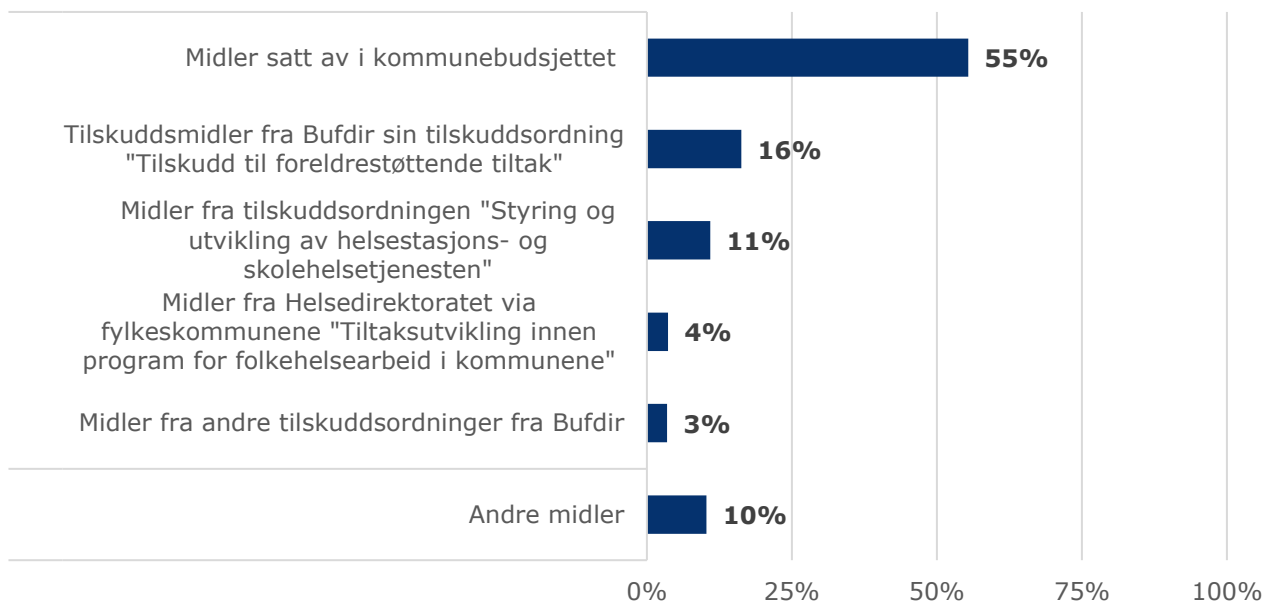
Note: n=211. Sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Ifølge besvarelsene bruker både ledere og ansatte i barnevernstjenestene og helsestasjonene først og fremst *Bufdir sin nettressurs for foreldrestøttende arbeid* som *kunnskapskilde* (hhv. 60 og 55 prosent), og *til å få oversikt over foreldrestøttende tiltak* (hhv. 40 og 37 prosent). Lederne mener i større grad at de selv bruker nettressursen *ved søknad om statlige tilskuddsmidler* (33 prosent) enn ansatte (14 prosent), mens kun et fåtall ledere og ansatte angivelig bruker nettressursen *til å velge riktig foreldrestøttende tiltak ut ifra foreldrenes behov* (hhv. 13 og 18 prosent). Under 10 prosent av både ledere og ansatte bruker nettressursen på *andre* måter. Utdypende skriftlige svar viser at flere av respondentene er usikre på hva nettressursen brukes til. Svarandelene knyttet til hver enkelt tjeneste viser få betydelige variasjoner i svar.

5.5 Kommunenes finansiering foreldreveiledningstilbud

For å få innblikk i hvordan kommunene finansierer deres foreldreveiledningstilbud, ble respondentene bedt om å oppgi prosentandelen av finansiering som kommer fra ulike kilder, jf. figur 5-15. Blant svaralternativene er blant annet Bufdirs tilskuddsordning til foreldrestøttende tiltak, som ble introdusert i kap. 1.2.1.

Figur 5-15 Kommunedirektør: Hvordan finansierer kommunen foreldreveiledning? Svar i prosent, der summen av svarene må utgjøre 100%.

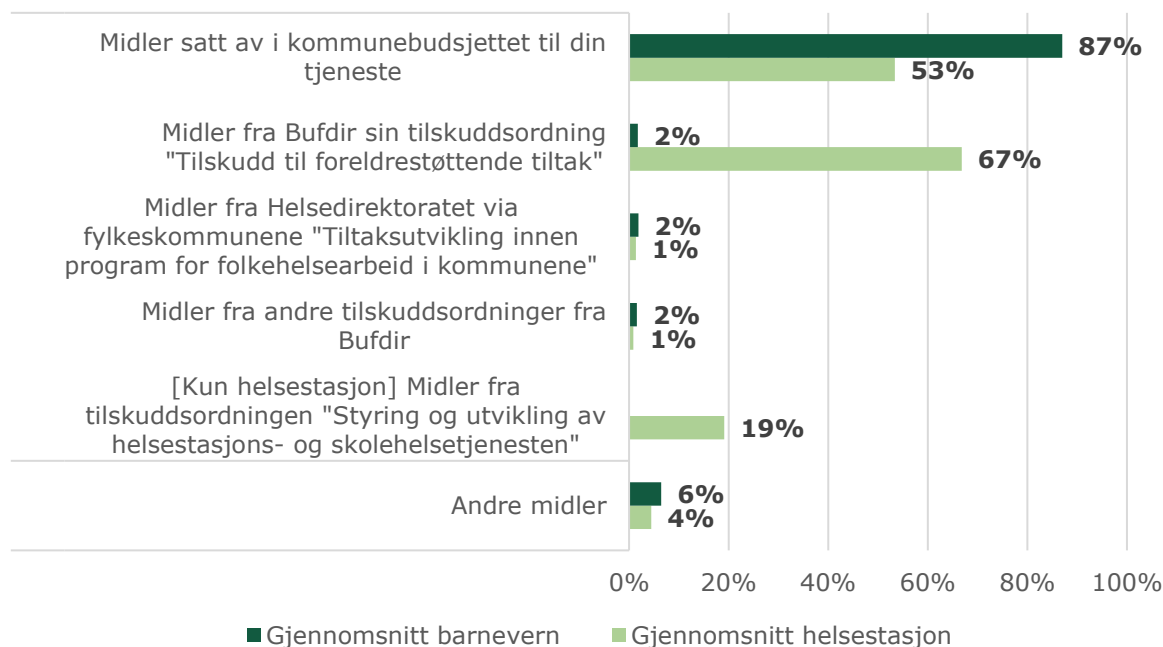
Note: n=150.

Resultatene viser at tilbudet i de fleste tilfeller finansieres av *midler avsatt i kommunebudsjettet* (55 prosent). Resten av finansieringen kommer fra ulike *tilskuddsordninger* (35 prosent). Herunder kommer 16 prosent fra tilskuddsordningen *Tilskudd til foreldrestøttende tiltak*, 11 prosent fra *Styring og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten* og 4 prosent fra *Tiltaksutvikling innen program for folkehelsearbeid i kommunene*, mens 3 prosent kommer fra *andre tilskuddsordninger fra Bufdir*.

10 prosent svarte *andre midler*. Disse ble bedt om å utdype. I de skriftlige svarene skriver flere at midlene er inkludert i *ordinær drift*. Enkelte trekker frem *stimuleringsmidler fra Statsforvalter*, *midler fra flyktningetjenesten* og *midler fra vertskommunesamarbeid*. Andre nevner midler fra *ulike program og prosjekter* som *program for folkehelse*, *TIBIR* og *kompetansemidler i metoden «Tett på»*. Utover dette skriver flere respondenter at de har manglende oversikt for å kunne gjengi konkrete andeler. Andelene bør altså tolkes som anslag.

Respondentene fra barnevern og helsestasjon ble stilt det samme spørsmålet, jf. figur 5-16.

Figur 5-16 Barnevernstjeneste og helsestasjon: Hvordan finansierer din tjeneste foreldreveiledning? Svar i prosent, der summen av svarene utgjør 100%

Note: n=211. Sum svarandeler barnevernstjeneste og helsestasjon.

Vi ser at respondentene i stor grad er enig med kommunedirektørene om de viktigste finansieringskildene, men viser interessante nyanser i hvordan finansieringen fordeler seg ulikt mellom de to tjenestene.

Barnevernstjenestene finansieres i snitt først og fremst av midler fra *kommunebudsjettet* (87 prosent). Resterende midler kommer fra *andre midler* (6 prosent), og *tilskuddsordningene* til Bufdir (4 prosent) og Helsedirektoratet (2 prosent).

Helsestasjonene finansieres på sin side primært av midler fra *tilskuddsordningen* «Tilskudd til foreldrestøttende tiltak» (67 prosent), etterfulgt av midler fra *kommunebudsjettet* (53 prosent), og *tilskuddsordningen* «Styring og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten» (19 prosent). Resten av finansieringen kommer fra *andre midler* (4 prosent), og *tilskuddsordningen* til Helsedirektoratet (2 prosent) og *andre tilskuddsordninger* fra Bufdir (1 prosent).

De som svarte *andre midler*, ble bedt om å utdype. Blant de skriftlige svarene fra barnevernstjenestene er *stimuleringsmidler fra Statsforvalter* og *midler gjennom læringsnettverk* nevnt av flere. Andre nevner *prosjektmidler* og *midler gjennom at nabokommuner kjøper plasser i henhold til avtale*. Flere av respondentene fra helsestasjon skriver at midlene inngår i *ordinær drift*, mens andre skriver at midler kommer fra *samarbeid med andre tjenester og frivillige organisasjoner*, gjennom *prosjekter* arrangert av Helsedirektoratet og *midler for styrkning av grunnbemanning*, samt at noen midler kommer fra *flyktningetjenesten sitt budsjett for kursing i ICDP*. Utover dette skriver flere respondenter fra begge tjenestene at de har manglende oversikt til å kunne gjengi konkrete andeler. Andelene bør altså tolkes som anslag.

Intervjuene viser at finansieringen av foreldreveiledningen ofte er en kombinasjon av midler satt av i kommunebudsjettet til tjenestene og tilskuddsordninger. Dette utdypes med at tilbudene som er en del av den daglige driften finansieres gjennom kommunebudsjettet, mens man søker tilskuddsmidler for å prøve ut nye tilbud. I intervjuene er det noen av kommunene som forteller at de er avhengige av kunne søke tilskuddsordninger for å gjennomføre det foreldreveiledningstilbudet de har. En kommune forteller at de hvis de ikke hadde hatt mulighet til å søke om tilskudd, så ville det vært et mindre foreldrestøttende tilbud i kommunen. En annen kommune forteller at helsestasjonen er avhengig av midler fra tilskuddsordningene fra Bufdir og Hdir for å sertifisere ansatte innenfor *ICDP* og ha en helhetlig tilnærming til dette.

6. Utfordringer og suksessfaktorer i det foreldrestøttende arbeidet

6.1 Oppsummering av hovedfunn knyttet til kommunenes utfordringer og suksessfaktorer i det foreldrestøttende arbeidet

Kommunene har oppgitt hva de mener er sentrale suksessfaktorer for og utfordringer med å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet. Mange trekker frem forankring i kommuneledelsen, og det å ha et bredt nok tilbud som kan treffe mange ulike behov, som viktig for å lykkes. Universelle lavterskeltilbud er spesielt viktig for å være tidlig nok ute med forebygging. For å klare dette trengs både et velfungerende tverrfaglig samarbeid, og god, riktig og nok kompetanse. Videre er en suksessfaktor å nå ut med informasjon til alle, men især grupper som trenger det mest. Kommunene ser en rekke utfordringer knyttet til disse suksessfaktorene. Spesielt vurderes det som utfordrende å lykkes med tverrfaglig samarbeid og å ha og beholde nok og riktig kompetanse. Disse utfordringene er tett knyttet til ressursutfordringer. Videre oppleves informasjonsarbeid og rekruttering som en utfordring. Det er også en utfordring å få foreldrene til å forplikte seg til å fullføre en hel kursrekke.

I selve gjennomføringen av foreldreveiledningen legger kommunene vekt på hvor viktig det er å oppnå tillit blant foreldrene som deltar og sikre høy kvalitet i veiledningen. Kommunene trekker også frem at det er sentralt å senke terskelen for å delta gjennom praktiske forhold, som tidspunkt og sted for gjennomføringen. Variert tilbud til ulike tider, knyttes imidlertid til en økonomisk utfordring.

Med tanke på hva statlige myndigheter kan gjøre for å styrke det foreldrestøttende arbeidet, er det største behovet knyttet til å få mer samstemte og konkrete føringer i det forebyggende arbeidet.

6.2 Suksessfaktorer og utfordringer i det foreldrestøttende arbeidet

Gjennom spørreundersøkelsene har vi spurt både helsestasjonslederne, barnevernlederne og kommunedirektørene om hva de mener er suksessfaktorer for å lykkes med foreldreveiledning. De har svart med egne ord i åpne svarfelt. Det høye antallet tekstbesvarelser gir oss et solid grunnlag for å peke ut hvilke forhold som synes å være aller viktigst for å lykkes med arbeidet. Tilsvarende som for suksessfaktorer, har vi gjennom spørreundersøkelsene til helsestasjonsledere, barnevernledere og kommunedirektører spurt hva de opplever som hovedutfordringer med arbeidet med foreldreveiledning. Dette er også besvart med egne ord i åpne svarfelt. Vi har også stilt tilsvarende spørsmål i intervjuene med 14 kommuner.

Samlet sett ser vi at halvparten av suksessfaktorene handler om kommunens arbeid i forkant av selve gjennomføringen av foreldreveiledningen. Tabellen nedenfor oppsummerer disse suksessfaktorene, samt utfordringene som knyttes til denne fasen.

Tabell 6-1 Forutsetninger for gjennomføring av foreldrestøtte: Suksessfaktorer og utfordringer

Internt i kommunen, før gjennomføringen:	Utadrettet mot foreldre, før gjennomføringen:
Suksessfaktorer: Å forankre satsingen på foreldreveiledning i kommuneledelsen for å sette tydelig retning for kommunens samlede tilbud og prioritering av ressurser	Suksessfaktorer: Å nå ut med informasjon og rekruttere foreldre

• Å kunne tilby et bredt nok tilbud • Å lykkes med tverrfaglig samarbeid • Å ha riktig og nok kompetanse • Å ha lavterskeltilbud for alle foreldre • Alle disse suksessfaktorene er knyttet til nok ressurser til arbeidet, både i form av økonomi, menneskelige ressurser og kapasitet	
Utfordringer: • Å lykkes med tverrfaglig samarbeid • Å ha og beholde nok og riktig kompetanse • Å tilby nok spesialisert tilbud i barnevernstjenesten • Ressurser til å prioritere dette	Utfordringer: • Å nå ut med informasjon og rekruttere foreldrene som trenger det mest

Andre halvpart av suksessfaktorene handler om selve gjennomføringen av foreldreveiledningen. Tabellen nedenfor oppsummerer disse suksessfaktorene, samt utfordringene som også knyttes til denne fasen.

Tabell 6-2 Selve gjennomføringen av foreldrestøtte: Suksessfaktorer og utfordringer

Internt i kommunen, under selve gjennomføringen:	Utadrettet mot foreldre, under selve gjennomføringen:
Suksessfaktorer: • Å lykkes med å skape tillit blant foreldrene • Å sikre høy kvalitet i gjennomføringen gjennom å følge kunnskapsbaserte tiltak og benytte veiledere med kompetanse og erfaring • Å senke terskelen for deltakelse gjennom praktiske forhold, som bredt tilbud av ulike tidspunkt for gjennomføring og digitale alternativer	Suksessfaktorer: • Å evaluere, justere og planlegge kurs i tråd med foreldrenes behov
Utfordringer: • Ressurser til å ha et variert tilbud på ulike tidspunkt	Utfordringer: • Ressurser til å få god nok tid til å planlegge, evaluere og justere

Suksessfaktorene og utfordringene utdypes i kapitlene som følger.

6.2.1 Suksessfaktorer for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet

Besvarelsene fra både helsestasjonsledere, barnevernledere og kommunedirektører viser at alle tre respondentgrupper er enige om hvilke utfordringer og suksessfaktorer som er mest sentrale, og funnene presenteres derfor samlet. Spørreundersøkelsen og intervjuene viser også de samme funnene.

Forankring i kommuneledelsen

Besvarelsene i spørreundersøkelsene antyder at et godt og kontinuerlig arbeid må ligge til grunn for å lykkes med foreldreveiledning. Dette arbeidet har flere dimensjoner. For det første kreves forankring og prioritering av foreldrestøttende arbeid fra kommunens ledelse slik at man har stabilitet i finansiering, i ansatte som jobber med tilbudet og en tydelig plan for hvilke tilbud som skal ytes av hvilke tjenester og hvordan de skal samarbeide. Dette kan spesielt bidra positivt til at kommunen har felles mål og planer for arbeidet.

Også gjennom intervjuer blir forankring av arbeidet på politisk og administrativt nivå i kommunen sett på som en suksessfaktor. Det blir sett på som sentralt at arbeidet er implementert ovenfra.

«Kreves også en overordnet plan forankret helt i toppen, hvem som skal gjøre hva innen foreldreveiledning, og at vi har et samarbeidsforum som fungerer. Og rollene tydelige på tvers av instanser» - ansatte

Sitatet viser at ansatte ser behov for en tydelig plan og samarbeid rundt hva som bør tilbys i kommunen som helhet og hvem som gjør hva innen foreldrestøttende arbeid internt i kommunen.

Bredt nok tilbud og tverrfaglig samarbeid

Når det gjelder valg av tilbud legger kommunene vekt på behovet for å kjenne til og kunne tilby en bredde av tilbud, slik at man kan tilpasse tilbudet til foreldrenes behov. Dette krever særlig at ulike tjenester kjenner til hverandres tilbud og kan samarbeide om de samme innbyggerne. En kommune påpeker at tverrfaglig samarbeid gjør at man klarer å se på det forebyggende arbeidet med et helhetlig perspektiv og mer systematisk på tvers av kommunen. Det virker optimalt å kunne tilby både gruppeveiledning og individuell veiledning for å kunne oppnå tilpasningene som trengs.

Kompetanse

Videre vektlegger kommunene god kompetanse hos veilederne som en suksessfaktor, særlig fordi dette bidrar til at de er trygge i veilederrollen og derigjennom bidrar til at foreldrene føler seg trygge i veiledningen. Flere kommuner vektlegger også viktigheten av at flere ansatte bør være sertifiserte i metodene som tilbys. Dette vil også bidra til stabilitet i tilbudet ved at gjennomføringen ikke blir personavhengig. For å få til samarbeid på tvers av tjenester bør man sørge for at ansatte i flere tjenester har og får kompetanse på fagområdet.

Lavterskel tilbud for alle

Mange respondenter vektlegger i sine besvarelser i spørreundersøkelsen at foreldreveiledning bør gis som et lavterskel tilbud til alle foreldre, for å bidra til normalisering og ufarliggjøring av tilbudet. Dette innebærer blant annet at foreldre kan ta kontakt selv for å delta. Det er viktig at kommunen lykkes med å nå ut med informasjonen til alle foreldre, og at de i kommunikasjonen lykkes med å tydeliggjøre at tilbudet er åpent og for alle. Å normalisere foreldreveiledning kan være svært viktig for at flere foreldre ønsker å delta.

Informasjon og rekruttering

Funnene i kartleggingen viser at det allerede før gjennomføring av foreldreveiledningen er viktig å gi god informasjon som bidrar til forventningsstyring og -avklaring, bygging av tillit og forståelse av hva tilbudet går ut på. For å lykkes med rekrutteringen til foreldreveiledningstilbudene er det flere som mener det er viktig å samarbeide med spesielt barnehager og skoler for å nå ut til alle foreldre med barn i barnehage- og skolealder. Samarbeid om rekruttering med familiekontor, barnevern, PPT og BUP nevnes også som viktig.

Skape tillit

En forutsetning for å lykkes med selve foreldreveiledningen er at tilbudene har høy kvalitet og at foreldrene som deltar får en god opplevelse. Dette handler i stor grad om at veilederne klarer å bygge tillit blant foreldrene, og at man derigjennom kan oppnå motivasjon, engasjement og endringsvilje fra foreldrenes side. På denne måten vil både foreldrene som deltar få god nytte av veiledningen og veiledningen oppnår det forebyggende formålet det har. Samtidig bidrar det til at tilbudet får et godt rykte blant foreldrene, som igjen vil kunne bidra til at deltakerne sprer anbefalinger om tilbudet videre til andre foreldre.

Kvalitet i gjennomføringen

Forutsetninger for å lykkes med å skape kvalitet i gjennomføringen handler om å følge kunnskapsbaserte foreldreveiledningsprogrammer og benytte veiledere med god kompetanse, nødvendig sertifisering og som får bygge erfaring over tid gjennom et stabilt tilbud. Kulturforståelse nevnes som en spesifikk kompetanse som det er behov for.

Praktisk tilrettelegging for deltakelse

For å nå foreldre er det særlig viktig å tilby foreldreveiledningen på tidspunkt som gjør det enkelt for foreldre å delta. Noen nevner gjennom spørreundersøkelsen at det beste tidspunktet er å arrangere kurs på dagtid, slik at foreldrene slipper å ha barnevakt på ettermiddag og kveld. En annen mener det egner seg å arrangere på slutten av arbeidsdagen. Noen nevner at de har kurs på dagtid for foreldre som er i permisjon, slik at de har ledig tid, mens en annen igjen mener foreldre i jobb bør få godkjent fravær for deltakelse i foreldreveiledningstilbud som tiltak for å senke terskelen for å delta. Det optimale ville vært å ha et tilbud som er svært tilgjengelig, fleksibel og lavterskel, for nå ut til så mange som mulig, gjennom å både tilby tidspunkter på ettermiddag, kveld og helg, samt ved å bruke digitale løsninger. Gjennomføring av foreldreveiledning digitalt nevnes av noen få som en suksessfaktor for å få flere foreldre til å delta, men manglende egnet digital løsning er også omtalt som en utfordring. Gratisprinsippet nevnes også som viktig for å senke terskelen for å delta.

Evaluerer og justerer i tråd med behov

Flere av kommunene opplever at brukermedvirkning gjennom å lytte til foreldrene og tilpasse tilbudet til foreldres behov er helt sentralt for å lykkes. Samskaping om oppbygging av kursplanen er et konkret eksempel som trekkes frem. Videre legger kommunene vekt på at kursene bør evalueres og justeres med bakgrunn i tilbakemeldinger fra foreldrene.

Ressurser

Kommunenes besvarelser er tydelige på at prioritering av ressurser til dette forebyggende arbeidet i en stram kommuneøkonomi er en sentral forutsetning for å få til flere av suksessfaktorene nevnt over. Et ønske og forslag knyttet til dette gjennom spørreundersøkelsen er å ha mulighet for ekstern finansiering, som tilskuddsordninger, men som ikke innebærer for mye byråkrati.

6.2.2 Utfordringer knyttet til det foreldrestøttende arbeidet

Også når det gjelder utfordringsbildet, er besvarelsene fra de tre respondentgruppene samstemte og intervjuene speiler funnene fra spørreundersøkelsen i stor grad. Utfordringsbildet reflekterer i stor grad suksessfaktorene som er nevnt i kapittelet over.

Tverrfaglig samarbeid

Flere kommuner peker på tverrfaglig samhandling og samarbeid som en utfordring. Dette handler blant annet om å finne beste måte å organisere det forebyggende arbeidet på, især det å lykkes med kompetanseheving og arbeidsfordeling mellom de ulike tjenestene. Det blir også nevnt at for lite oversikt over kommunens samlede tilbud i tjenestene forhindrer nødvendig samarbeid.

Gjennom intervjuene peker flere kommuner også på at det er en utfordring å få til et godt samarbeid og koordinering rundt foreldreveiledning og øvrig foreldrestøttende arbeid i kommunen. Kommunene opplever at silotenking rundt foreldreveiledningsarbeidet er en utfordring. Informantene peker videre på at dette kan henge sammen med uklare målsettinger for arbeidet fra kommunen.

Kompetanse

Mange av respondentene nevner at manglende kompetanse er en utfordring, både når det kommer til å bygge og opprettholde kompetanse. Noen få av disse peker på at det er en utfordring at personer som får sertifisering i foreldreveiledningsprogram slutter i stillingen sin og at det er vanskelig å rekruttere nye ansatte. Dette medfører en ustabilitet i personalgruppen. Mens noen sliter med å rekruttere fagpersoner som trengs for å gi tilbud, har noen kommuner hatt nedbemanning som følge av kommunens eller tjenestens økonomiske situasjon og dermed mistet foreldreveiledningstilbud.

Tilby tilstrekkelig spesialisert og spisset tilbud

Spesifikt for barnevernledere, er det en utfordring å ha tilstrekkelig spesialisert og spisset tilbud som går ut over det tilbudet helsestasjon tilbyr. De opplever at det særlig er i de komplekse sakene det kan være vanskelig å treffe på riktig veiledning. Videre beskrives det å komme inn tidlig nok både som en suksessfaktor og en utfordring. Mange foreldre får hjelp først når utfordringene har vokst seg større. Barnevernledere påpeker at når man er i kontakt med barnevernstjenesten er ofte utfordringene godt etablert i familiene og utfordrende å løse opp i.

Informasjon og rekruttering

En av utfordringene som er nevnt av flest respondenter, er å få foreldre til å melde seg på kurs og prioritere deltakelse. Dette handler både om rekruttering og motivering av foreldre til å melde seg på, men også å få foreldre til å gjennomføre en hel kursrekke uten frafall. Relatert til dette, nevner noen respondenter også at det er utfordrende å nå ut til de foreldrene som trenger det mest, og at det ofte er de mest ressurssterke foreldrene som er interessert og får til å delta.

Gjennom intervjuene uttrykker kommunene at det er vanskelig å vite hva som gjør foreldre motivert til å delta. Kommunene opplever imidlertid at foreldregruppen i dag er mer usikre i foreldrerollen enn før.

«En utfordring for alle er den påvirkningen foreldre har i dag. Det er så mye informasjon om hva som er riktig og galt å gjøre.» - ansatte

Som sitatet over viser, opplever kommunene det som en stor utfordring at foreldre i dag blir påvirket av informasjon og råd fra flere hold via internett og sosiale medier. Dette kan gjøre at foreldre blir overveldet av informasjon, samtidig som informasjonen de får ikke nødvendigvis er kvalitetssikret.

Ressurser til å gjennomføre foreldreveiledning

Det er mange respondenter som nevner at ressurser, kapasitet og prioritering av tid og økonomi til å gjennomføre veiledning hos de ansatte er en utfordring. Særlig flere små kommuner har nevnt dette, og har nevnt det i sammenheng med at kommunen sliter økonomisk. I denne sammenheng er det også en kommune som nevner at *Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjeneste* har svak anbefaling på å tilby universelle, primærforebyggende foreldreveiledningsprogrammer. I kommunens omstilling og endringsarbeid fokuseres det på å utføre skal-oppgaver. Også fra kommunedirektørs side vises det til at ressurstilgangen gjør det generelt vanskelig å opprettholde mer enn lovpålagte tjenester. Når det gjelder tidsbruk, nevner en kommune at ansatte ofte blir opptatt med enkeltsaker, der de heller kunne hatt forebyggende arbeid med grupper som et mer effektivt tiltak.

Funnene fra intervjuene støtter hovedfunnene fra spørreundersøkelsen, med at mangel på ressurser og at foreldreveiledning ikke blir økonomisk prioritert er en hovedutfordring i

foreldreveiledningsarbeidet i dag. Tid og kapasitet til å gjennomføre foreldreveiledningen samtidig som man skal gjennomføre flere lovpålagte tilbud blir også sett på som en utfordring:

«Kommuneøkonomi. Litt mindre budsjett og nedskalering. Vi får stadig tilført nye oppgaver.» - ledere

Gjennom intervjuene peker kommunene på at det ofte er forebygging og det arbeidet som ikke er lovpålagt som kuttes først i budsjettprosesser, og at det derfor er viktig å få med politikerne på laget om at forebygging tar tid.

6.3 Råd til statlige myndigheter for å fremme foreldrestøttende arbeid

I intervjuene ble informantene spurt om de har noen gode råd til hva statlige myndigheter kan gjøre for å fremme det foreldrestøttende arbeidet. Tilbakemeldingene fra informantene var blant annet at de ønsker seg mer samstemte og konkrete føringer fra statlige myndigheter i det forebyggende arbeidet. Slik det er i dag oppleves det fragmentert og lite samstemt, og at det er opp til kommunene å koordinere og prioritere hva man skal gjøre. Det etterlyses blant annet hva man skal satse på og at det er satt av dedikerte midler til dette. Det er en oppfatning blant flere av kommunene at det er for lite dedikerte midler til foreldreveiledning og det forebyggende arbeidet. Enkelte kommuner ønsker mer tydelige anbefalinger til hva kommunene skal ha av foreldreveiledningsprogrammer og kompetanse. Andre peker på at det burde vært krav om at kommunene må ha minst ett tiltak som er evidensbasert. En kommune trekker likevel frem at det er viktig at det er rom for kommunene å innrette seg etter egne forutsetninger, og at det ikke er ønske om noen detaljstyring rundt foreldreveiledningstilbudet.

Det er flere av kommunene som trekker frem tilskuddsordningen til Bufdir som viktig i det foreldrestøttende arbeidet.

«Bufdir har mange gode tilskuddsordninger og gjør en enormt viktig jobb for små kommuner til å etablere tiltak for å jobbe foreldrestøttende» - ansatte

Enkelte kommuner forteller at de ønsker at Bufdir også skal ha tilskuddsordninger for å videreutvikle og beholde det foreldreveiledningstilbudet man har satt i gang i kommunen.

7. Oppsummerende analyse

Kartleggingen viser en rekke interessante funn knyttet til kommunenes arbeid med foreldrestøtte og foreldreveiledning. I dette kapittelet gir vi en oppsummerende analyse av kartleggingens funn og hvilken betydning disse har for kommunenes forebyggende arbeid og Bufdirs rolle fremover.

Overordnet viser våre analyser en positiv utvikling i kommunenes forståelse av foreldrestøttende arbeid som forebyggingstiltak. Forankring av foreldreveiledning i kommunens strategiske planer pekes på som særlig viktig for et helhetlig tilbud i kommunen og prioritering av arbeidet i tider med trang kommuneøkonomi. Det kommer tydelig frem gjennom kartleggingen at kommunenes tilbud utfordres av rammevilkår – som økonomi og det å rekruttere og beholde riktig og bred nok kompetanse, men også dels intern organisering og samarbeid. Konsekvensen er at tilbudet i dag ikke ser ut til å møte bredden av behov i foreldregruppen. Dette virker å gå spesielt ut over foreldre med særlige utfordringer, som antakelig har aller størst behov for hjelp.

7.1 Positiv bevegelse i kommuners bevissthet rundt foreldrestøttende arbeid

Kartleggingsarbeidet har etterlatt et inntrykk av stort engasjement rundt foreldrestøttende arbeid blant kommunene. Kommunene uttrykker en forståelse av at foreldrestøttende arbeid er en viktig del av kommunenes lovpålagte forebyggende arbeid, selv om foreldrestøtte ikke er lovpålagt som tiltak i seg selv. Funnene tyder på at foreldreveiledning som en del av det forebyggende arbeidet har fått økt fokus i kommunene; Mens foreldrestøttende arbeid tidligere har vært preget av ildsjeler og press nedenfra og opp, viser denne kartleggingen at foreldreveiledning er inkludert i mange kommuners styrende sektorplaner, men også dels i sektorovergripende planer. Videre ser vi at kommunedirektører, eller andre med ansvaret for kommunenes foreldrestøttende arbeid, i stor grad er enige i at foreldreveiledning er en viktig del av det forebyggende arbeidet i kommunene.

Barnevernsreformen med mer krav om forebygging og tidlig innsats virker å ha bidratt til denne utviklingen. Samtidig indikerer kommunenes opplevelse og erfaring med foreldrene at utviklingen også samsvarer med endringer i foreldregruppenes behov og etterspørsel etter støtte. Ifølge noen kommuner virker foreldre i økende grad mottakelig for universelle foreldrestøttende tiltak. Dette kobles til at foreldre i dag eksponeres for mye informasjon og forskjellige råd om foreldrerollen fra blant annet sosiale medier, som kan bidra til usikkerhet.

Den positive bevegelsen i kommunenes bevissthet rundt foreldrestøttende arbeid som forebyggende tiltak, samsvarer med konklusjonene i rapporten «Undersøkelse av kommunenes arbeid med forebygging for gode oppvekstvilkår» (Sjøvold et al., 2024), som undersøkte kommunenes forståelse av ansvar for forebyggende arbeid mer overordnet. Også den rapporten konkluderte med at det har skjedd en positiv utvikling i kommunenes forståelse av eget ansvar i det forebyggende arbeidet. Sjøvold et al. (2024) viser at «forebyggende arbeid» omtales og forstås noe forskjellig ut fra faglig bakgrunn og/eller egen stilling, men foreldreveiledning er blant de områdene og tjenestene som ble nevnt oftest på tvers av intervjuene: «utenforskap, sosial ulikhet og økonomisk tilgjengelighet, kultur, friluftsliv, psykisk helse, fritidsklubber, foreldreveiledning, skole, barnehage, helsestasjon og skolehelsetjeneste.» (Sjøvold et al., 2024, s. 23). Rapporten peker videre på at ulik forståelse, kapasitet og kompetanse i kommunene gir utslag i hvordan kommunene har tolket barnevernsreformen og hvor langt de har kommet med arbeidet (Sjøvold et al., 2024).

7.2 Utfordrende rammevilkår i kommunene

Samtidig som kartleggingen viser tendens til en positiv utvikling, forteller funnene oss at nødvendige strukturer for å lykkes med det foreldrestøttende arbeidet ikke nødvendigvis er ordentlig på plass i alle kommuner enda. Flere av kommunene dette gjelder viser bevissthet rundt hva som mangler for å lykkes med foreldrestøtte i dag og flere påpeker at de er i en endringsprosess for å forbedre arbeidet. Disse prosessene dreier seg gjerne om arbeid med Forebyggende plan og andre sektorovergrepene planer som setter felles retning for kommunens satsing på foreldrestøtte og foreldreveiledning, organisering i kommunen som skal fremme samarbeid på tvers av tjenester og sektorer, og utvikling av kommunens tilbud.

Kommuneøkonomi omtales som den fremste utfordringen for å lykkes med foreldrestøttende arbeid. I en presst kommuneøkonomi opplever kommunene at de er nødt til å prioritere lovpålagte tilbud. Disse funnene gjenspeiles også i Sjøvold et al. (2024), hvor det ble avdekket divergens mellom ambisjoner og vilje på den ene siden, og faktisk gjennomføring på den andre siden. Blant annet begrenset økonomisk handlingsrom og utfordringer med manglende kapasitet til å prioritere samarbeid er sentralt for å forklare dette, og i visse tilfeller også manglende rutiner og systemer for samarbeid (Sjøvold et al., 2024).

7.3 Krevende å imøtekomme bredden av behov og finne riktig balanse mellom universelle og spesialiserte tilbud

Kommunene tilbyr foreldreveiledning på både universelt, indikativt og selektivt nivå, men kan ha noe ulik vektning eller prioritering mellom forebyggingsnivåene. Breddekartleggingen viser hvilke tiltak som tilbys oftest av hhv. helsestasjoner og kommunale barnevernstjenester. Analysene av dette tilbudet basert på kategorisering av foreldreveiledningsprogrammene på forebyggingsnivå, viser at kommunene samlet sett har noe større vekt på universelle tiltak enn på indikative og selektive tiltak. Dette er i tråd med formålet om å jobbe universelt og forebyggende på en måte som kan komme hele samfunnet til gode.

Kommunene viser til et stort behov for spesialiserte og individuelle tilbud, samtidig som de har oppdrag om å jobbe mer forebyggende for å redusere dette behovet. Samlet sett fremstår det som ressurskrevende for kommunene å ha et tilbud som dekker bredden av behov i foreldregruppen. Når det gjelder universelle tiltak opplever kommunene tendenser til at foreldre foretrekker individuell veiledning, mens gruppeveiledning er mer effektivt for kommunen. Kartleggingens mest urovekkende funn er imidlertid at kommunene i stor grad vurderer eget tilbud som utilstrekkelig for en rekke sårbare foreldregrupper. Rundt halvparten av helsestasjonene og barnevernstjenestene i undersøkelsen oppgir at de ikke har tilstrekkelig tilbud til *familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne, foreldre med skadelig rusmiddelbruk, foreldre med psykiske vansker og foreldre med minoritetsbakgrunn*. Også foreldre som trenger noe mer enn det helsestasjonen kan tilby på universelt nivå, men som ikke er i målgruppen til barnevernet eller spesialisthelsetjenesten, er utfordrende for kommuner å ivareta i dag. Disse funnene tyder på at de som antakelig trenger det mest ikke alltid får et tilpasset tilbud i dag.

7.4 Hvordan kan Bufdir støtte kommunene fremover

Kartleggingen har gitt innsikt i status for kommunenes foreldrestøttende arbeid, både i form av forståelse, prioritering og faktisk tilbud. Kartleggingen gir samtidig et innblikk i kommunenes utfordringsbilde. Denne konteksten er viktig å kjenne til for at statlige myndigheter kan støtte kommunene på best mulig vis fremover.

Buudir har styrket sine virkemidler siden Foreldrestøttestrategien (BLD, 2018) trådte i kraft, både *økonomisk* med å utvide tilskuddsordningen til foreldrestøttende arbeid, og *pedagogisk* med sentrale informasjonstiltak for kommuner og foreldre, som *Buudirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid* og *foreldrehverdag.no*. Videre ser vi at barnevernsreformen har vært et viktig *juridisk* virkemiddel for kommunenes styrking av det forebyggende arbeidet og tidlig innsats i oppvekstsektoren. Kartleggingens funn tyder på at alle disse virkemidlene har bidratt til å fremme og hjelpe kommunene i sitt arbeid med foreldrestøtte og foreldreveiledning og bør satses videre på.

Samtidig viser kartleggingsfunnene fra denne foreldrestøtteundersøkelsen at kommunene fremover kan trenge enda mer veiledning i hvordan prioritere forebyggende foreldrestøttende arbeid i en presset kommuneøkonomi og hvor behovet for selektive og indikative tiltak fortsatt er sterkt. I den forbindelse ønsker kommunene seg mer samstemte og konkrete føringer i det forebyggende arbeidet for å vite hva de bør prioritere og hvordan de bør organisere seg for å lykkes med et helhetlig tilbud og effektiv oppgavefordeling. Når det gjelder foreldrestøttende arbeid spesifikt, etterspørres tydelige anbefalinger til hvilken kompetanse kommunene bør utvikle og hvilke foreldreveiledningsprogrammer de bør tilby. Dette må imidlertid balanseres slik at foreldreveiledningsarbeidet ikke detaljstyres og for at kommunene kan gjøre nødvendige tilpasninger lokalt og i tråd med kommunenes selvbestemmelsesrett.

Kommunene er videre samstemte i at foreldrestøttende arbeid krever ekstern finansiering for å kunne opprettholdes, og har stort behov for tilskudd fra Buudir og andre. De har behov for tilskudd til videreutvikling og vedlikehold av eksisterende tilbud, og ikke bare til å prøve ut nye tiltak. Lite byråkratiske tilskuddsordninger er kjærkomment i kommunene, som har behov for å bruke mest mulig kapasitet på tjenester fremfor på administrasjon.

8. Vedlegg

8.1 Litteraturliste

Barne- og likestillingsdepartementet. (2018). *Trygge foreldre – trygge barn: Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018–2021)*.

https://www.regjeringen.no/contentassets/23fff4c08d0440ca84543ff74786c6a0/bld_foreldrestotte_strategi_21juni18.pdf

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. a). *Barnevernsreformen – en oppvekstreform*. Bufdir. <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/barnevernsreformen/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. b). *Foreldrehverdag*. Bufdir. <https://www.bufdir.no/foreldrehverdag/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. c). *Foreldrestøtte lønner seg*. Hentet 19. mai 2025 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/foreldrestotte-lonner-seg/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. d). *Foreldrestøttende arbeid i kommunen*. Hentet 19. mai 2025 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (u.å. e). *Foreldrestøttende tiltak*. Hentet 20. mai 2025 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/foreldrestottende-tiltak/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. f). *Hva er foreldrestøtte?* Hentet 20. mai 2025 fra <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/hva-er-foreldrestotte2/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. g). *Lovverk som forplikter kommunene*. <https://www.bufdir.no/fagstotte/barnevern-oppvekst/foreldrestotte/foreldrestotte-lonner-seg/lovverk-som-forplikter-kommunene/>

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (u.å. h). *Tilskot til foreldrestøttende tiltak*. Hentet 19. mai 2025 fra <https://www.bufdir.no/tilskudd/foreldrestottende-tiltak/>

Barnevernsloven (2023). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>

Borren, I. & Helland, S. S. (2013). Intervensjoner for å dempe foreldrekonflikt – en kunnskapsoversikt. FHI-rapport 2013:6. <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2013/intervensjoner-for-a-dempe-foreldrekonflikt---en-kunnskapsoversikt.pdf>

Bråten, B. og Sønsterudbråten, S. (2016). Foreldreveiledning – virker det? En kunnskapsstatus. Fafo-rapport 2016:29. <https://www.fafo.no/images/pub/2016/20591.pdf>

Helsedirektoratet. (2017). *Foreldreveiledningsprogrammer: Helsestasjon kan tilby universelle, primærforebyggende foreldreveiledningsprogrammer*. Oslo: Helsedirektoratet. Hentet 22. mai 2025 fra <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar/foreldreveiledningsprogrammer-helsestasjon-kan-tilby-universelle-primærforebyggende-foreldreveiledningsprogrammer>

Helsedirektoratet. (2017). *Gruppekonsultasjoner: Helsestasjonen bør gi alle foreldre tilbud om å delta i gruppekonsultasjoner*. Oslo: Helsedirektoratet. Hentet 22. mai 2025 fra <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar/gruppekonsultasjoner-helsestasjonen-bor-gi-alle-foreldre-tilbud-om-a-delta-i-gruppekonsultasjoner>

Helsedirektoratet. (2017). *Samspill: Foreldre bør få veiledning om samspill i alle konsultasjoner i helsestasjonsprogrammet*. Oslo: Helsedirektoratet. Hentet 22. mai 2025 fra <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/helsestasjon-05-ar#samspill-foreldre-bor-fa-veiledning-om-samspill-i-alle-konsultasjoner-i-helsestasjonsprogrammet>

Integreringsforskriften. (2021). *Forskrift til integreringsloven (FOR-2020-12-15-2912)*. Lovdata. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2020-12-15-2912/KAPITTEL_2#%C2%A73

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. (u.å.). *Foreldreveiledning*. Introduksjonsprogrammet. Hentet 20. mai <https://introduksjonsprogrammet.imdi.no/innhold/foreldreveiledning/>

Nilsen, W., Skipstein, A. & Gustavson, K. (2012). Foreldrekonflikt, samlivsbrudd og mekling: Konsekvenser for barn og unge. FHI-rapport 2012:2. <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2012/rapport-20122-foreldrekonflikt-samlivsbrudd-og-mekling-konsekvenser-for-barn-og-unge-pdf.pdf>

Sjøvold, J. M., Gitlestad, K., Makridis, I. M., & Haave, M. (2024). *Undersøkelse av kommunens arbeid med forebygging for gode oppvekstsvilkår* (Versjon 2.0). Rambøll Management Consulting. https://cms.bufdir.no/siteassets/rapporter/oppvekst/Undersokelse_av_kommunens_arbeid_med_forebygging_for_gode_oppvekstsvilkar.pdf

Wesseltoft-Rao, N., Holt, T., & Helland, M. S. (2017). *Gruppetiltak og kurs for foreldre: Norsk praksis, erfaringer og effektevalueringer*. Folkehelseinstituttet. https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2017/gruppetiltak-og-kurs-for-foreldre_050517_web_revidert-forside.pdf

8.2 Intervjuguider

Intervjuguide – Ansvarlig for foreldrestøttende arbeid

Informant	
Rolle	
Intervjuer(e)	
Dato	

Informasjon

Rambøll kartlegger, på oppdrag for Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, (Bufdir), foreldrestøttende arbeid i kommunene med særlig fokus på foreldreveiledning i kommunale tjenester. Som en del av denne kartleggingen gjennomfører vi intervjuer med ansvarlig for foreldrestøttende arbeid, samt ledere og ansatte i relevante tjenester i 15 utvalgte kommuner.

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i:

- Status for foreldrestøttende arbeid (foreldreveiledning) i norske kommuner.
- Hvordan kommuner jobber med foreldreveiledning på ulike forebyggende nivåer: universelt nivå (alle foreldre), selektivt nivå og indikativt nivå (foreldre med særlige behov).
- Hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med å ha en bredde av foreldrestøttende tilbud i kommunene.

Det er frivillig å delta i intervju. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake så lenge prosjektet pågår. Rambøll behandler dine personopplysninger konfidensielt og all data behandles fortrolig. Vi vil i den ferdige rapporten bruke informasjon, innspill og eventuelle sitater fra intervjuet. Vi vil i rapporten skrive at vi har intervjuet ansvarlig for foreldrestøttende arbeid, ledere og ansatte i relevante tjenester i 15 ulike kommuner. Vi vil ikke nevne navn på kommunene eller informantene vi har snakket med. Kommunene vil bli presentert med noen kjennetegn slik som kommunestørrelse, sentralitet og geografisk spredning. Persondata slettes når prosjektet er avsluttet.

Vi tar notater fra intervjuet i dag.

Til intervjuer: foreldrestøtte kan innebære mye og det er viktig å spørre hva informanten legger i dette. Foreldreveiledning kan skje både individuelt og i grupper (foreldreveiledningsprogrammer).

Intro	
Kan du kort fortelle litt om deg selv og din rolle i kommunen? - Har du ansvar for det foreldrestøttende arbeidet i helhet eller deler av arbeidet?	
Hva legger du/dere i kommunen i «foreldrestøttende arbeid»? - Hva innebærer dette for dere?	

Hvordan har dere organisert det foreldrestøttende arbeidet med vekt på foreldreveiledning i kommunen? - Hvorfor har dere gjort det slik?	
Er det foreldrestøttende arbeidet, med fokus på foreldreveiledningen, integrert del av det lovpålagte forebyggende arbeidet i kommunen jf. Barnevernsreformen? - Hvorfor/hvorfor ikke?	
Hvordan arbeider dere med det foreldrestøttende arbeid og tilbud om foreldreveiledning til foreldre på strategisk nivå i kommunen? - Er arbeidet forankret i relevante planer? - Er arbeidet forankret på tvers av tjenester?	
Har dere satt mål for det foreldrestøttende arbeidet i kommunen? - Hvilke?	
Tilbud	
Hvilke tjenester i kommunen tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning? - Hvilke tjenester gir informasjon om foreldreveiledningstilbud? - På hvilken måte gir dere informasjon til foreldre?	
Hvilke typer foreldreveiledning tilbyr dere i kommunen? Hvorfor har dere valgt å tilby disse?	
Hvilke(n) type(r) foreldreveiledningsprogrammer tilbyr dere i kommunen? - Hvorfor har dere valgt å tilby disse? - Er det noen tilbud som er mer/mindre aktive enn andre? - Er det noen foreldreveiledningsprogrammer som ikke benyttes eller ikke er aktive per nå? Hvorfor?	
Hvem samarbeider om å tilby foreldreveiledning i kommunen? - Hvordan opplever du samarbeidet mellom tjenestene? - Er det satt av tid til å koordinere/ møtes på tvers av tjenester som tilbyr foreldreveiledning i kommunen?	
Hvilke valg har kommunen gjort i det foreldrestøttende arbeidet når det gjelder hvilke foreldreveiledningstilbud som prioriteres? - Ligger vekten på universelle tiltak til alle foreldre, eller til noen foreldre som f.eks. hjelpetiltak i barnevernet?	

- Hvorfor har dere gjort disse prioriteringene?	
Tilbyr kommunen noen lavterskeltilbud som en del av det foreldrestøttende arbeidet?	
Har dere samarbeid med frivillige organisasjoner i forbindelse med lavterskeltilbud? - Hvis ja: hva går samarbeidet ut på? - Hvordan opplever dere samarbeidet?	
Har dere samarbeid med trossamfunn i forbindelse med lavterskeltilbud? - Hvis ja: hva går samarbeidet ut på? - Hvordan opplever dere samarbeidet?	
Kunnskap	
Opplever du at ledere og ansatte i relevante tjenester i kommunen har kunnskap om foreldrestøttende arbeid med vekt på foreldreveiledning? - Hvis ja: på hvilken måte? - Hvis nei: hvorfor ikke? <i>Spør utdypende om foreldreveiledningsprogrammer</i>	
Opplever du at det er behov for mer kunnskap om foreldreveiledning blant ledere og ansatte i relevante tjenester i kommunen? - Hvis ja: på hvilke områder? - Kunnskap om ulike foreldreveiledningstilbud til ulike typer foreldre: Hva finnes, kontaktnettverk, utbytte, effekter etc.	
Kjennskap og bruk av ressurser	
Tar kommunen i bruk noen ressurser fra Bufdir i valg av foreldreveiledningstilbud til foreldre? - Hvorfor/hvorfor ikke? - Hvis ja: Hvilke?	
Finansiering	
Hvordan finansieres det foreldrestøttende arbeidet med fokus på foreldreveiledning i kommunen? - I kommunens budsjett? - Gjennom tilskuddsordning? I så fall hvilke(n)? - Hvorfor har dere valgt disse tilskuddsordningene? - Er det forskjell i finansiering mellom tiltak? - Hvem bestemmer hvilke midler og hvor mye som skal benyttes til hva?	
Er det satt av dedikerte stillinger til det foreldrestøttende arbeidet og foreldreveiledning i kommunen?	

- Hvis ja: hvor store stillinger/hvor mange årsverk (deltid/heltid)? Hvorfor har dere gjort det slik? - Hvis nei: hvorfor ikke?	
Hvilken foreldreveiledningskompetanse har kommunen selv? - Hvilken foreldreveiledningskompetanse kjøper dere fra eksterne tilbydere?	
Strategisk tilnærming til foreldreveiledning	
Hvordan velger kommunen ut ulike typer foreldreveiledning/foreldreveiledningsprogrammer til foreldre? - Hva er begrunnelse for valget/valgene?	
Har dere en felles plan/strategi for kommunen på hvilken foreldreveiledning/foreldreveiledningsprogrammer dere ønsker å tilby? - Hvorfor/hvorfor ikke?	
Opplever du at kommunen har et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til foreldre med ulike behov? - Hvis ja: på hvilken måte? - Hvis nei: hva opplever du mangler?	
Erfaringer, utfordringer og suksessfaktorer	
Har det vært noen endringer i hvordan dere har arbeidet med foreldrestøtte/foreldreveiledning de siste årene (fra 2018 og frem til nå)? - Hvis ja: hva skyldes dette? - Hvis nei: hvorfor ikke? - <i>Følg opp med spørsmål om foreldreveiledningsprogrammer spesifikt</i>	
Hva opplever du er hovedutfordringene i det foreldrestøttende arbeidet og foreldreveiledningsarbeidet i din kommune (bydel) i dag?	
Hva opplever du er suksessfaktorer for å lykkes med å få til et bredt tilbud av foreldrestøtte/foreldreveiledning?	
Avslutning	
Hva er det viktigste vi har snakket om i dag?	
Er det noe mer du ønsker å si om dette temaet som du ikke har fått sagt?	
Har dere noen gode råd til hva statlige myndigheter kan gjøre for å fremme det foreldrestøttende arbeidet?	
Tusen takk for gode innspill! Ta gjerne kontakt i ettertid hvis du har spørsmål eller kommer på noe du vil legge til 😊	

Intervjuguide – Ansatte og ledere for foreldrestøttende arbeid

Informant	
Rolle	
Intervjuer(e)	
Dato	

Informasjon

Rambøll kartlegger, på oppdrag for Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, (Bufdir), foreldrestøttende arbeid i kommunene med særlig fokus på foreldreveiledning i kommunale tjenester. Som en del av denne kartleggingen gjennomfører vi intervjuer med ansvarlig for foreldrestøttende arbeid, samt ledere og ansatte i relevante tjenester i 15 utvalgte kommuner.

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i:

- Status for foreldrestøttende arbeid (foreldreveiledning) i norske kommuner.
- Hvordan kommuner jobber med foreldreveiledning på ulike forebyggende nivåer: universelt nivå (alle foreldre), selektivt nivå og indikativt nivå (foreldre med særlige behov).
- Hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med å ha en bredde av foreldrestøttende tilbud i kommunene.

Det er frivillig å delta i intervju. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake så lenge prosjektet pågår. Rambøll behandler dine personopplysninger konfidensielt og all data behandles fortrolig. Vi vil i den ferdige rapporten bruke informasjon, innspill og eventuelle sitater fra intervjuet. Vi vil i rapporten skrive at vi har intervjuet ansvarlig for foreldrestøttende arbeid, ledere og ansatte i relevante tjenester i 15 ulike kommuner. Vi vil ikke nevne navn på kommunene eller informantene vi har snakket med. Kommunene vil bli presentert med noen kjennetegn slik som kommunestørrelse, sentralitet og geografisk spredning. Persondata slettes når prosjektet er avsluttet.

Vi tar notater fra intervjuet i dag.

Til intervjuer: foreldrestøtte kan innebære mye og det er viktig å spørre hva informanten legger i dette. Foreldreveiledning kan skje både individuelt og i grupper (foreldreveiledningsprogrammer)

Intro	
Kan du kort fortelle litt om deg selv og din rolle i det foreldrestøttende arbeidet i din tjeneste?	
Tilbud	
Hva legger dere i «foreldrestøttende arbeid»? - Hva innebærer dette for deres tjeneste?	
Hvordan har dere organisert det foreldrestøttende arbeidet med vekt på foreldreveiledning i deres tjeneste?	

Hvilken type foreldreveiledning tilbyr deres tjeneste? - Hvorfor tilbyr dere dette? - Hvem gjennomfører foreldreveiledning hos dere? - Hvilke tjenester gir informasjon om foreldreveiledningstilbud som dere tilbyr? - Er det noen tilbud som er mer/mindre aktive enn andre?	
Hvilke typer foreldreveiledningsprogrammer tilbyr deres tjeneste? - Hvorfor tilbyr dere disse? - Hvem gjennomfører foreldreveiledningsprogrammer hos dere? Hvilke sertifiseringer har de? - Hvilke tjenester gir informasjon om foreldreveiledningsprogrammer som dere tilbyr? - Er det noen foreldreveiledningsprogrammer som er mer/mindre aktive enn andre? - Er det noen foreldreveiledningsprogrammer som ikke benyttes eller ikke er aktive per nå? Hvorfor?	
Kan dere si noe om kjønnsfordelingen i deltakelse i foreldreveiledningstilbud som dere tilbyr? - Opplever dere at det er jevn fordeling mellom mødre og fedre? Hva tror dere dette skyldes?	
Hvem samarbeider om å tilby foreldreveiledning i kommunen? - Hvordan opplever dere samarbeidet mellom tjenestene? - Opplever dere at dere har kjennskap til hvilke foreldreveiledningstilbud andre tjenester tilbyr? - Er det satt av tid til å koordinere/ møtes på tvers av tjenester som tilbyr foreldreveiledning i kommunen?	
Hvordan gir dere informasjon til foreldre om foreldreveiledningsprogram som er åpne for alle foreldre? - Hvordan rekrutterer dere foreldre til deltakelse?	
Hvor og når gjennomfører dere foreldreveiledning/foreldreveiledningsprogrammer? - Kveldstid/dagtid? - I egne lokaler/andres lokaler?	
Til ansatte/ledere som også har ansvar for introduksjonsprogrammet i kommunen:	

Hvordan integrerer dere foreldreveiledning i introduksjonsprogrammet? - 12 timers foreldreveiledningsprogram (ICDP), 4 timers foreldrekurs, annet?	
Hvordan opplever dere at foreldreveiledning er pålagt opp mot andre forebyggende tiltak? - jf. Barnevernsreformen? - Hvorfor/hvorfor ikke?	
Tilbyr deres tjeneste noen lavterskeltilbud som en del av det foreldrestøttende arbeidet?	
Har dere samarbeid med frivillige organisasjoner i forbindelse med lavterskeltilbud? - Hvis ja: hva går samarbeidet ut på? - Hvordan opplever dere samarbeidet?	
Har dere samarbeid med trossamfunn i forbindelse med lavterskeltilbud? - Hvis ja: hva går samarbeidet ut på? - Hvordan opplever dere samarbeidet?	
Kunnskap	
Opplever du at ledere og ansatte i deres tjeneste har kunnskap om foreldrestøttende arbeid med vekt på foreldreveiledning? - Hvis ja: på hvilken måte? - Hvis nei: hvorfor ikke?	
Opplever du at det er behov for mer kunnskap om foreldreveiledning blant ledere og ansatte i deres tjeneste? - Hvis ja: på hvilke områder?	
Hvor får ansatte og ledere i deres tjeneste kunnskapen de benytter fra?	
Kjennskap og bruk av ressurser	
Tar deres tjeneste i bruk noen ressurser fra Bufdir i valg av foreldreveiledningstilbud til foreldre? - Hvorfor/hvorfor ikke? - Hvis ja: Hvilke? - <i>Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid?</i> o <i>Hvordan oppleves ressursen?</i> - <i>Foreldrehverdag.no?</i> o <i>Hvordan oppleves ressursen?</i>	
Har dere kjennskap til Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid? - Hvordan ble dere kjent med ressursen? - Hvordan og til hva brukes ressursen til i deres tjeneste? - Hvordan opplever dere ressursen?	
Har dere kjennskap til foreldrehverdag.no? - Hvordan ble dere kjent med ressursen? - Hvordan og til hva brukes ressursen til i deres tjeneste?	

- Hvordan opplever dere ressursen?	
Finansiering	
Hvordan finansieres det foreldrestøttende arbeidet med fokus på foreldreveiledning i deres tjeneste? - I kommunens budsjett? - Gjennom tilskuddsordning? I så fall hvilke(n)? - Hvorfor har dere valgt disse tilskuddsordningene? - Er det forskjell i finansiering mellom tiltak? - Hvem bestemmer hvilke midler og hvor mye som skal benyttes til hva?	
Er det satt av dedikerte stillinger til det foreldrestøttende arbeidet og foreldreveiledning i deres tjeneste? - Hvis ja: hvor store stillinger/hvor mange årsverk (deltid/heltid)? Hvorfor har dere gjort det slik? - Hvis nei: hvorfor ikke?	
Strategisk tilnærming til foreldreveiledning	
Hvordan velger deres tjeneste ut ulike typer foreldreveiledning/ foreldreveiledningsprogrammer til foreldre? - Hva er begrunnelse for valget/valgene?	
Har dere en felles plan/strategi for kommunen på hvilken foreldreveiledning/ foreldreveiledningsprogrammer dere ønsker å tilby? - Hvorfor/hvorfor ikke?	
Opplever du at din tjeneste har et tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til foreldre med ulike behov? - Hvis ja: på hvilken måte? - Hvis nei: hva opplever du mangler?	
Erfaringer, utfordringer og suksessfaktorer	
Har det vært noen endringer i hvordan dere har arbeidet med foreldrestøtte/foreldreveiledning de siste årene (fra 2018 og frem til nå)? - Hvis ja: hva skyldes dette? - Hvis nei: hvorfor ikke? - <i>Følg opp med spørsmål om foreldreveiledningsprogrammer spesifikt</i>	
Hva opplever du er hovedutfordringene i det foreldrestøttende arbeidet og foreldreveiledningsarbeidet i deres tjeneste i dag?	
Hva opplever du er suksessfaktorer for å lykkes med foreldreveiledning i deres tjeneste? - Hva opplever du er suksessfaktorene for å lykkes med foreldreveiledning som helhet i deres kommune?	
Avslutning	

Hva er det viktigste vi har snakket om i dag?	
Er det noe mer du ønsker å si om dette temaet som du ikke har fått sagt?	
Har dere noen gode råd til hva statlige myndigheter kan gjøre for å fremme det foreldrestøttende arbeidet?	
Tusen takk for gode innspill! Ta gjerne kontakt i ettertid hvis du har spørsmål eller kommer på noe du vil legge til 😊	

8.3 Spørreskjemaer

Spørreskjema til kommunedirektører

Velkommen til undersøkelsen om foreldrestøttende arbeid i kommunene

Rambøll kartlegger, på oppdrag for Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, (Bufdir), foreldrestøttende arbeid i kommunene med særlig fokus på foreldreveiledning i kommunale tjenester.

Formål med undersøkelsen

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i:

Status for foreldrestøttende arbeid (foreldreveiledning) i norske kommuner. Hvordan kommuner jobber med foreldreveiledning på ulike forebyggende nivåer: universelt nivå (alle foreldre), selektivt nivå og indikativt nivå (foreldre med særlige behov). Hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med å ha en bredde av foreldrestøttende tilbud i kommunene.

Praktisk gjennomføring

Denne undersøkelsen skal kartlegge kommuners praksis rundt foreldrestøttende arbeid. Vi vil først stille deg spørsmål om praksis i din tjeneste knyttet foreldreveiledning, finansiering, samt kjennskap og bruk av nettressurser. Vi vil også spørre om kunnskapsbehov, samarbeidsstrukturer i kommunen, og lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, før vi til slutt stille noen avsluttende spørsmål.

Undersøkelsen tar cirka **10 minutter** å gjennomføre. Du beveger deg frem og tilbake i spørreskjema ved å trykke på "Neste" og "Forrige" nederst på siden. Svarene dine lagres fortløpende. Det innebærer at du kan gå ut av besvarelsen din uten å fullføre, for senere å komme inn igjen der du slapp. Når du er ferdig med undersøkelsen, har du imidlertid ikke mulighet til å redigere i svaret ditt.

Bruk av data

Bufdir er behandlingsansvarlig, mens Rambøll Management Consulting er databehandler i denne undersøkelsen. I rapporten, som vil være sluttproduktet, vil det ikke være mulig å identifisere enkeltindivider.

Lagring av data

Dataene fra din besvarelse vil være lagret i Rambølls interne og sikre systemer så lenge de er relevante for prosjektgjennomføringen. Ved prosjektets slutt vil Rambøll slette direkte identifiserende personopplysninger. Datasett fra undersøkelsen vil overleveres Bufdir.

For å **starte din besvarelse**, trykk på "Neste" nederst på siden.

For å **se hele spørreskjema**, før du besvarer, kan du trykke på printer-ikonet:

FØRST NOEN DEFINISJONER

Hva er foreldrestøttende arbeid og foreldreveiledning?

Foreldrestøttende arbeid inkluderer alle typer støtte som hjelper foreldre i foreldrerollen og bidrar til barns positive utvikling. Dette kan være både uformell støtte fra familie og sosiale nettverk, praktisk hjelp i hjemmet til foreldreveiledningsprogrammer i grupper i kommunale

tjenester.

Foreldreveiledning i denne undersøkelsen refererer hovedsakelig til:

Gruppeveiledning til foreldre basert på kunnskapsbaserte (strukturerte/manualbaserte) foreldreveiledningsprogrammer. Veiledning gjennomført av sertifiserte veiledere/fagpersoner i en spesifikk metode/program. Gruppeveiledning som er tilpasset foreldres og barns situasjon og behov, og «leveres» på ulike forebyggingsnivå.

1. Til foreldre flest, universelt (som regel på helsestasjon/barnehage etc.)
2. Til foreldre som har særlige utfordringer på selektivt eller indikativt nivå (som regel i barnevernstjenesten)

Veiledningen kan også gis individuelt.

Samlivskurs kan også gis som foreldrestøtte.

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring, som kan være en del av kommunens totale foreldrestøttende arbeid. Eksempler: Åpne møteplasser som foreldreforhåp eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage.

Hva er avgrensningene i denne undersøkelsen?

Fokus i undersøkelsen:

Foreldrestøttende arbeid med særlig fokus på kunnskapsbasert foreldreveiledning i grupper eller individuelt, som tilbys og gjennomføres i helsestasjon, barnevern, og eventuelt andre kommunale tjenester. Enkelte spørsmål om lavterskeltiltak.

Undersøkelsen omfatter ikke:

Økonomiske støtteordninger til foreldre som barnetrygd og kontantstøtte. Tjenester kommunene er lovpålagt å tilby, som: Ordinært helsestasjonstilbud som samtaler med alle foreldre jf. helsestasjonsprogrammet. Gratis tannlegetjenester.

BAKGRUNNsspørsmål

Vi starter først med noen bakgrunnsspørsmål.

Hvilken rolle har du/dere som besvarer denne spørreundersøkelsen?

- (1) q Kommunedirektør
- (2) q Rådmann
- (3) q Oppvekstsjef
- (4) q Kommunalsjef oppvekst
- (5) q Kommunalsjef barn, unge og familie
- (6) q Kommunalsjef helse
- (7) q Administrasjonssjef
- (8) q Koordinator
- (9) q Andre – vennligst spesifiser: _____
- (99) q Vet ikke

KOMMUNAL ORGANISERING

Videre er vi interessert i kommunens organisering av det foreldrestøttende arbeidet.

Hvem i kommunen har ansvar for å følge opp og koordinere det foreldrestøttende arbeidet?

- (1) ☐ m Kommunedirektør
- (2) ☐ m Rådmann
- (3) ☐ m Oppvekstsjef
- (4) ☐ m Kommunalsjef oppvekst
- (5) ☐ m Kommunalsjef barn, unge og familie
- (6) ☐ m Kommunalsjef helse
- (7) ☐ m Administrasjonssjef
- (8) ☐ m Koordinator
- (9) ☐ m Andre – vennligst spesifiser: _____
- (99) ☐ m Vet ikke

Hvilke av kommunens planer er foreldreveiledning inkludert i?

Du kan velge flere alternativer.

- (1) ☐ q Kommuneplanens samfunnsdel
- (2) ☐ q Kommuneplanens arealdel
- (3) ☐ q Egen plan for folkehelse
- (4) ☐ q Planer for oppvekst
- (5) ☐ q Planer innen helse/sosial
- (6) ☐ q Planer for utdanning
- (7) ☐ q Økonomi/handlingsprogram
- (8) ☐ q Forebyggende plan for omsorgssvikt og atferdsvansker
- (9) ☐ q Planer for frivillighet
- (10) ☐ q Andre planer som er relevante for kommunens forebyggende arbeid for å fremme gode oppvekstvilkår, vennligst fyll inn: _____
- (11) ☐ q Foreldreveiledning er ikke inkludert i noen av kommunens planer
- (99) ☐ q Vet ikke

KOMMUNAL ORGANISERING

Foreldreveiledning i denne undersøkelsen refererer hovedsakelig til:

Gruppeveiledning til foreldre basert på kunnskapsbaserte (strukturerte/manualbaserte) foreldreveiledningsprogrammer. Veiledning gjennomført av sertifiserte veiledere/fagpersoner i en spesifikk metode/program. Gruppeveiledning som er tilpasset foreldres og barns situasjon og behov, og «leveres» på ulike forebyggingsnivå. Til foreldre flest, universelt (som regel på helsestasjon/barnehage etc.) Til foreldre som har særlige utfordringer på selektivt eller indikativt nivå (som regel i barnevernstjenesten). Veiledningen kan også gis individuelt. Samlivskurs kan også gis som foreldrestøtte.

Hvilke tjenester i kommunen tilbyr og gjennomfører foreldreveiledning?

Du kan velge flere alternativer.

- (1) ☐ q Helsestasjon
- (2) ☐ q Barnevernstjenesten
- (3) ☐ q Skolehelsetjenesten
- (4) ☐ q Skole
- (5) ☐ q Barnehage

- (6) q Flyktningetjenesten
- (7) q Pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT)
- (8) q Barne- og ungdomsspyskiatrien (BUP)
- (9) q Barne- og familietjenesten
- (10) q Psykolog
- (11) q Familiesenteret
- (12) q Kvalifiseringstjenesten
- (13) q Rus- og psykisk helsetjeneste
- (14) q NAV
- (15) q Spesialisthelsetjenesten
- (16) q Andre – vennligst spesifiser: _____
- (99) q Vet ikke

Gjennomfører kommunen foreldreveiledning som en del av introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger?

- (1) m Ja, vi tilbyr 12 timers foreldreveiledningsprogram (ICDP)
- (2) m Ja, vi tilbyr 4 timers foreldrekurs
- (3) m Annet - vennligst spesifiser: _____
- (4) m Nei
- (99) m Vet ikke

Hvor enig er du i følgende påstander:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Foreldreveiledning er en viktig del av det lovpålagte forebyggende arbeidet i vår kommune	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår kommune jobber vi forebyggende med alle foreldre i kommunen	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldreveiledning er forankret i ledelsen i kommunen	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Ledere i vår kommune har god oversikt over hvilke tjenester som tilbyr foreldreveiledning i vår kommune	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

FINANSERING

Spørsmålene under handler om kommunens finansiering av foreldreveiledning. Hvordan finansierer kommunen foreldreveiledning?

Midler satt av i kommunebudsjettet	_____
Tilskuddsmidler fra Bufdir sin tilskuddsordning "Tilskudd til foreldrestøttende tiltak"	_____
Midler fra andre tilskuddsordninger fra Bufdir	_____
Midler fra Helsedirektoratet via fylkeskommunene «Tiltaksutvikling innen program for folkehelsearbeid i kommunene»	_____
Midler fra tilskuddsordningen Styring og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten	_____
Andre midler	_____
SUM	

Dersom kommunen finansierer foreldreveiledning på andre måter - vennligst spesifiser:

ORGANISERING

Spørsmålet under handler om organisering av kommunens foreldrestøttende arbeid

Hvordan har dere organisert stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din kommune?

- (1) m Som dedikerte stillinger (hele årsverk)
- (2) m Som del av etablerte stillinger (deltid)
- (3) m Både som dedikerte stillinger (hele årsverk) og som del av etablerte stillinger (deltid)
- (4) m Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid
- (99) m Vet ikke

ORGANISERING

Du svarte at stillingene som jobber med foreldreveiledning i kommunen helt eller delvis er organisert som dedikerte stillinger.

Hvor mange årsverk er satt av til foreldreveiledning i kommunen?

- (1) m 20 eller mer
- (2) m 11 - 20
- (3) m 6-10
- (4) m 1-5
- (5) m Ingen
- (99) m Vet ikke

FINANSIERING

Du svarte "Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid".

Hvordan/hvor er stillingene som jobber direkte med foreldrestøttende arbeid i kommunen organisert?

SAMARBEID

Spørsmålene under handler om samarbeid om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sektorer i kommunen.

Hvor enig er du i følgende påstander:

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
Vi har et godt samarbeid om foreldreveiledning på	(5) m	(4) m	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

tvers av tjenester/sektorer i kommunen									
Samarbeidet om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sektorer i kommunen bidrar til at tilbudet til foreldrene styrkes	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1) m (99) m
Samarbeidet om foreldreveiledning bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1) m (99) m

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring. Eksempler: Åpne møteplasser som foreldrefé eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage

Tilbyr din kommune lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

- (1) m Ja
- (2) m Nei
- (3) m Vet ikke

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Du svarte "ja" på spørsmål om kommunen tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte.

Hvilke typer lavterskeltiltak innen foreldrestøtte tilbyr din kommune?

AVSLUTNING

Hva opplever kommunen som hovedutfordringer med arbeidet med foreldreveiledning?

Hva mener du er suksessfaktorer for å lykkes med foreldreveiledning?

FORESPØRSEL OM Å DELTA I INTERVJU OM KOMMUNENS FORELDRESTØTTENDE ARBEID

Som del av prosjektet gjennomfører vi også kvalitative intervjuer med totalt 15 kommuner. Dette omfatter intervju med kommunedirektør og/eller personen som er ansvarlig for foreldrestøttende arbeid i kommunen, ledere og ansatte i relevante tjenester. Intervjuene er viktige bidrag inn i prosjektet som utdypende informasjon om kommuners foreldrestøttende arbeid.

Har dere lyst og mulighet til å bli med i denne undersøkelsen og hjelpe oss å koordinere intervju med ledere for relevante tjenester?

Hvis ja, vennligst skriv inn din e-postadresse så tar vi kontakt med dere om det blir relevant:

Takk for din besvarelse! Dine svar er nå lagret, og du kan gå ut av undersøkelsen ved å trykke på "Avslutt" eller ved å lukke vinduet.

Takk for at du har tatt deg tid til å bidra med informasjon om kommunens foreldrestøttende arbeid!

Spørreskjema til ledere helsestasjoner

Velkommen til undersøkelsen om foreldrestøttende arbeid i kommunene

Rambøll kartlegger, på oppdrag for Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet, (Bufdir), foreldrestøttende arbeid i kommunene med særlig fokus på foreldreveiledning i kommunale tjenester.

Formål med undersøkelsen

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i:

Status for foreldrestøttende arbeid (foreldreveiledning) i norske kommuner. Hvordan kommuner jobber med foreldreveiledning på ulike forebyggende nivåer: universelt nivå (alle foreldre), selektivt nivå og indikativt nivå (foreldre med særlige behov). Hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med å ha en bredde av foreldrestøttende tilbud i kommunene.

Praktisk gjennomføring

Denne undersøkelsen skal kartlegge kommuners praksis rundt foreldrestøttende arbeid. Vi vil først stille deg spørsmål om praksis i din tjeneste knyttet foreldreveiledning, finansiering, samt kjennskap og bruk av nettressurser. Vi vil også spørre om kunnskapsbehov, samarbeidsstrukturer i kommunen, og lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, før vi til slutt stiller noen avsluttende spørsmål.

Undersøkelsen tar cirka **12 minutter** å gjennomføre. Du beveger deg frem og tilbake i spørreskjema ved å trykke på "Neste" og "Forrige" nederst på siden. Svarene dine lagres fortløpende. Det innebærer at du kan gå ut av besvarelsen din uten å fullføre, for senere å komme inn igjen der du slapp. Når du er ferdig med undersøkelsen, har du imidlertid ikke mulighet til å redigere i svaret ditt.

Bruk av data

Bufdir er behandlingsansvarlig, mens Rambøll Management Consulting er databehandler i denne undersøkelsen. I rapporten, som vil være sluttproduktet, vil det ikke være mulig å identifisere enkeltindivider.

Lagring av data

Dataene fra din besvarelse vil være lagret i Rambølls interne og sikre systemer så lenge de er relevante for prosjektgjennomføringen. Ved prosjektets slutt vil Rambøll slette direkte identifiserende personopplysninger. Datasett fra undersøkelsen vil overleveres Bufdir.

For å **starte din besvarelse**, trykk på "Neste" nederst på siden.

For å **se hele spørreskjema**, før du besvarer, kan du trykke på printer-ikonet:

FØRST NOEN DEFINISJONER

Hva er foreldrestøttende arbeid og foreldreveiledning?

Foreldrestøttende arbeid inkluderer alle typer støtte som hjelper foreldre i foreldrerollen og bidrar til barns positive utvikling. Dette kan være både uformell støtte fra familie og sosiale nettverk, praktisk hjelp i hjemmet til foreldreveiledningsprogrammer i grupper i kommunale tjenester.

Foreldreveiledning i denne undersøkelsen refererer hovedsakelig til:

Gruppeveiledning til foreldre basert på kunnskapsbaserte (strukturerte/manualbaserte) foreldreveiledningsprogrammer. Veiledning gjennomført av sertifiserte veiledere/fagpersoner i en spesifikk metode/program. Gruppeveiledning som er tilpasset foreldres og barns situasjon og behov, og «leveres» på ulike forebyggingsnivå:

1. Til foreldre flest, universelt (som regel på helsestasjon/barnehage etc.
2. Til foreldre som har særlige utfordringer på selektivt eller indikativt nivå (som regel i barnevernstjenesten)

Veiledningen kan også gis individuelt.

Samlivskurs kan også gis som foreldrestøtte.

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring, som kan være en del av kommunens totale foreldrestøttende tilbud. Eksempler:

Åpne møteplasser som foreldreforhåp eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage.

Hva er avgrensningene i denne undersøkelsen?

Fokus i undersøkelsen:

Foreldrestøttende arbeid med særlig fokus på kunnskapsbasert foreldreveiledning i grupper eller individuelt, som tilbys og gjennomføres i helsestasjon, barnevern, og eventuelt andre kommunale tjenester. Enkelte spørsmål om lavterskeltiltak.

Undersøkelsen omfatter ikke:

Økonomiske støtteordninger til foreldre som barnetrygd og kontantstøtte. Tjenester kommunene er lovpålagt å tilby, som: Ordinært helsestasjonstilbud som samtaler med alle foreldre jf. helsestasjonsprogrammet. Gratis tannlegetjenester.

PRAKSIS I TJENESTEN

Vi skal først se nærmere på praksis i tjenesten. Disse spørsmålene handler om hvilke former for familieveiledning og samlivstiltak din tjeneste tilbyr, rekruttering og henvisning til andre tjenester.

Hvilke(n) type(r) foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak tilbyr din tjeneste?

Kryss av for alle relevante tiltak.

- (4) ☐ q Bryt voldsarven
- (5) ☐ q Bufferkurs
- (6) ☐ q Child-Parent Psychotherapy (CPP)
- (7) ☐ q COS I (intervention)
- (8) ☐ q COS P (Parenting) (circle of Security)
- (9) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) førskole
- (10) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) skole
- (11) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) universal
- (12) ☐ q Du og jeg og ADHD
- (13) ☐ q Du og jeg og vi to /nyfamiliens muligheter
- (14) ☐ q Emosjonsfokusert foreldreveiledning
- (15) ☐ q Emosjonsfokusert parterapi
- (16) ☐ q Familien i fokus (FIF)
- (17) ☐ q Familiepartner
- (18) ☐ q Familieråd
- (35) ☐ q Familieveiledning for småbarnsforeldre gjennom Lykkeligbarndom.no

- (68) q Familieveiledning i Grunnmodell for hjelpetiltak
- (19) q Flexid for familier
- (20) q Foreldrekompasset
- (21) q Foreldrekurs med Marco Elfasadi
- (22) q Foreldrepakken til Stine Sofie
- (23) q Fortsatt foreldre
- (24) q Funksjonell familieterapi (FFT), nå Relasjonell familieterapi (RFT)
- (25) q Glenne familieprogram
- (26) q Godt samliv
- (27) q Hold meg - slipp meg
- (28) q Homestart- familiekontakten
- (29) q Hva med meg
- (30) q Hva med oss
- (31) q ICDP International child development programme
- (69) q ICDP for ungdom
- (70) q ICDP i introduksjonsprogram
- (32) q Kognitiv terapi
- (33) q Kompetente foreldre
- (34) q Littsint.no
- (36) q LØFT
- (37) q Mamma mia (nettbasert program)
- (38) q Marte Meo videofeedback of infant -parent interaction (vipi)
- (39) q MIM (Marschak Interaction Method)
- (40) q Motherhood - mor i nytt land
- (41) q Motiverende intervju
- (42) q Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect (MST-CAN)
- (43) q Multisystemisk Terapi (MST)
- (44) q Narrativ tilnærming til familieterapi
- (45) q Navigatørenes samlivskurs
- (46) q Newborn Behavior Observation (NBO)
- (48) q Parenthood, Motherhood og Parenthood Rus
- (49) q Pip-klubben
- (50) q PMTO Parent Management training oregonmodellen (PMTO)
- (51) q Prep samlivskurs (prevention and relationship- enhancement Program)
- (52) q Psykoedukativ flerfamiliegrupper
- (53) q Psykologisk førstehjelp
- (54) q PYC - Parenting Young Children
- (55) q Sammen på vei (tidligere familie for første gang/ Nurse family partnership)
- (56) q Samspillsmetoden dialog
- (57) q SIBS
- (58) q Smarte foreldre
- (59) q Standardversjonen
- (60) q TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko)
- (61) q Treatment foster care Oregon TFCO
- (62) q Trygg base
- (63) q Tuning into kids
- (64) q Tuning into Teens (TINT)
- (65) q Working Model of the Child Interview (WMCI)
- (66) q Annet – vennligst spesifiser _____
- (67) q Vi tilbyr ikke foreldreveiledning eller forebyggende samlivstiltak

PRAKSIS I TJENESTEN

Blant typene foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak din tjeneste tilbyr: Hvor ofte gjennomføres de ulike?

	Ofte	Av og til	Sjelden	Vet ikke
Bryt voldsarven	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Bufferkurs	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Child-Parent Psychotherapy (CPP):	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
COS I (intervention	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
COS P (Parenting) (circle of Security)	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
De Utrolige Årene (DUÅ) førskole	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
De Utrolige Årene (DUÅ) skole	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
De Utrolige Årene (DUÅ) universal	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Du og jeg og ADHD	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Du og jeg og vi to /nyfamiliens muligheter	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Emosjonsfokusert foreldreveiledning	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Emosjonsfokusert parterapi	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Familien i fokus (FIF)	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Familiepartner	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

Familieråd	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Familieveiledning i Grunnmodell for hjelpetiltak	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Familieveiledning for småbarnsforeldre gjennom Lykkeligbarndom.no	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Flexid for foreldre	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Foreldrekompasset	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Foreldrekurs med Marco Elfasadi	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Foreldrepakken til Stine Sofie	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Fortsatt foreldre	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Funksjonell familieterapi (FFT), nå Relasjonell familieterapi (RFT)	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Glenne familieprogram	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Godt samliv	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Hold meg - slipp meg	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Homestart- familiekontakten	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Hva med meg	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Hva med oss	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
ICDP International child development programme	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

ICDP for ungdom	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
ICDP i introduksjonsprogram	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Kognitiv terapi	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Kompetente foreldre	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Littsint.no	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
LØFT	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Mamma mia (nettbasert program)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Marte Meo videofeedback of infant -parent interaction (vipi)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
MIM (Marschak Interaction Method)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Motherhood - mor i nytt land	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Motiverende intervju	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect (MST-CAN)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Multisystemisk Terapi (MST):	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Narrativ tilnærming til familierapi	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Navigatørenes samlivskurs	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Newborn Behavior Observation (NBO):	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Parenthood, Motherhood og Parenthood Rus	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Pip-klubben	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
PMTO Parent Management training oregonmodellen (PMTO)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Prep samlivskurs (prevention and relationship-enhancement Program)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Psykoedukativ flerfamiliegrupper	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Psykologisk førstehjelp	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
PYC - Parenting Young Children	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Sammen på vei (tidligere familie for første gang/ Nurse family partnership)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Samspillsmetoden dialog	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
SIBS	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Smarte foreldre	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Standardversjonen	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko)	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Treatment foster care Oregon TFCO	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Trygg base	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Tuning into kids	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Tuning into Teens (TINT)	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Working Model of the Child Interview (WMCI)	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

PRAKSIS I TJENESTEN

Tilbyr din tjeneste foreldreveiledning digitalt til foreldre? (uten fysisk oppmøte)

- (1) m Ja
 (2) m Nei
 (99) m Vet ikke

Hvordan rekrutterer din tjeneste foreldre til deltakelse i foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak som er åpne for alle foreldre?

Du kan svare flere alternativer.

- (1) q Informasjon på kommunens nettsider
 (2) q Gjennom nettverk og samarbeid
 (3) q Seminar og lignende
 (4) q Fysiske møter med foreldrene/muntlig
 (5) q Via direkte kontakt via e-post/telefon
 (6) q Fysiske plakater
 (7) q Annet - vennligst spesifiser: _____
 (99) q Vet ikke

Hvorvidt henviser dere foreldre til disse ulike tjenestene:

	Ja	Nei	Vet ikke
Henviser dere foreldre til foreldreveiledning tilbudt av barnevernstjenesten?	(1) m	(2) m	(99) m
Henviser dere foreldre til familievernnet for støtte og veiledning?	(1) m	(2) m	(99) m
Henviser dere foreldre til familietjenesten?	(1) m	(2) m	(99) m

FINANSIERING

Spørsmålene under handler om tjenestens finansiering av foreldreveiledning.

Hvordan finansierer din tjeneste foreldreveiledning?

Midler satt av i kommunebudsjettet til din tjeneste	_____
Midler fra Bufdir sin tilskuddsordning "Tilskudd til foreldrestøttende tiltak"	_____
Midler fra andre tilskuddsordninger fra Bufdir	_____
Midler fra Helsedirektoratet via fylkeskommunene "Tiltaksutvikling innen program for folkehelsearbeid i kommunene"	_____
Midler fra tilskuddsordningen Styring og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten	_____
Andre midler	_____
SUM	

Dersom tjenesten din finansierer foreldreveiledning på andre måter - vennligst spesifiser:

ORGANISERING

Spørsmålet under handler om tjenestens organisering av foreldreveiledning.

Hvordan har dere organisert stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste?

- (1) m Som dedikerte stillinger (hele årsverk)
- (2) m Som del av etablerte stillinger (deltid)
- (3) m Både som dedikerte stillinger (hele årsverk) og som del av etablerte stillinger (deltid)
- (4) m Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid
- (99) m Vet ikke

ORGANISERING

Du svarte at "ja" på at stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste helt eller delvis er organisert som dedikerte stillinger.

Hvor mange årsverk er satt av til foreldreveiledning i din tjeneste?

- (1) m 20 eller mer
- (2) m 11 - 20
- (3) m 6-10
- (4) m 1-5
- (5) m Ingen
- (99) m Vet ikke

ORGANISERING

Du svarte "Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid".

Hvordan/hvor er stillingene som jobber direkte med foreldrestøttende arbeid i din tjeneste organisert?

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - FORELDREHVERDAG.NO

Foreldrehverdag.no (Foreldrehverdag.no (Bufdir)) er en nettressurs utviklet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Nettressursen tilbyr faglig baserte råd til foreldre med barn i ulike aldersgrupper, fra spedbarn til ungdom. Målet er å styrke forholdet mellom foreldre og barn ved å gi innsikt i barns utvikling og veiledning om hvordan man kan støtte dem i hverdagen.

Hvor enig er du i følgende påstander om foreldrehverdag.no?

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
Jeg har god kjennskap til foreldrehverdag.no	(5) m	(4) m	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Jeg opplever at ansatte i min tjeneste som arbeider med målgruppen foreldre og barn kjenner til foreldrehverdag.no	(5) m	(4) m	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

Jeg bruker foreldrehverdag.no til følgende:

- (1) q Som en anbefalt kunnskapsside for foreldre
- (2) q Oppslagsverk
- (3) q Annet - vennligst spesifiser: _____
- (4) q I min kommune brukes ikke foreldrehverdag.no

Ansatte i min tjeneste bruker foreldrehverdag.no til følgende:

- (1) q Som en anbefalt kunnskapsside for foreldre
- (2) q Oppslagsverk
- (3) q Annet - vennligst spesifiser: _____
- (4) q I min kommune brukes ikke foreldrehverdag.no

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - BUFDIRS NETTRESSURS FOR FORELDRESTØTTENDE ARBEID

Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid (Bufdir.no - Foreldrestøtte) er Bufdir sin samleside for foreldrestøttende arbeid.

Nettressursen tilbyr faglig støtte for ansatte og ledere i kommuner som ønsker å styrke det foreldrestøttende arbeidet i ulike tjenester. Nettressursen gir beskrivelse av metoder, hjelpetiltak og programmer som kommunene, ulike tjenester og frivillig sektor kan ta i bruk. Hensikten er ikke å fortelle hvilke tiltak en kommune skal tilby, men å gjøre det enklere å vite hva man kan velge.

Hvor enig er du i følgende påstander om Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid:

	Helt enig	Enig	Verken enig eller uenig	Uenig	Helt uenig	Vet ikke
Jeg har god kjennskap til Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid	(5) m	(4) m	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m
Jeg opplever at ansatte i min tjeneste som arbeider med målgruppen foreldre og barn kjenner til Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid	(5) m	(4) m	(3) m	(2) m	(1) m	(99) m

Jeg bruker Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til følgende:

- (1) q Ved søknad om statlige tilskuddsmidler
- (2) q Til å få oversikt over foreldrestøttende tiltak
- (3) q Til å velge riktig foreldrestøttende tiltak utfra foreldrenes behov
- (4) q Kunnskapskilde
- (5) q Annet - vennligst spesifiser: _____
- (6) q Bufdirs nettressurs brukes ikke

I min tjeneste bruker ansatte Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til følgende:

- (1) q Ved søknad om tilskuddsmidler
- (2) q Til å få oversikt over foreldrestøttende tiltak
- (3) q Til å velge riktig foreldrestøttende tiltak utfra foreldrenes behov
- (4) q Kunnskapskilde
- (5) q Annet - vennligst spesifiser: _____
- (6) q Bufdirs nettressurs brukes ikke

BEHOV FOR KUNNSKAP OM FORELDREVEILEDNING

Spørsmålene under handler om deres behov for kunnskap om foreldreveiledning.

Vennligst svar på følgende spørsmål:

	Ja	Nei	Vet ikke
Har du som leder behov for mer kunnskap om ulike foreldreveiledningsprogrammer/-tilbud?	(1) m	(2) m	(99) m
Har ansatte i din tjeneste behov for mer kunnskap om foreldreveiledningsprogrammer/-tilbud?	(1) m	(2) m	(99) m
Har din tjeneste fått opplæring i Tidlig inn-opplæringsprogrammet?	(1) m	(2) m	(99) m

BEHOV FOR KUNNSKAP OM FORELDREVEILEDNING

Du svarte "ja" på at du som leder har behov for mer kunnskap om foreldreveiledning.

Hvilken kunnskap om foreldreveiledning har du behov for?

Du svarte "ja" på at ansatte i din tjeneste har behov for mer kunnskap om foreldreveiledning.

Hvilken kunnskap om foreldreveiledning har de behov for?

VALG AV FORELDREVEILEDNINGSTILBUD

Spørsmålene under handler om valg av foreldreveiledningstilbud.

Hvor enig er du i følgende påstander om valg av foreldreveiledningstilbud?

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på foreldrenes behov	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på tilgjengelig sertifisering hos de ansatte	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på at de er evaluert og forskningsbasert	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på tjenestenes kapasitet	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på at de tilbys av andre kommunale tjenester, frivillige organisasjoner, trossamfunn eller private aktører	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

VALG AV FORELDREVEILEDNINGSTILBUD

Spørsmålene under handler om valg av foreldreveiledningstilbud.

Hvor enig er du i følgende påstander:**Vår kommune har totalt sett tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til ...**

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Foreldre med minoritetsbakgrunn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med sped- og småbarn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med store barn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med ungdom	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med psykiske vansker	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med skadelig rusmiddelbruk	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Fosterforeldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Enslige foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Adoptivforeldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med høy konflikt og bruk av vold	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Foreldre med økonomiske utfordringer/svak tilknytning til arbeidslivet	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Likekjønnede foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Hvis andre: vennligst skriv inn under

SAMARBEID

Spørsmålene under handler om samarbeid om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sectorer i kommunen.

I vår tjeneste samarbeider vi med andre tjenester/sectorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning

- (1) m Ja
 (2) m Nei
 (99) m Vet ikke

Hvor enig er du i følgende påstander om samarbeid om foreldreveiledning:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Vi har et godt samarbeid om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sectorer i kommunen	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Samarbeidet om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sectorer i kommunen bidrar til	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

at det helhetlige tilbudet til foreldrene styrkes

Samarbeidet om foreldreveiledning bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
--	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	-----	---	------	---

SAMARBEID

Du svarte "ja" på at din tjeneste samarbeider med andre tjenester/sektorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning.

Hvilke tjenester/sektorer samarbeider dere med om å gjennomføre foreldreveiledning?

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring. Eksempler: Åpne møteplasser som foreldreforstell eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage

Tilbyr din tjeneste lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

- (1) m Ja
(2) m Nei
(99) m Vet ikke

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Du svarte "ja" på at din tjeneste tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte.

Hvilke typer lavterskeltiltak innenfor foreldrestøtte tilbyr din tjeneste?

I vår tjeneste samarbeider vi med frivillige organisasjoner og/eller trossamfunn for å tilby lavterskeltiltak innen foreldrestøtte

- (1) m Ja, frivillige organisasjoner
- (2) m Ja, trossamfunn
- (3) m Ja, både frivillige organisasjoner og trossamfunn
- (4) m Nei
- (99) m Vet ikke

AVSLUTNING

Hva opplever din tjeneste som hovedutfordringer med arbeidet med foreldreveiledning?

Hva mener du er suksessfaktorer for å lykkes med foreldreveiledning?

Takk for din besvarelse! Dine svar er nå lagret, og du kan gå ut av undersøkelsen ved å trykke på "Avslutt" eller ved å lukke vinduet. Takk for at du har tatt deg tid til å bidra med informasjon om kommunens foreldrestøttende arbeid!

Spørreskjema til ledere kommunalt barnevern

VELKOMMEN TIL UNDERSØKELSEN OM BUFDIRS DIGITALE PRODUKTER OG KOMMUNENES ARBEID MED FORELDRESTØTTENDE TILTAK

Rambøll kartlegger, på oppdrag for Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet (Bufdir), status på det foreldrestøttende arbeidet med fokus på foreldreveiledning. Foreldrestøttende arbeid er omtalt i barnevernsloven kapittel 3 om hjelpetiltak.

FORMÅLET MED UNDERSØKELSEN

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i disse tre områdene fra barnevernets perspektiv. Besvarelsene skal brukes til å utvikle Bufdirs støtte til det kommunale barnevernet, både ledere og ansatte og kan dermed komme til nytte for deg senere.

PRAKTISK GJENNOMFØRING

Du kan til enhver tid gå ut av undersøkelsen, for å gå inn igjen på et senere tidspunkt og fullføre besvarelsen din. Du kommer tilbake til der du slapp, og de svarene du allerede har avgitt, er lagret. Husk å sette av god tid til å gjennomføre besvarelsen din! For å gå til første undersøkelse, trykk på **"Neste"** nederst på siden.

For å **starte din besvarelse**, trykk på "Neste" nederst på siden.

For å **se hele spørreskjema**, før du besvarer, kan du trykke på printer-ikonet:

UNDERSØKELSEN OM FORELDRESTØTTENDE ARBEID I KOMMUNENE

Formålet med undersøkelsen er å få bedre innsikt i:

Status for foreldrestøttende arbeid (foreldreveiledning) i norske kommuner. Hvordan kommuner jobber med foreldreveiledning på ulike forebyggende nivåer: universelt nivå (alle foreldre), selektivt nivå og indikativt nivå (foreldre med særlige behov). Hva som er utfordrende og hva som er suksessfaktorer for å lykkes med å ha en bredde av foreldrestøttende tilbud i kommunene.

Vi vil først stille deg spørsmål om praksis i din tjeneste knyttet foreldreveiledning, finansiering, samt kjennskap og bruk av nettressurser. Vi vil også spørre om kunnskapsbehov, samarbeidsstrukturer i kommunen, og lavterskeltiltak innen foreldrestøtte, før vi til slutt stiller noen avsluttende spørsmål.

Trykk på "Neste" for å sette i gang!

FØRST NOEN DEFINISJONER

Hva er foreldrestøttende arbeid og foreldreveiledning?

Foreldrestøttende arbeid inkluderer alle typer støtte som hjelper foreldre i foreldrerollen og bidrar til barns positive utvikling. Dette kan være både uformell støtte fra familie og sosiale nettverk, praktisk hjelp i hjemmet til foreldreveiledningsprogrammer i grupper i kommunale tjenester. Foreldrestøttende arbeid er omtalt i barnevernsloven kapittel 3 om hjelpetiltak.

Foreldreveiledning i denne undersøkelsen refererer hovedsakelig til:

Gruppeveiledning til foreldre basert på kunnskapsbaserte (strukturerte/manualbaserte) foreldreveiledningsprogrammer. Veiledning gjennomført av sertifiserte veiledere/fagpersoner i en spesifikk metode/program. Gruppeveiledning som er tilpasset foreldres og barns situasjon og behov, og «leveres» på ulike forebyggingsnivå:

1. Til foreldre flest, universelt (som regel på helsestasjon/barnehage etc.)

2. Til foreldre som har særlige utfordringer på selektivt eller indikativt nivå (som regel i barnevernstjenesten)

Veiledningen kan også gis individuelt.

Samlivskurs kan også gis som foreldrestøtte.

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring, som kan være en del av kommunens totale foreldrestøttende tilbud. Eksempler:

Åpne møteplasser som foreldrecafé eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage.

Hva er avgrensningene i denne undersøkelsen?

Fokus i undersøkelsen:

Foreldrestøttende arbeid med særlig fokus på kunnskapsbasert foreldreveiledning i grupper eller individuelt, som tilbys og gjennomføres i helsestasjon, barnevern, og eventuelt andre kommunale tjenester. Enkelte spørsmål om lavterskeltiltak.

Undersøkelsen omfatter ikke:

Økonomiske støtteordninger til foreldre som barnetrygd og kontantstøtte. Tjenester kommunene er lovpålagt å tilby, som: Ordinært helsestasjonstilbud som samtaler med alle foreldre jf. helsestasjonsprogrammet. Gratis tannlege tjenester.

PRAKSIS I TJENESTEN

Hvilke(n) type(r) foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak tilbyr din tjeneste?

Kryss av for alle relevante tiltak.

Med "tilby" mener vi tiltak som barnevernstjenesten selv gjennomfører. Vi er ikke ute etter tiltak dere henviser videre til.

- (4) ☐ q Bryt voldsarven
- (5) ☐ q Bufferkurs
- (6) ☐ q Child-Parent Psychotherapy (CPP)
- (7) ☐ q COS I (intervention)
- (8) ☐ q COS P (Parenting) (circle of Security)
- (9) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) førskole
- (10) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) skole
- (11) ☐ q De Utrolige Årene (DUÅ) universal
- (12) ☐ q Du og jeg og ADHD
- (13) ☐ q Du og jeg og vi to /nyfamiliens muligheter
- (14) ☐ q Emosjonsfokusert foreldreveiledning
- (15) ☐ q Emosjonsfokusert parterapi
- (16) ☐ q Familien i fokus (FIF)
- (17) ☐ q Familiepartner
- (18) ☐ q Familieråd
- (35) ☐ q Familieveiledning for småbarnsforeldre gjennom Lykkeligbarndom.no
- (68) ☐ q Familieveiledning i Grunnmodell for hjelpetiltak
- (19) ☐ q Flexid for foreldre
- (20) ☐ q Foreldrekompasset

- (21) q Foreldrekurs med Marco Elfasadi
- (22) q Foreldrepakken til Stine Sofie
- (23) q Fortsatt foreldre
- (24) q Funksjonell familierapi (FFT), nå Relasjonell familierapi (RFT)
- (25) q Glenne familieprogram
- (26) q Godt samliv
- (27) q Hold meg - slipp meg
- (28) q Homestart- familiekontakten
- (29) q Hva med meg
- (30) q Hva med oss
- (31) q ICDP International child development programme
- (70) q ICDP i introduksjonsprogram
- (69) q ICDP for ungdom
- (32) q Kognitiv terapi
- (33) q Kompetente foreldre
- (34) q Littsint.no
- (36) q LØFT
- (37) q Mamma mia (nettbasert program)
- (38) q Marte Meo videofeedback of infant -parent interaction (vipi)
- (39) q MIM (Marschak Interaction Method)
- (40) q Motherhood - mor i nytt land
- (41) q Motiverende intervju
- (42) q Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect (MST-CAN)
- (43) q Multisystemisk Terapi (MST)
- (44) q Narrativ tilnærming til familierapi
- (45) q Navigatørenes samlivskurs
- (46) q Newborn Behavior Observation (NBO)
- (48) q Parenthood, Motherhood og Parenthood Rus
- (49) q Pip-klubben
- (50) q PMTO Parent Management training oregonmodellen (PMTO)
- (51) q Prep samlivskurs (prevention and relationship- enhancement Program)
- (52) q Psykoedukativ flerfamiliegrupper
- (53) q Psykologisk førstehjelp
- (54) q PYC - Parenting Young Children
- (55) q Sammen på vei (tidligere familie for første gang/ Nurse family partnership)
- (56) q Samspillsmetoden dialog
- (57) q SIBS
- (58) q Smarte foreldre
- (59) q Standardversjonen
- (60) q TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko)
- (61) q Treatment foster care Oregon TFCO
- (62) q Trygg base
- (63) q Tuning into kids
- (64) q Tuning into Teens (TINT)
- (65) q Working Model of the Child Interview (WMCi)
- (66) q Annet, vennligst spesifiser: _____
- (67) q Vi tilbyr ikke foreldreveiledning eller forebyggende samlivstiltak

PRAKSIS I TJENESTEN

Blant typene foreldreveiledning og forebyggende samlivstiltak din tjeneste tilbyr: Hvor ofte gjennomføres de ulike?

	Ofte		Av og til		Sjelden		Vet ikke	
Bryt voldsarven	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Bufferkurs	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Child-Parent Psychotherapy (CPP):	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
COS I (intervention	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
COS P (Parenting) (circle of Security)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
De Utrolige Årene (DUÅ) førskole	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
De Utrolige Årene (DUÅ) skole	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
De Utrolige Årene (DUÅ) universal	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Du og jeg og ADHD	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Du og jeg og vi to /nyfamiliens muligheter	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Emosjonsfokusert foreldreveiledning	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Emosjonsfokusert parterapi	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Familien i fokus (FIF)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Familiepartner	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m

Familieråd	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Familieveiledning for småbarnsforeldre gjennom Lykkeligbarndom.no	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Familieveiledning i Grunnmodell for hjelpetiltak	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Flexid for foreldre	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldrekompasset	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldrekurs med Marco Elfasadi	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldrepakken til Stine Sofie	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Fortsatt foreldre	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Funksjonell familieterapi (FFT), nå Relasjonell familieterapi (RFT)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Glenne familieprogram	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Godt samliv	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Hold meg - slipp meg	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Homestart- familiekontakten	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Hva med meg	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Hva med oss	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
ICDP International child development programme	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m

ICDP i introduksjonsprogram	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
ICDP for ungdom	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Kognitiv terapi	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Kompetente foreldre	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Littsint.no	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
LØFT	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Mamma mia (nettbasert program)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Marte Meo videofeedback of infant -parent interaction (vipi)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
MIM (Marschak Interaction Method)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Motherhood - mor i nytt land	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Motiverende intervju	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Multisystemic Therapy - Child Abuse and Neglect (MST-CAN)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Multisystemisk Terapi (MST):	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Narrativ tilnærming til familieterapi	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Navigatørenes samlivskurs	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Newborn Behavior Observation (NBO):	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m

Parenthood, Motherhood og Parenthood Rus	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Pip-klubben	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
PMTO Parent Management training oregonmodellen (PMTO)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Prep samlivskurs (prevention and relationship-enhancement Program)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Psykoedukativ flerfamiliegrupper	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Psykologisk førstehjelp	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
PYC - Parenting Young Children	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Sammen på vei (tidligere familie for første gang/ Nurse family partnership)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Samspillsmetoden dialog	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
SIBS	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Smarte foreldre	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Standardversjonen	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
TIBIR (Tidlig innsats for barn i risiko)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Treatment foster care Oregon TFCO	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Trygg base	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m

Tuning into kids	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Tuning into Teens (TINT)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
Working Model of the Child Interview (WMCi)	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m
{%expression:{*1/2/5310930 52*}%}	(5)	m	(3)	m	(1)	m	(99)	m

PRAKSIS I TJENESTEN

Tilbyr din tjeneste foreldreveiledning digitalt til foreldre (uten fysisk oppmøte)?

- (1) m Ja
(2) m Nei
(3) m Vet ikke

FINANSIERING

Hvordan finansierer din tjeneste foreldreveiledning?

Midler satt av i kommunebudsjettet til din tjeneste	_____
Midler fra Bufdir sin tilskuddsordning "Tilskudd til foreldrestøttende tiltak"	_____
Midler fra andre tilskuddsordninger fra Bufdir	_____
Midler fra Helsedirektoratet via fylkeskommunene "Tiltaksutvikling innen program for folkehelsearbeid i kommunene"	_____
Andre midler	_____

SUM

Hvis tjenesten din finansierer foreldreveiledning med andre midler: Hvilke type midler?

ORGANISERING

Hvordan har dere organisert stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste?

- (1) m Som dedikerte stillinger (hele årsverk)
- (2) m Som del av etablerte stillinger (deltid)
- (3) m Både som dedikerte stillinger (hele årsverk) og som del av etablerte stillinger (deltid)
- (4) m Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid
- (5) m Vet ikke

ORGANISERING

Du svarte "ja" på at stillingene som jobber direkte med gjennomføring av foreldreveiledning i din tjeneste er organisert som dedikerte stillinger.

Hvor mange årsverk er satt av til foreldreveiledning i din tjeneste?

- (1) m 20 eller mer
- (2) m 11-20
- (3) m 6-10
- (4) m 1-5
- (5) m Ingen
- (99) m Vet ikke

ORGANISERING

Du svarte "Vår tjeneste har ingen dedikerte stillinger/deltidsstillinger avsatt til foreldrestøttende arbeid".

Hvordan/hvor er stillingene som jobber direkte med foreldrestøttende arbeid i din tjeneste organisert?

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - FORELDREHVERDAG.NO

Foreldrehverdag.no (Foreldrehverdag.no (Bufdir)) er en nettressurs utviklet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Nettressursen tilbyr faglig baserte råd til foreldre med barn i ulike aldersgrupper, fra spedbarn til ungdom. Målet er å styrke forholdet mellom foreldre og barn ved å gi innsikt i barns utvikling og veiledning om hvordan man kan støtte dem i hverdagen.

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Jeg har god kjennskap til foreldrehverdag.no	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Jeg opplever at ansatte i min tjeneste som arbeider med målgruppen foreldre og barn kjenner til foreldrehverdag.no	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - FORELDREHVERDAG.NO

Jeg bruker foreldrehverdag.no til følgende:

Huk av for alt du bruker foreldrehverdag.no til.

- (1) ☐ Som en anbefalt kunnskapsside for foreldre
- (2) ☐ Oppslagsverk
- (3) ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____
- (4) ☐ I min kommune brukes ikke foreldrehverdag.no

Ansatte i min tjeneste bruker foreldrehverdag.no til følgende:

Huk av for alt dere bruker foreldrehverdag.no til.

- (1) ☐ Som en anbefalt kunnskapsside for foreldre
- (2) ☐ Oppslagsverk
- (3) ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____
- (4) ☐ I min kommune brukes ikke foreldrehverdag.no

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - BUFDIRS NETTRESSURS FOR FORELDRESTØTTENDE ARBEID

Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid (Bufdir.no - Foreldrestøtte) er Bufdir sin samleside for foreldrestøttende arbeid.

Nettressursen tilbyr faglig støtte for ansatte og ledere i kommuner som ønsker å styrke det foreldrestøttende arbeidet i ulike tjenester. Nettressursen gir beskrivelse av metoder, hjelpetiltak og programmer som kommunene, ulike tjenester og frivillig sektor kan ta i bruk. Hensikten er ikke å fortelle hvilke tiltak en kommune skal tilby, men å gjøre det enklere å vite hva man kan velge

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Jeg har god kjennskap til Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Jeg opplever at ansatte i min tjeneste som arbeider med målgruppen foreldre og barn kjenner til Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

KJENNSKAP TIL OG BRUK AV NETTRESSURSER - BUFDIRS NETTRESSURS FOR FORELDRESTØTTENDE ARBEID

Jeg bruker Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til følgende:

Huk av for alt du bruker Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til.

- (1) ☐ Ved søknad om statlige tilskuddsmidler
- (2) ☐ Til å få oversikt over foreldrestøttende tiltak
- (3) ☐ Til å velge riktig foreldrestøttende tiltak utfra foreldrenes behov
- (4) ☐ Kunnskapskilde
- (5) ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____
- (6) ☐ Bufdirs nettressurs brukes ikke

I min tjeneste bruker ansatte Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til følgende:

Huk av for alt dere bruker Bufdirs nettressurs for foreldrestøttende arbeid til.

- (1) ☐ Ved søknad om statlige tilskuddsmidler
- (2) ☐ Til å få oversikt over foreldrestøttende tiltak
- (3) ☐ Til å velge riktig foreldrestøttende tiltak utfra foreldrenes behov
- (4) ☐ Kunnskapskilde
- (5) ☐ Annet - vennligst spesifiser: _____
- (6) ☐ Bufdirs nettressurs brukes ikke

BEHOV FOR KUNNSKAP OM FORELDREVEILEDNING

	Ja	Nei	Vet ikke
Har du som leder behov for mer kunnskap om ulike foreldreveiledningsprogrammer/-tilbud?	(1) m	(2) m	(3) m
Har ansatte i din tjeneste behov for mer kunnskap om foreldreveiledningsprogrammer/-tilbud?	(1) m	(2) m	(3) m
Har din tjeneste fått opplæring i Tidlig inn-opplæringsprogrammet?	(1) m	(2) m	(3) m

BEHOV FOR KUNNSKAP OM FORELDREVEILEDNING

Du svarte "ja" på at du som leder har behov for mer kunnskap om foreldreveiledning.

Hvilken kunnskap om foreldreveiledning har du behov for?

Du svarte "ja" på at ansatte i din tjeneste har behov for mer kunnskap om foreldreveiledning.

Hvilken kunnskap om foreldreveiledning har de behov for?

VALG AV FORELDREVEILEDNINGSTILBUD

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på foreldrenes behov	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på tilgjengelig sertifisering hos de ansatte	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på at de er evaluert og forskningsbasert	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på tjenestenes kapasitet	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
I vår tjeneste velger vi foreldreveiledningstilbud basert på at de	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

tilbys av andre
kommunale tjenester,
frivillige
organisasjoner,
trossamfunn eller
private aktører

VALG AV FORELDREVEILEDNINGSTILBUD

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

Vår kommune har totalt sett tilstrekkelig foreldreveiledningstilbud til...

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Foreldre med minoritetsbakgrunn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med sped- og småbarn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med store barn	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med ungdom	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med psykiske vansker	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med skadelig rusmiddelbruk	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Fosterforeldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Enslige foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Adoptivforeldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Foreldre med høy konflikt og bruk av vold	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Familier der foreldre eller barn har nedsatt funksjonsevne	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Foreldre med økonomiske utfordringer/svak tilknytning til arbeidslivet	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Likekjønnede foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Hvis andre: vennligst skriv inn under

SAMARBEID

I vår tjeneste samarbeider vi med andre tjenester/sektorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning

- (1) m Ja
(2) m Nei
(3) m Vet ikke

Hvor enig eller uenig er du i følgende påstander:

	Helt enig		Enig		Verken enig eller uenig		Uenig		Helt uenig		Vet ikke	
Vi har et godt samarbeid om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sektorer i kommunen	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

Samarbeidet om foreldreveiledning på tvers av tjenester/sektorer i kommunen bidrar til at det helhetlige tilbudet til foreldrene styrkes	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m
Samarbeidet om foreldreveiledning bidrar til bedre koordinering av kommunens samlede tilbud til foreldre	(5)	m	(4)	m	(3)	m	(2)	m	(1)	m	(99)	m

SAMARBEID

Du svarte "ja" på at din tjeneste samarbeider med andre tjenester/sektorer om å tilby og gjennomføre foreldreveiledning.

Hvilke tjenester/sektorer samarbeider dere med om å gjennomføre foreldreveiledning?

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Hva er lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

Lavterskel foreldrestøtte er universelle tilbud (til alle foreldre) med mål om å styrke foreldres deltakelse, nettverk og mestring. Eksempler:

Åpne møteplasser som foreldrefé eller babysang. Praktisk hjelp i hjemmet. Informasjonsmøter og korte kurs. Avlastningstiltak. Styrking av sosiale nettverk. Åpen barnehage.

Tilbyr din tjeneste lavterskeltiltak innen foreldrestøtte?

- (1) m Ja
- (2) m Nei
- (3) m Vet ikke

LAVTERSKELTILTAK INNEN FORELDRESTØTTE

Du svarte "ja" på at din tjeneste tilbyr lavterskeltiltak innen foreldrestøtte.

Hvilke typer lavterskeltiltak innenfor foreldrestøtte tilbyr din tjeneste?

I vår tjeneste samarbeider vi med frivillige organisasjoner og/eller trossamfunn for å tilby lavterskeltiltak innen foreldrestøtte

- (1) ☐ Ja, frivillige organisasjoner
- (2) ☐ Ja, trossamfunn
- (3) ☐ Ja, både frivillige organisasjoner og trossamfunn
- (4) ☐ Nei
- (5) ☐ Vet ikke

UTFORDRINGER OG SUKSESSFAKTORER

Hva opplever din tjeneste som hovedutfordringer med arbeidet med foreldreveiledning?

Hva mener du er suksessfaktorer for å lykkes med foreldreveiledning?

OM DEG

Nå nærmer du deg slutten! Nå lurte vi på noen ting om deg som svarer på undersøkelsen.

Hvilket kjønn har du?

- (1) ☐ Kvinne
- (2) ☐ Mann
- (3) ☐ Annet
- (4) ☐ Ønsker ikke å svare

Hvor gammel er du?

- (1) m Under 30 år
- (2) m 30-39 år
- (3) m 40-49 år
- (4) m 50-59 år
- (5) m 60 år eller eldre
- (6) m Ønsker ikke å svare

Hvor mange år har du vært ansatt i barnevernet?

- (1) m 0-2 år
- (2) m 3-5 år
- (3) m 6-10 år
- (4) m 11-15 år
- (5) m Mer enn 15 år
- (6) m Ønsker ikke å svare

Hvilken utdanningsbakgrunn har du?

- (1) m Barnevernspedagog
- (2) m Sosionom
- (5) m Barnevernsfaglig mastergrad/Master i sosialt arbeid/Mastergrad i rettsvitenskap eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå
- (3) m Annet, vennligst presiser: _____
- (4) m Ønsker ikke å svare

Har du...

Kryss av for det du har.

- (6) q Videreutdanning (mindre enn 30 studiepoeng)
- (1) q Videreutdanning (minimum på 30 studiepoeng)
- (2) q Klinisk utdanning/godkjenning (minimum 60 studiepoeng)
- (3) q Masterutdanning
- (4) q Ingen videreutdanning/ingen klinisk utdanning/ingen masterutdanning
- (5) q Ønsker ikke å svare

HELT TIL SLUTT

Nå er du snart ferdig! Helt til slutt ønsker vi å innhente **kontaktopplysninger til de ansatte som jobber hos deg.**

Buadir ønsker å høre med ansatte hvordan de bruker de digitale produktene sine, samt be dem vurdere egen kompetanse innenfor ulike kompetanseområder som er viktige i barnevernet. Formålet med dette er å innhente kunnskap slik at Buadir kan videreutvikle produktene og tilpasse kompetansesatsingene. Vi trenger derfor e-postadressen til dine ansatte for å sende dem en invitasjon til en spørreundersøkelse. Det vil være frivillig for dine ansatte å delta. Dataene behandles i tråd med GDPR, og at alle prosjektmedarbeidere i Rambøll har taushetsplikt. Kontaktopplysningene vil slettes etter prosjektets slutt, og skal kun brukes til dette formålet.

Vennligst legg inn e-postadressen til dine ansatte i feltet under:

Dersom du har en liste over e-postadresser, kan du lime dem inn i feltet.

AVSLUTNING

Tusen takk for din besvarelse! Dine svare er nå lagret, og du kan gå ut av undersøkelsen ved å lukke dette nettleservinduet eller trykke på "Avslutt".

Vi setter stor pris på at du tok deg tid til å svare på undersøkelsen!

Bright
ideas.
Sustainable
change.

 RAMBOLL